

HAVA ARACI VE İLGİLİ ÜRÜN, PARÇA VE CİHAZIN UÇUŞA ELVERİŞLİLİK VE ÇEVRESEL SERTİFİKASYONU TALİMATI (SHT-21)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 -(1) Bu Talimatın amacı, 20/08/2013 tarih ve 28741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliği (SHY-21)'nin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 -(1) Bu Talimat, Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliği'ne (SHY-21) uygun şekilde her türlü sivil hava aracı ve/veya ürün, parça ve cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonunu, tasarım ve üretim organizasyonlarını, bu organizasyonlarda görev yapan yönetici ve ilgili personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3 -(1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı İlgili, Kurum ve Kuruluşlar ile diğer Kurum ve Kuruluşların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine ve 20/08/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyon Yönetmeliğinin (SHY-21) 5 inci maddesine dayanılarak; Avrupa Birliği "Commission Regulation (EU) No 748/2012" ile söz konusu regülasyonun eki olan Part-21 ve söz konusu regülasyonu revize eden 07/04/2021 tarihli "Commission Delegated Regulation (EU) 2021/1088" ve önceki regülasyonlar, ve ayrıca EASA tarafından yayımlanan "AMC/GM to Part-21 (ED Decision 2012/020/R)" sayılı mevzuata ve sonraki revizyonlarına paralel olarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4 -(1) Bu Talimatta geçen;

- a) AMC (Acceptable Means of Compliance): EASA tarafından yayımlanan ve sağlanması zorunlu olan gerekliliklerin kabul edilebilir uygulama usul ve esaslarını,
- b) AMOC (Alternate Means of Compliance): Alternatif kabul edilebilir yöntemleri,
- c) APU (Auxiliary Power Unit): Yardımcı Güç Ünitesi'ni,
- ç) CS (Certification Specification): Sertifikasyon Şartnamesi'ni,
- d) Çevresel sertifikasyon: Ürün, parça veya cihazın, Şikago Konvansiyonunun çevresel şartlar (gürültü, emisyon vb.) konulu Ek-16 hükümlerinin geçerli gereksinimlerine uyumunu onaylama şeklini,
- e) EASA (European Union Aviation Safety Agency): Avrupa Birliği Havacılık Emniyet Ajansı'nı,
- f) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- g) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- ğ) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- h) ELA1 sınıf hava aracı (Avrupa hafif hava aracı):
 - 1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1,200 kg. veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan hava aracını,
 - 2) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 1,200 kg. veya altında olan planör (glider) veya motorlu planörü (glider),
 - 3) Azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak hava balonları için 3,400 m³'ün, gaz balonları için 1,050 m³'ün, bağlı gaz balonları için 300 m³'ün üzerinde olmayan balonu,
 - 4) Azami dört kişi olacak şekilde tasarlanmış, azami tasarım kaldırma gazı veya sıcak hava hacmi, sıcak

hava zeplinleri için 3400 m³'ün ve gaz zeplinleri için 1,000 m³'ün üzerinde olmayan zeplini,

1) ELA2 sınıf hava aracı:

1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2,000 kg. veya altında olan, karmaşık motorlu hava aracı olarak sınıflandırılmayan hava aracını,

2) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 2,000 kg. veya altında olan planör (glider) veya motorlu planörü (glider),

3) Balonu;

4) Sıcak hava ile çalışan hava gemisini;

5) Aşağıdaki özelliklerin hepsine sahip gaz ile çalışan hava gemisini,

6) Çok hafif döner kanatlı hava aracını,

i) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü

j) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,

k) GM (Guidance Material): EASA tarafından Part-21 konusunda yayımlanan kurallar için rehber dokümanı,

l) Gürültü sertifikası: Ürün, parça veya cihazın, 7 Aralık 1944 tarihli Şikago Sözleşmesinin çevresel şartlar (gürültü, emisyon vb.) konulu Ek-16 hükümlerinin geçerli gereksinimlerine uyumunu teyit eden belgeyi,

m) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,

n) Hava gemisi: Havadan daha hafif ve kumanda edilebilen motorlu hava aracı veya zeplini,

o) ICAO (International Civil Aviation Organization): Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı'nı,

ö) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

p) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

r) Karmaşık motorlu hava aracı:

1) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 5,700 kg. ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi on dokuzdan fazla olan veya iki pilot veya üzeri pilotla uçuş için sertifikalandırılmış olan veya turbo jet motor veya motorlara sahip olan veya birden fazla turboprop motora sahip uçakları veya,

2) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 3,175 kg. ve üzerinde olan veya azami yolcu koltuk kapasitesi dokuzdan fazla olan veya iki pilot veya üzeri pilotla uçuş için sertifikalandırılmış olan helikopterleri veya,

3) Tilt rotor hava araçlarını,

s) Kuruluş (Organizasyon): Bir gerçek kişi veya tüzel kişiyi,

ş) LSA (Light Sport Aircraft): Aşağıdaki özelliklerin tümüne sahip olan hafif spor uçağı;

1) Azami kalkış kütlesi (MTOM) 600 kg'ın üzerinde olmayan,

2) İniş konfigürasyonundaki (VS0) azami havada tutunabilme hızı, hava aracının belgelendirilmiş azami kalkış kütlesinde ve en kritik kütle merkezinde Kalibre Edilmiş Hava Hızı (CAS) cinsinden 45 knot'ın üzerinde olmayan,

3) Pilot dâhil olmak üzere, en fazla iki kişilik azami koltuk kapasitesine sahip,

4) Pervaneli, türbin olmayan tek motorlu,

5) Basınçlandırılmamış kabine sahip hava aracı,

t) Mutabakat mektubu: Her bir ürün, parça veya cihazın uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğunu ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu gösteren, ÜOO olmayan organizasyon ile Genel Müdürlük arasında mutabık kalındığını belirten mektubu,

u) Onaylayıcı personel: Üretim sonrasında hava aracı veya komponentin üretim çıkışından ve servise verilmesinden sorumlu olan personeli,

ü) Otorite: ICAO üyesi ülkelerin sivil havacılık organizasyonlarından sorumlu kurumu,

v) Özel uçuş izni belgesi: Uygulanabilir uçuşa elverişlilik gereksinimlerini karşılamayan veya karşıladığı gösterilmemiş olan ama belirli koşullar altında emniyetli uçuş yapma kabiliyeti olan hava aracının uçuşu için düzenlenen belgeyi,

y) Parça ve cihaz: Haberleşme donanımları dâhil bir hava aracını uçuşta kontrol etmekte kullanılan veya kullanılması amaçlanan her türlü alet, gösterge, ekipman, mekanizma, parça, donanım veya yazılımı ile gövde, motor veya pervanenin bir parçası olan veya hava aracını yerde manevra yaptırmakta kullanılan ekipmanları,

z) Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Yönetmeliği (SHY-21) kapsamında sertifika veya onay sahibi: Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, TR-TSO yetkilendirmesi, büyük tamir tasarım onayı veya bu Talimat kapsamında yayımlanmış ilgili herhangi bir onay sahibi,

aa) SHT-FCL : 08/06/2017 tarihli Uçuş Ekibi Lisanslandırma Talimatı'nı,

bb) SHT-OPS : 15/09/2017 tarihli Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatı'nı,

cc) SHY-M: 20/12/2012 tarihli ve 28503 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği'ni,

çç) SHY-145: 11/06/2013 tarihli ve 28674 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Onaylı Bakım Kuruluşları Yönetmeliği'ni,

dd) SHY-21: 20/08/2013 tarihli ve 28741 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Yönetmeliği'ni,

ee) Sertifikasyon: Ürün, parça veya cihazın, organizasyonların veya personelin SHY-21 Yönetmeliği veya ilgili talimatların hükümleri dâhil geçerli gereksinmelerine uyumunun onaylanma şeklini,

ff) Sertifikasyon programı: Tasarımı ya da üretilmesi planlanan hava aracı/komponent için belirlenmiş sertifikasyon şartnamelerine uyum yöntemi, sertifikasyon temeli, eşdeğer emniyet seviyesinin sağlanması, proje geçmişi ve kullanılacak kaynakları, belirlenmiş yol/yöntemi, altyüklenici bilgileri, sertifikasyon takvimi, üretimin planlanması ve kontrolü, ekipman kontrolü gibi konuları içeren ve Genel Müdürlüğe sunulması gereken dokümanı,

gg) Sertifikasyon şartnameleri: Hava aracı ve/veya komponentin tasarım, malzeme, imal ekipmanı ve bakımı konusunda uyulması gereken asgari standartların tümünü,

ğğ) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatı (ICA): Hava aracı ve/veya komponentin uçuşa elverişliliğinin sürekliliğinin sağlanması amacıyla tasarım sahibi tarafından belirlenmiş özel bakım talimatlarını,

hh) Şikago Sözleşmesi: Şikago'da 7/12/1944 tarihinde akit ve imza edilmiş olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması ile Sivil Havacılık Geçici Sözleşmesi ve Bunların Eklerinin Onanması Hakkında 05/06/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile onanmış olan Sözleşmeyi,

ıı) İlave tip sertifikası: Ürün tip sertifikasından farklı olarak, tip sertifikası sahibi dışındaki organizasyon tarafından, ürün üzerinde yapılan modifikasyonların onayı için ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,

ii) Tip sertifikası: Hava aracı, motor veya pervane için tasarım kriterlerine ve uçuşa elverişlilik kurallarına uygunluğu belirleyen, tip tasarımını, teknik özellikleri ile işletme limitlerini içeren ve tasarımın gerçekleştirildiği ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,

jj) Türk hava sahası: Türkiye Cumhuriyetinin egemenliği altındaki ülke ile Türk karasuları üzerindeki sahayı,

kk) Tasarım performans beyanı (TPB): Üretilen TR-TSO elemanının tasarımı ile performansı arasındaki ilişkiyi gösteren ve üreticisi tarafından verilen beyanı,

ll) TOO: Tasarım Organizasyon Onayı'nı,

mm) TPA: Türk Parça Onayı'nı,

nn) TR-TSO: Türk Teknik Standart Usulleri'ni,

oo) TR-TSO elemanı: Türk Teknik Standart Usulleri kapsamındaki parça ve cihazı,

öö) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

pp) Uygunluk beyanı (Statement of Conformity): Ürün, parça veya cihazın onaylı tasarımına ve emniyetli kullanıma uygun olduğunu gösteren belgeyi,

rr) Uçuşa elverişlilik direktifi: Hava aracı, motor, aviyonik veya diğer sistemlerle ilgili emniyetsiz bir durumun olduğunu ve mutlaka düzeltilmesi gerektiğini tip sertifikasına haiz hava araçlarının sahiplerine ve/veya işletmecilerine bildiren özel talimatı,

ss) Uçuşa elverişlilik sertifikası: Hava aracının uçuşa emniyetsizliğe neden olabilecek bir özelliği bulunmadığını, onaylı tip tasarımına uygun olduğunu ve bakım, tamir ve değişikliklerin sicil kaydı yapılan ülke kurallarına uygun olduğunu teyit eden belgeyi,

şş) Uçuşa elverişlilik sınırlamaları (Airworthiness Limitations): Hava aracı ya da komponentin üreticisi tarafından konulmuş, komponentin hava aracından belirli bir zaman içerisinde sökülmesini belirleyen kısıtlamaları,

tt) Uçuşa elverişlilik çıkış dokümanı (Airworthiness Release Document): Onaylı üretim

organizasyonu tarafından hava aracı, motor, pervane veya bunlara ait parçaların uçuşa elverişli olduğuna dair verilen belgeyi,

uu) Ürün: Hava aracı, motor veya pervaneyi,

üü) ÜOO: Üretim Organizasyon Onayı'nı,

vv) Yenileştirme (Overhaul): Hava aracının ve hava aracı parçasının işlevsel ömrünü arttırmak için onaylanmış standartlara uygun olarak tetkik edilmesini ve parça değiştirilmesi ile restorasyonunu,

yy) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Yönetici Personel: Genel Müdürlüğün, uygunluğunu ilgili mevzuat kapsamında gerçekleştirilen değerlendirme sonrası kabul ettiği ve bu Talimat gerekliliklerini yerine getirmekten sorumlu olan yöneticiyi,

zz) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Operasyonel Uygunluk Verisi (Operational Suitability Data - OSD), aşağıdakilerin tamamını içeren, bir hava aracı tip sertifikası, tahditli tip sertifikası ya da ilave tip sertifikasının parçası olan veriyi ifade eder;

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Tip yetkisinin belirlenmesi de dahil pilot tip yetkilendirmesi eğitimi için minimum müfredat,

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Simülörlerin objektif kalifikasyonunu destekleyen hava aracı validasyon kaynak verisinin ya da ara kalifikasyonu destekleyen geçici verinin kapsamının tanımı,

3) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Tip yetkisinin belirlenmesi de dahil bakım onaylayıcı personel tip yetkilendirmesi eğitimi için minimum müfredat,

4) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Kabin ekibi için tip ya da varyant belirlenmesi ve söz konusu tipe özel veri,

5) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Temel asgari teçhizat listesi.

aaa) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) JARUS (Joint Authorities for Rulemaking of Unmanned Systems): İnsansız hava aracı sistemlerine yönelik ulusal otoritelere tavsiye niteliğinde regülasyon hazırlayan, EASA ve EUROCONTROL ile birlikte Türkiye dahil ulusal otorite uzmanları desteğiyle faaliyet gösteren çatı organizasyonu,

bbb) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Uçuşa Elverişlilik Tasarım Standartları (Airworthiness Design Standards): Hava aracı tasarımından bağımsız olan sertifikasyon şartnamelerini temel alarak, tasarıma bağlı gereklilikleri de kapsayacak şekilde oluşturulan, sonuç olarak tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası ya da ilave tip sertifikası yayımlanmasına yönelik gereklilikleri,

(2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için 2920 sayılı Kanun, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve ülkemizin üyesi bulunduğu ICAO ile EASA ve JARUS tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ile Genel Müdürlük tarafından yayımlanan diğer sivil havacılık mevzuatlarında belirtilen tanımlar esas alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hususlar ve Uygulama Esasları

Uygulama esasları

MADDE 5 -(1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bu Talimatta yer alan hükümlerle ilgili Ek-1'de yer alan tablolarda bulunan kuralların uygulanması zorunludur. Ayrıca, EASA tarafından yayımlanan Part-21 AMC ve GM'de yer alan hususlar uygun olarak kabul edilir. Part-21 AMC ve GM'de yer almayan diğer yöntemler ya da yer alan yöntemlerden farklılıklar arz eden hususlar Genel Müdürlük değerlendirmesine ve onayına tabidir. Söz konusu yeni ve farklı yöntemler için yapılan değerlendirme ve onay işlemleri Genel Müdürlükçe ayrıca kayıt altına alınır.

Genel hükümler

MADDE 6 -(1) SHY-21 yönetmeliğine uygun olarak yayımlanan sertifika için başvuru şartları, sertifika sahibinin hak ve yükümlülükleri, her türlü olay, arıza ve hataların incelenmesi ve Genel Müdürlüğe rapor edilmesi, Uçuşa Elverişlilik Direktiflerinin yayımlanması ve tasarım-üretim arasındaki koordinasyonu düzenleyen genel hükümler Ek-1 Tablo-1'de yer almaktadır.

Tip sertifikaları ve tahditli tip sertifikaları

MADDE 7 -(1) Tip Sertifikaları ve Tahditli Tip Sertifikalarının yayımlanması, kabiliyet gösterimi, tip sertifikasyon temeli, tip tasarımı, testler, el kitapları ve onay ile ilgili konular Ek-1 Tablo-2'de yer almaktadır.

Tip sertifikaları ve tahditli tip sertifikalarına yapılacak değişiklikler

MADDE 8 -(1) Tip Sertifikaları ve Tahditli Tip Sertifikalarına yapılacak değişiklikler, değişikliklerin sınıflandırılması, sürekli uçuşa elverişlilik talimatları ve onay ile ilgili konular Ek-1 Tablo-3'de yer almaktadır.

İlave tip sertifikaları

MADDE 9 -(1) İlave Tip Sertifikalarının yayımlanması, uyum ve kabiliyet gösterimi, el kitapları ve onay ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 Tablo-4'ünde düzenlenmektedir.

Üretim organizasyon onayı olmadan üretim

MADDE 10 -(1) Üretim organizasyonu olmadan üretim yapılması, mutabakat mektubunun şartları, testler ve üretim yapan organizasyonların görev ve sorumlulukları ile ilgili konular bu Talimatın Ek-1 Tablo-5'inde yer almaktadır.

Üretim organizasyon onayı

MADDE 11 -(1) Üretim Organizasyon Onayı'nın yayımlanması, organizasyon yapısı, kalite sistemi, el kitabı, imtiyazlar ve onay gereksinimleri ile ilgili konular Ek-1 Tablo-6'da yer almaktadır.

(2) Bu Talimatın 10 uncu maddesinde tanımlanan organizasyonlar da dahil olmak üzere üretim faaliyetleri kapsamında, organizasyona alt yüklenici olarak hizmet verecek Türkiye'de yerleşik kuruluşların, Genel Müdürlük tarafından oluşturulan kayıt sistemine kaydolmaları bu Talimatın 10 uncu ve 11 inci maddeleri kapsamında başvuruda bulunan organizasyonun sorumluluğudur. Anılan kuruluşların, üretim organizasyonu kalite birimi tarafından yeterli bulunarak yetkilendirilmesini müteakip en geç 1 ay içinde kayıt sistemine kuruluşun kaydı tamamlanır.

(3) Tasarım Organizasyonu-Üretim Organizasyonu Anlaşması çerçevesinde, çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi kaydıyla EASA tarafından yetkilendirilen tasarım organizasyonlarından alınan uygulanabilir/onaylı veriler üretim faaliyetlerinde kullanılabilir. Tasarım Organizasyonu-Üretim Organizasyonu anlaşması, tasarım organizasyonu ve üretim organizasyonu arasında uygulanabilir/onaylı tasarım verisine göre üretimin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan süreçleri, prosedürleri ve formları kapsamaktadır.

Uçuşa elverişlilik ve tahditli uçuşa elverişlilik sertifikaları

MADDE 12 -(1) Uçuşa Elverişlilik ve Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikalarının yayımlanması ile ilgili konular Ek-1 Tablo-7'de yer almaktadır.

Gürültü sertifikaları

MADDE 13 -(1) Gürültü Sertifikalarının yayımlanması ile ilgili konular Ek-1 Tablo-8'de yer almaktadır.

Tasarım organizasyon onayı

MADDE 14 -(1) Tasarım Organizasyon Onayı'nın yayımlanması, organizasyon yapısı, tasarım güvence sistemi, el kitabı, imtiyazlar ve onay gereksinimleri ile ilgili konular Ek-1 Tablo-9'da yer almaktadır.

Parça ve cihaz

MADDE 15 -(1) Parça ve cihazın onayı ve montaj işlemi için servise verilmesi ile ilgili konular Ek-1 Tablo-10'da yer almaktadır.

Tamirler

MADDE 16 -(1) Tamir tasarımı, tamirlerin sınıflandırılması, tamir parçalarının üretilmesi, tamirin

uygulanması ile ilgili konular Ek-1 Tablo-11'de yer almaktadır.

TR-TSO

MADDE 17 -(1) TR-TSO yetkilendirmesinin yayımlanması, tasarım-performans beyanı, tasarım değişiklikleri, TR-TSO yetkilendirmesi sahibinin yükümlülükleri ve imtiyazları ile ilgili konular Ek-1 Tablo-12'de yer almaktadır.

Özel uçuş izni

MADDE 18 -(1) Özel Uçuş İzni Belgesinin yayımlanması, Uçuş Koşulları onayı, Özel Uçuş İzni Belge Sahibinin yükümlülükleri ile ilgili konular Ek-1 Tablo-13'de yer almaktadır.

Ürün, parça ve cihazın tanımlanması

MADDE 19 -(1) Ürün, parça ve cihazın tanımlanması, verilerin saklanması, TR-TSO elemanı ve kritik parçaların tanımlanması ile ilgili konular Ek-1 Tablo-14'de yer almaktadır.

Genel Müdürlük düzenlemeleri

MADDE 20 -(1) Sertifikasyon şartnameleri, özel koşullar, sertifikasyon temeli ve dahil olma seviyesi ile ilgili düzenlemeler Ek-1 Tablo-15'de yer almaktadır.

Sertifika ve formlar

MADDE 21 -(1) Bu Talimat kapsamında kullanılacak formlar, denetim kontrol listeleri, verilecek onay belgeleri ve sertifikaların isimleri bu Talimatın Ek-2'sinde düzenlenmiştir. Bu dokümanların güncel nüshaları Genel Müdürlük resmi internet sayfasında yayımlanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yurtdışındaki organizasyonların yetkilendirilmesi

MADDE 22 -(1) Yurt dışında bulunan organizasyonların bu Talimat kapsamındaki onay talepleri, Genel Müdürlük tarafından değerlendirmeye alınır. Gerekli görülmesi halinde yerinde denetim ve inceleme yapılarak, bu Talimatla istenen gerekliliklerin sağlanıp sağlanmadığı tespit edilir. Genel Müdürlük bu başvuruyu kabul etmeden önce organizasyonun onay belgesine olan ihtiyacının doğruluğunu inceleme hakkını saklı tutar. Yurt dışında bulunan organizasyonların yetkilendirilmesi konusundaki esaslar Genel Müdürlük tarafından ayrıca düzenlenir.

İdari yaptırımlar

MADDE 23 -(1) Bu Talimatta belirtilen kurallara uymayan organizasyona ve ilgili personele 2920 sayılı Kanununun 143 üncü maddesine göre işlem yapılır.

(2) SHY-21 Yönetmeliği'ne göre sertifika veya onay sahibi organizasyonlara aşağıdaki belirtilen durumlarda idari yaptırımlar uygulanır.

a) SHY-21 Yönetmeliği 10 uncu maddesi kapsamında yapılan denetimde bu Talimata aykırı olan, emniyet standardını düşüren ve uçuş emniyetini doğrudan ciddi olarak etkileyen ve Seviye 1 bulgu olarak değerlendirilebilecek önemli bir yetersizlik veya kusur tespit edilmesi ve tespit tarihinden itibaren yirmi bir iş günü içerisinde organizasyonun ilgili düzeltici faaliyeti gerçekleştirememesi halinde uygunsuzluğun etki alanı dikkate alınarak eksiklik giderilinceye kadar organizasyon onayı ile yönetici personel onayının tümünde veya bir kısmında sınırlama yapılır, askıya alınır veya eksiklik giderilmezse ilgili onaylar iptal edilir.

b) SHY-21 Yönetmeliği 10 uncu maddesi kapsamında yapılan denetimde uçuş emniyetini doğrudan etkilemeyen, ancak bu Talimatta belirtilen koşulların tamamının veya bir kısmının kaybedildiğinin tespit edilmesi ve Seviye 2 bulgu olarak değerlendirilmesi halinde organizasyona en fazla üç ay süre verilerek eksikliklerin tamamlanması istenir. Ancak, tespit edilen eksikliklerden bu süre içerisinde giderilmesi mümkün olmayanların, verilen süre bitiminden en az 10 gün önce Genel Müdürlüğün uygun göreceği bir iş planı sunulması halinde, organizasyona ek olarak en fazla üç ay süre verilir. Verilen süre içerisinde

eksiklikleri tamamlamayan organizasyonun, konuyla ilgili faaliyetleri, ilgili bulgu için yapılacak düzeltici işlemin Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesine kadar durdurulur.

(3) Organizasyon yetkisinin askıya alınması veya iptal edilmesi durumunda yetki belgesi, sorumlu yönetici personel onay formları ve organizasyon onay sayfasının asıllarını Genel Müdürlüğe iade etmeyen organizasyonun sorumlu müdürü en az iki yıl süreyle başka ilgili bir organizasyonda yönetici personel olarak görev yapamaz.

(4) Bu Talimat gerekliliklerine aykırı faaliyet yaptığı tespit edilen yönetici personelin yeterliliği Genel Müdürlük tarafından değerlendirilir.

(5) Bu Talimat kapsamında yetkilendirilen organizasyonlarda yönetici personel olarak görev yapan personel sayısında eksiklik olması durumunda; organizasyon, en fazla 45 gün içerisinde atama yaparak Genel Müdürlüğe Yönetici Personel Onayı başvurusunda bulunur. Organizasyon, tanınan sürede atama yapamaması halinde, makul sebeplerini Genel Müdürlüğe bildirerek ek süre talebinde bulunabilir. Genel Müdürlük talebi yerinde görürse sürenin bitiminden başlamak üzere, bir defaya mahsus 45 gün ek süre verir. Organizasyon tarafından ek süre sonunda da gerekli yönetici personel ataması yapılamazsa; organizasyon yetkisi, eksiklik giderilinceye kadar, ataması yapılamayan yönetici personelin görev alanı da dikkate alınarak kısmen veya tamamen askıya alınır. Eksiklikler giderildikten sonra askıya alınan yetkiler geri verilir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 24 -(1) Bu talimatın yürürlüğe girmesi ile birlikte aşağıda belirtilen mevzuat yürürlükten kalkar.

- 16/8/2011 tarihli Onaylı Üretim Kuruluşları Talimatı (SHT-21Ü),
- 12/8/2011 tarihli Onaylı Tasarım Kuruluşları Talimatı (SHT-21T)
- 29/03/2013 tarihli Özel Uçuş İzni Belgesi Verilme Talimatı (SHT-ÖÜİB),
- 26/07/1996 tarihli Büyük Tadilat, Büyük Onarım ve Koruyucu Bakımlar Talimatı (SHT-43.1),
- 07/07/1995 tarihli Tip Sertifikası Verilme Kuralları Talimatı (SHT-21.6).

Prototip ürün, parça ve cihaz üretimi

GEÇİCİ MADDE 1 -(1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Bu Talimat kapsamında tasarım faaliyetleri yürütülen ürün, parça ve cihazlara ait prototipler için ilgili organizasyonların, 31.12.2022 tarihine kadar, bu Talimatın Altbölüm F ya da Altbölüm G'si kapsamında onay almış ya da hali hazırda söz konusu ürün, parça ve cihazın üretimi için kabiliyet sahibi onaylı organizasyonlar ile anlaşma imzalamış ya da Genel Müdürlüğün uygun olduğunu değerlendirmesi sonrası 21.A.126 gereklerini karşılayan bir üretim muayene sistemi kurmuş olması gerekir.

(2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) 1 Ocak 2023 tarihinden sonra birinci fıkra gereklerini karşılamadığı tespit edilen organizasyonların uyum gösterimi faaliyetlerine devam etmelerine izin verilmez. Ayrıca, bu tarihten sonra tasarım organizasyonu onayı için başvuru yapacak kuruluşların, 1 inci fıkra hükümlerini yerine getirmek üzere, Genel Müdürlükçe kabul edilen bir plan sunmaları gerekir.

Prototip ürün üretimi

GEÇİCİ MADDE 1 -(1) (**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

Yürürlük

MADDE 25 -(1) Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 -(1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EK-1

-

Tablo-1

BÖLÜM A TEKNİK GEREKSİNİMLER
ALTBÖLÜM A
GENEL HÜKÜMLER

21.A.1.Kapsam

Bu Talimat, SHY-21 Yönetmeliğine uygun olarak yayımlanmış veya yayımlanacak olan herhangi bir sertifika için başvuru ve sertifika sahibinin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen genel hükümleri ortaya koyar.

21.A.2.Sertifika Başvuru Sahibi veya Sertifika Sahibi Dışında Bir Kişi Tarafından Yükümlülüklerin Üstlenilmesi

Ürün, parça veya cihazlar için bu talimat altında yerine getirilmesi gereken faaliyetler ve yükümlülükler, sertifika başvuru sahibi veya sertifika sahibi adına, herhangi gerçek veya tüzel bir kişi tarafından gerçekleştirilebilir. Bu durumda, sertifika başvuru veya sertifika sahibinin, ilgili gerçek veya tüzel kişi ile söz konusu yükümlülüklerin tam olarak devredildiğini güvence altına alacak bir anlaşma yaptığını belgelemesi zorunludur.

21.A.3A.Hatalar, Arızalı Çalışma ve Arızalar

a) Verilerin Toplanması, İncelenmesi ve Analizi için Sistem.

SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi; SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifikası yayımlanmış ürün, parça veya cihaza yönelik sürekli uçuşa elverişliliğinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olan veya olması muhtemel her türlü olay, hata, arızalı çalışma ve arızalar ile ilgili bilgi ve raporların toplanması, incelenmesi ve analizi için bir sistem kurmalıdır. Kurulan sisteme yönelik bilgilendirme; ürün, parça veya cihazın bilinen tüm kullanıcılarına ve istenmesi halinde, ilgili diğer Yönetmelikler kapsamında yetkilendirilen herhangi bir kuruluşa yapılmalıdır.

b) Genel Müdürlüğe Raporlama.

1) SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifikası yayımlanmış ürün, parça veya cihaza yönelik emniyetsiz bir durumla sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hata, arızalı çalışma ve arızayı veya diğer olayları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır.

2) Bu raporlar, muhtemel emniyetsiz durumun belirlenmesini müteakip, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde, Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimat (SHT-OLAY)'a uygun olarak 72 saatten geç olmamak kaydıyla en kısa sürede Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.

c) Raporlanmış Olayların İncelenmesi.

1) (b) bendi veya 21.A.129(f)(2) veya 21.A.165(f)(2) maddeleri çerçevesinde raporlanmış bir olay, tasarım veya üretim yetersizliği ile ilgili ise SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi veya gerektiğinde üretici, yetersizliğin nedenini incelemelidir. İnceleme sonuçları ve ilgili yetersizliği gidermek için alınan veya önerilen tedbirler Genel Müdürlüğe raporlanmalıdır.

2) Genel Müdürlük; tespit edilen yetersizliği gidermek için düzeltici bir işlemin yapılmasını gerekli görürse, SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi veya gerektiğinde üretici, ilgili verileri Genel Müdürlüğe sağlamalıdır.

21.A.3B.Uçuşa Elverişlilik Direktifleri

a) Uçuşa elverişlilik direktifi, hava aracının emniyet seviyesinin tehlikeye girebileceğine dair kanıtlar olduğunda, kabul edilebilir bir emniyet seviyesini yeniden tesis etmek için hava aracı üzerinde gerçekleştirilecek işleri zorunlu kılan, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan veya kabul edilen dokümanı ifade eder.

b) Genel Müdürlük aşağıda belirtilen durumlarda uçuşa elverişlilik direktifi yayımlar:

1) Genel Müdürlük tarafından, hava aracındaki veya bu hava aracına takılan motor, pervane, parça veya cihazlardaki bir yetersizlikten kaynaklanan, hava aracı üzerinde emniyetsiz bir durum tespit edildiğinde ve

2) Bu durumun, başka bir hava aracında var olması veya ortaya çıkması söz konusu olduğunda.

c) Genel Müdürlüğün, (b) bendinde belirtildiği şekilde bir emniyetsiz durumu düzeltmek veya bir muayenenin gerçekleştirilmesini talep etmek için uçuşa elverişlilik direktifi yayımlanması gerektiğinde, SHY-21 Yönetmeliği kapsamında sertifika veya onay sahibi:

1) Uygun düzeltici işlemi veya gerekli muayeneleri, ya da her ikisini birden önermeli ve bu önerilerin detaylarını Genel Müdürlük onayına sunmalıdır.

2) Alt bent (1)'de belirtilen önerilerin Genel Müdürlük tarafından onaylanmasını müteakip, bilinen tüm kullanıcılara, ürün, parça veya cihaz sahiplerine veya istenmesi halinde, uçuşa elverişlilik direktifine uymak durumunda olan herhangi bir kişiye, uygun açıklayıcı verileri ve tamamlayıcı talimatları sağlamalıdır.

d) Bir uçuşa elverişlilik direktifi en az aşağıdaki bilgileri içermelidir:

1) Emniyetsiz durumun tanımı;

2) Etkilenen hava aracının tanımı;

3) Gerekli görülen önlem(ler);

4) Gerekli önlem (ler) için uyum zamanı,

5) Yürürlüğe giriş tarihi.

21.A.4. Tasarım ve Üretim Arasında Koordinasyon

Her bir tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, TR-TSO yetkilendirmesi, tip sertifikası değişikliğine dair onay veya tamir tasarımı onay sahibi, üretim organizasyonu ile aşağıda belirtilenleri güvence altına almak üzere gerekli işbirliğini yapmalıdır:

a) 21.A.122, 21.A.130(b)(3) ve (4), 21.A.133, 21.A.165(c)(2) ve (3) maddelerinin gerektirdiği tasarım ve üretim arasındaki yeterli seviyede koordinasyonu,

b) Ürün, parça veya cihazın sürekli uçuşa elverişliliğinin sağlanması için yeterli desteğin verilmesi.

21.A.5. Kayıt Saklama

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Tüm ilgili tasarım bilgisi, çizimler ve test raporları, sertifikasyon amacıyla test edilen ürün, parça ve cihaz için inceleme kayıtları da dahil, tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tasarım değişikliği ya da tamir tasarım onayı ya da TR-TSO yetkilendirmesi sahibi tarafından Genel Müdürlüğün erişimine izin verecek şekilde saklanacak ve ürün, parça ve cihazın sürekli uçuşa elverişliliğini, operasyonel uygunluk verisinin geçerliliğinin sürdürülmesini ve uygulanabilir çevresel koruma gereksinimleri ile uyumunu sağlamak için gerekli bilgiyi temin etmek amacıyla muhafaza edilecektir.

21.A.6. El Kitapları

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ya da ilave tip sertifikası sahibi, ürün, parça ya da cihaz için uygulanabilir tip sertifikasyonu temeli, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisi sertifikasyonu temeli ve çevresel koruma gereksinimleri tarafından gerekli görülen tüm el kitaplarının ana kopyalarını ya da el kitaplarındaki değişiklikleri oluşturacak, idame ettirecek ve güncelleyecek, talep edildiği takdirde Genel Müdürlüğe kopyalarını sağlayacaktır.

21.A.7. Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, tasarım değişikliği ya da tamir tasarımı onayı sahibi, hava aracı tipi ve ilişkili herhangi bir parçanın uçuşa elverişlilik standardının, hava aracının operasyonel ömrü boyunca muhafaza edilmesi için gerekli olan talimatları, 21.B.80 gereklerine göre Genel Müdürlük tarafından belirlenecek ve duyurulacak uygulanabilir tip sertifikası temeli ile uyum gösterimi sürecinde geliştirecek ya da söz konusu talimatlara atıf yapacaktır.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının tamamı en azından bir set olarak şu şekilde sağlanır:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası sahibi tarafından, bir ya da daha fazla ürünün bilinen her bir sahibine söz konusu ürünün teslimi ya da etkilenen hava aracı için ilk uçuşa elverişlilik sertifikası ya da tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması ile birlikte hangisi daha sonra gerçekleştirilecekse,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) İlave tip sertifikası ya da tasarım değişikliği onayı sahibi tarafından, değişiklikten etkilenen ürünün tüm bilinen operatörlerine, modifiye edilen ürünün bakım çıkışının yapılması ile birlikte,

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Tamir tasarım onayı sahibi tarafından, tamirden etkilenen ürünün bilinen tüm operatörlerine, tamir tasarımının uygulandığı ürünün bakım çıkışının yapılması ile birlikte; tamir edilen ürün, parça ya da cihaz için ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatları tamamlanmadan önce bakım çıkışı, Genel Müdürlükle mutabık kalarak sınırlı bir hizmet süresi için gerçekleştirilebilir.

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Sonrasında, tasarım onayı sahipleri, söz konusu talimatlara uyum göstermek zorunda olan herhangi bir kişiye ilgilinin talebi üzerine bu talimatları sağlayacaktır.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) (b) bendine istisna olarak, tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası sahibi sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının bir kısmını temin etmeyi, takvime bağlı uzun vadede gerçekleştirilecek olanlar için ürün ya da modifiye edilen ürünün hizmete girmesi sonrasına kadar erteleyebilir, ancak ürün ya da modifiye edilen ürün için gerekli olan söz konusu verinin kullanım öncesi temin edilmesi gerekmektedir.

d) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını (b) bendine göre sağlaması gereken tasarım onayı sahibi, talimatlarda gerçekleşecek değişiklikleri, söz konusu değişikliklerden etkilenen tüm bilinen operatörlere ve söz konusu talimat değişikliklerine uyum göstermek zorunda olan herhangi bir kişiye talep edildiği takdirde sağlayacaktır. Söz konusu tasarım onayı sahibi, talep edildiği takdirde, bu paragrafta göre sağladığı sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında değişiklik yapma sürecinin yeterliliğini Genel Müdürlüğe gösterecektir.

Tablo-2

ALTBÖLÜM B TIP SERTİFİKALARI VE TAHDİTLİ TIP SERTİFİKALARI

21.A.11.Kapsam

Bu Altbölüm, ürünler için tip sertifikalarının ve hava aracı için tahditli tip sertifikalarının yayımlanması ile ilgili prosedürü ve başvuru sahibi ile sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar.

21.A.13.Başvuru için Uygunluk

21.A.14 maddesine göre kabiliyetlerini göstermiş veya gösterme aşamasında olan, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde konulmuş şartlar altında, tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21.A.14.Kabiliyet Gösterimi

a)Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuran başvuru sahibi, kabiliyetini Altbölüm J'ye uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış bir tasarım organizasyon onayına sahip olmak suretiyle göstermelidir.

b)(a) bendine istisnai bir durum olarak, aşağıdaki ürünler kapsamında başvuru sahibi, bu kabiliyetin alternatif gösterimi amacıyla bu Talimata uyum için gerekli özel tasarım uygulamaları, kaynakları ve faaliyet sırasını tanımlayan prosedürlerin kullanımı için Genel Müdürlük mutabakatı arayabilir.

- 1)ELA2 sınıf hava aracı;
- 2)ELA2 sınıf hava aracına takılan motor veya pervane;
- 3)Piston motor
- 4)Sabit veya değişken hatveli pervane

c)(a) bendine istisnai bir durum olarak, aşağıdaki ürünler kapsamında başvuru sahibi, 21.A.15(b) bendine göre oluşturacağı sertifikasyon programına Genel Müdürlüğün kabulünü alarak kabiliyet gösterimi yapabilir.

- 1)ELA1 sınıf hava aracı; veya
- 2)ELA1 sınıf hava aracına takılan motor veya pervane;

21.A.15.Başvuru

a)Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası için bir başvuru asgari olarak, ürünün ön tanımlayıcı bilgilerini/verilerini, talep edilen sertifikasyon için ürünün amaçlanan kullanımını ve operasyon tiplerini içerir. İlave olarak; 21.A.20 maddesine göre uyum gösterimi için aşağıdakileri içeren bir sertifikasyon programı başvuruya dahil edilir ya da ilk başvurudan sonra, Genel Müdürlüğün uygun göreceği bir süre içerisinde başvuruya ilave edilir:

- 1)Sertifiye edilecek tüm konfigürasyonları içeren tip tasarımının detaylı tanımını;
- 2)Önerilen işletim karakteristikleri ve sınırlandırmaları;
- 3)Talep edilen sertifikasyon için ürünün amaçlanan kullanımı ve çalışma türleri;
- 4)21.B.80, 21.B.82 ve 21.B.85 maddelerinde belirtilen hususlara ve gereksinimlere uygun olarak ön tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi ve çevresel koruma gereksinimleri için hazırlanmış önerisini;
- 5)Uyum doğrulama yöntemleri ve ilgili uyum dokümanları önerileri de dahil olmak üzere, uyum doğrulama aktivitelerinin anlamlı gruplara ayrılmış bir şekilde detaylandırmasını içeren sertifikasyon programı önerisini
- 6)Tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli veya çevresel koruma gereksinimleri ile tanımlanamayan uyumsuzluk ihtimali ve bu uyumsuzluğun ürün emniyeti ve çevresel korumaya potansiyel etkisini adresleyen uyum gösterim faaliyet ve verilerinin anlamlı gruplarının değerlendirilmesi için bir öneri. Önerilen değerlendirmede 21.B.100(a) maddesinin (1)'den (4)'e kadar olan alt bentleri dikkate alınmalıdır. Bu değerlendirmeye dayanarak, başvuru uyum gösterim faaliyetleri ve verilerinin doğrulanması için Genel Müdürlüğün dahil olma seviyesi önerisini de içermelidir.
- 7)Temel kilometre taşlarını gösteren bir proje takvimini içermelidir.

c)Sertifikasyon programının Genel Müdürlüğe ilk defa sunulmasından sonra, değişiklikler (b) bendinin 1 - 7 alt bentlerine göre sertifikasyon projesini etkiliyor ise sertifikasyon programı başvuru sahibi tarafından güncellenmelidir.

d) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bir hava aracı için tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası başvurusu, ek olarak operasyonel uygunluk verisi onayı için de başvuru içerir ya da söz konusu başvuru, tip sertifikası için yapılacak ilk başvurudan sonra, Genel Müdürlüğün uygun göreceği bir süre içerisinde başvuruya ilave edilir.

- 1) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- 2) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- 3) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)
- 4) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

5) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

6) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

e) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Başvuru sahibi, başvuru esnasında ürünün uyum gösterimi ve uyum beyanının daha uzun bir süre gerektirdiğini gösterdiği ve Genel Müdürlüğün bu süreyi onayladığı durumlar dışında, büyük uçak ve büyük döner kanatlı hava araçlarının tip sertifikasyonu veya tahditli tip sertifikasyonu başvurusu beş yıl ve diğer tüm tip sertifikasyonu ve tahditli tip sertifikasyonu başvuruları ise üç yıl geçerlidir.

f) Bir tip sertifikası veya tahditli tip sertifikasının (e) bendinde de açıklanan zaman sınırlamaları içinde yayımlanmaması veya yayımlanmayacağına açık olduğu durumda, başvuru sahibi aşağıdakileri yapabilir:

1) Yeni bir başvuru yapabilir ve Genel Müdürlük tarafından 21.B.80, 21.B.82 ve 21.B.85 maddelerine göre yeni başvuru tarihinde oluşturulan ve bildirilen tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini karşılamalıdır; veya

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Asıl başvuruya uygulanabilir olan (e) bendindeki sürenin uzatılması için başvuru yapabilir ve tip sertifikası veya tahditli tip sertifikasının yayımı için yeni bir tarih önerebilir. Bu durumda başvuru sahibi, başvuru tarihinde seçtiği Genel Müdürlük tarafından 21.B.80, 21.B.82 ve 21.B.85 maddelerine göre başvuru tarihinde oluşturulan ve bildirilen tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini karşılamalıdır. Ancak, başvuru sahibi tarafından tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası yayımı için önerilecek tarih, yeni büyük uçak veya büyük döner kanatlı hava aracı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için beş yıldan fazla, diğer tip sertifikası ve tahditli tip sertifikaları için üç yıldan fazla olamaz. Söz konusu uzatma başvurusu için başlangıç tarihi, Genel Müdürlüğün başvurunun uygunluğunu bu Talimat kapsamında değerlendiren kabul edildiği başvuru sahibine ilk kez bildirdiği tarih kabul edilir.

21.A.16A.Uçuşa Elverişlilik Kodları

(Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

4) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

5) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

6) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

7) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

8) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

9) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

10) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

11) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

12) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

13) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

14) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

15) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

16) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

17) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

18) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

19) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

20) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

22) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

23) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

24) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

25) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

26) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.16B.Özel Koşullar

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.17A.Tip Sertifikasyon Temeli

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

i) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

ii) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

c) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

d) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.17B.(Ek: 08/03/2018 tarih ve 52217814-010-E.1772 sayı)

(Mülga: 16/02/2021 - 684)

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

i) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

ii) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.18.Uygulanabilir Çevresel Koruma Gereksinimleri ve Sertifikasyon Şartnamelerinin Belirlenmesi

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

4) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

5) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

c) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.19.Yeni Bir Tip Sertifikası Gerektiren Değişiklikler

Genel Müdürlük; tasarım, güç, itki veya ağırlıktaki değişikliklerin, geçerli tip sertifikası temeline uyumun tamamıyla yeni bir inceleme gerektirecek kadar kapsamlı olduğuna karar verirse, söz konusu ürüne değişiklik öneren herhangi bir gerçek veya tüzel kişi yeni bir tip sertifikası için başvuruda bulunmalıdır.

21.A.20.Tip Sertifikasyon Temeli, Operasyonel Uygunluk Verisi Sertifikasyon Temeli ve Çevresel Koruma Gereksinimleri ile Uyum

a)Sertifikasyon programının Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesini müteakip, 21.B.80, 21.B.82, 21.B.85 maddelerine göre oluşturulan ve Genel Müdürlük tarafından başvuru sahibinin bilgilendirildiği üzere, başvuru sahibi uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu göstermeli ve Genel Müdürlüğe uyumun gösterildiğine dair kanıtları sağlamalıdır.

b)Başvuru sahibi, uyum gösterim sürecinde 21.A.15.(b)(6) altında belirtilen risk değerlendirmesine veya sertifikasyon programına belirgin etkisi olan her türlü zorluk ve olayı Genel Müdürlüğe bildirmelidir. Aksi durumda, başvuru sahibine önceden 21.B.100(c) maddesi kapsamında bildirilen Genel Müdürlüğün dahil olma seviyesinde değişiklik gerekmektedir.

c)Başvuru sahibi sertifikasyon programında belirtildiği üzere uyumun gerekçelerini uyum dokümanları içinde kayıt altına almakla yükümlüdür.

d)Sertifikasyon programına göre tüm uyum gösteriminin tamamlanması sonrası, 21.A.33 maddesine uygun olarak her türlü test ve incelemeler dahil olmak üzere ve 21.A.35 maddesine göre tüm uçuş testleri dahil olmak üzere; başvuru sahibi şunları beyan etmelidir:

1)Genel Müdürlük tarafından sertifikasyon programının kabul edilmesi sonrasında, Genel Müdürlük tarafından oluşturulan ve bildirilen uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyum gösterdiğini

2)Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, hiç bir özellik veya karakteristiğinin emniyetsiz bir durum oluşturmadığını.

e)Başvuru sahibi (d) bendinde bahsi geçen uyum beyanını Genel Müdürlüğe iletmelidir. Başvuru sahibi uygun bir tasarım organizasyon onayına sahip olduğunda, Talimatın Altbölüm J hükümlerine göre uyum beyanını yapmalı ve Genel Müdürlüğe iletmelidir.

21.A.21.Tip Sertifikasının Yayınlanması

a)Ürün tip sertifikasının yayımlanabilmesi için veya, hava aracının bu Talimatın Ek-3'ü kapsamında hava aracı tahditli tip sertifikası için tanımlanan gereksinimleri sağlamadığı durumda, başvuru sahibi aşağıdakileri karşılamalıdır:

1)21.A.14 maddesine uygun olarak kabiliyet göstermelidir

2)21.A.20 maddesine uyum göstermelidir.

3)Eğer hava aracı üzerine takıldı ise, motor ve pervane için aşağıdakileri uyumunu:

A)Bu Talimata göre yayımlanmış veya yayımlanacak bir tip sertifikasına sahip olması; veya

B)Genel Müdürlük tarafından hava aracının emniyetli uçuşunu sağlayabilmesi için belirlenmiş hava aracı tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumun gösterilmesi

b)(a)(2) alt bendine istisnai bir durum olarak; 21.A.20 maddesi (d) bendinde atıfta bulunulan beyanda yer alan başvuru sahibinin talebi üzerine, operasyonel uygunluk verisinin operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunu göstermeden önce başvuru sahibi hava aracı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikasının yayımlanmasına hak kazanır, ancak başvuru sahibi söz konusu uyumu operasyonel uygunluk verisinin kullanımından önce göstermekle yükümlüdür.

c) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

4) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

d) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

e) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

f) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.23.Tahditli Tip Sertifikası Yayınlanması

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

c) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.31.Tip Tasarımı

a)Tip tasarımı aşağıdakileri içermelidir:

- 1)Uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumu gösterilen ürüne ait konfigürasyon ve tasarım özelliklerini tanımlamak için gerekli olan teknik resimler, şartnameler ile bu teknik resim ve şartnamelerin listesi;
- 2)Ürünün uygunluğunu güvence altına almak için gerekli olan, üretim ve montaj yöntemleri, malzemeler ve süreçler ile ilgili bilgiler;
- 3)Uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinde tanımlandığı şekilde, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının onaylanmış uçuşa elverişlilik sınırlamaları (Airworthiness Limitations) bölümü ve
- 4)Aynı tipte daha sonraki ürünlerin uçuşa elverişliliği ve ilgili olduğunda çevresel karakteristiklerinin belirlenmesine, mukayese yöntemiyle imkân verecek diğer gerekli veriler.

b)Her bir tip tasarımı uygun bir şekilde tanımlanmalıdır.

21.A.33.İnceleme ve Testler

a)(Ayrılmıştır)

b)Başvuru sahibi; 21.A.20 maddesinin gerektirdiği uyum gösterim faaliyetleri için her bir teste başlanmadan önce, aşağıdakileri doğrular:

1)Test numunesi için:

- i)Malzeme ve süreçlerin, önerilen tip tasarımındaki şartnamelere uygunluğunu;
- ii)Ürünün parçalarının, önerilen tip tasarımındaki teknik resimlere uygunluğunu; ve
- iii)Üretim süreçleri, imalat ve montajların önerilen tip tasarımında belirtilenlere uygunluğunu ve

2)Testler için kullanılan test ekipmanı ve tüm ölçme ekipmanının test için yeterli olduğunu ve uygun biçimde kalibre edildiğini.

c)(b) bendine uygun olarak gerçekleştirilen doğrulamalar temelinde, başvuru sahibi test sonuçlarını etkilemeyen kanıtlar ile birlikte potansiyel uygunsuzlukları listeleyen uygunluk beyanı yayımlamalıdır ve Genel Müdürlüğün uyum beyanının geçerliliğinin kontrol etmesi için gerekli her türlü incelemeyi yapmasına müsaade etmelidir.

d)Başvuru sahibi Genel Müdürlüğün:

1)Uyum doğrulama ile ilgili herhangi bir veri veya bilgiyi gözden geçirmesine; ve

2)Uyum doğrulama amaçlı gerçekleştirilen test veya inceleme gerçekleştirmesine veya şahitlik etmesine müsaade etmelidir.

e)Genel Müdürlük tarafından (d)(2) alt bendi altında gerçekleştirilen veya şahit olarak katılım sağlanan tüm test ve incelemelerde;

1)Başvuru sahibi Genel Müdürlüğe (c) bendine uyumu gösteren beyanı sunmalıdır ve

2)(c) bendine uyumun gösterildiği ve Genel Müdürlüğe test için sunulduğu zaman aralığında test numunesi veya test ve ölçüm ekipmanının üzerinde uyum beyanının geçerliliğini etkileyecek herhangi bir değişiklik yapılamaz.

21.A.35.Uçuş Testleri

a)Tip sertifikası almak amacıyla yapılan uçuş testleri, Genel Müdürlük tarafından belirlenen şartlara uygun olarak gerçekleştirilmelidir.

b)Başvuru sahibi Genel Müdürlüğün gerekli gördüğü ve aşağıda belirtilen uçuş testlerini yapar:

1)Uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumun belirlenmesi için ve

2)Aşağıda belirtilen hava araçları hariç, bu talimat altında sertifika verilen hava aracı, bunun ilgili parça ve cihazlarının güvenilir ve düzgün bir şekilde çalıştığına dair makul güvencenin varlığının belirlenmesi için,

i)planörler ve motorlu planörler;

ii)ELA1 veya ELA2'de tanımlanmış balonlar ve hava gemileri;

iii)Azami kalkış kütlesi 2722 kg veya altı uçaklar.

c)(Ayrılmıştır)

d)(Ayrılmıştır)

e)(Ayrılmıştır)

f)Alt bent (b)(2)'de tanımlanan uçuş testleri şunları içerir:

1)Daha önce tip sertifikalı bir hava aracında kullanılmamış türbin motorlarına sahip hava araçları, tip sertifikasına uygun motor ve ilgili sistemler ile birlikte en az 300 saat uçuş testini,

2)Diğer bütün hava araçları ise en az 150 saat uçuş testini.

21.A.41.Tip Sertifikası

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası, tip tasarımını, kullanım kısıtlamalarını, sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarını, uçuşa elverişlilik ve emisyon için tip sertifikası veri sayfasını, Genel Müdürlük tarafından uyumunun kayıt altına alındığı uygulanabilir tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini ve uygulanabilir sertifikasyon şartnameleri ve çevresel koruma gereksinimlerinde ürün için tanımlanmış diğer tüm koşul ve kısıtlamaları içermelidir. Hava aracı tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası ek olarak, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi ve gürültü için tip sertifikası veri sayfasını içermelidir. Hava aracı tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası veri sayfası CO2 emisyon uyum kaydını ve motor tip sertifikası veri sayfası egzoz emisyon uyum kaydını içermelidir.

a) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

1) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

2) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

3) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

4) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

5) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

b) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

c) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

21.A.44.Belge Sahibinin Yükümlülükleri

Her bir tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi aşağıda belirtilen yükümlülükleri gerçekleştirmelidir:

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.62 ve 21.A.65 maddeleri ile konulan yükümlülükleri yerine getirmeli ve bu amaçla, 21.A.14 maddesine uygunluğunu göstermek için gerekli yeterlilik gereksinimlerini karşılamayı sürdürmelidir,

b)Altbölüm Q'ya uygun olarak işaretlemeyi tanımlamalıdır.

21.A.47.Devredilebilirlik

Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası, yalnızca 21.A.44 maddesi altındaki yükümlülükleri üstlenebilecek ve bu amaçla 21.A.14 maddesinin kriterlerini sağlayan gerçek veya tüzel bir kişiye devredilebilir.

21.A.51.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası süresiz olarak yayımlanır. Belgeler aşağıdaki şartlar sağlandıkça geçerliliklerini korur:

1)Belge sahibinin SHY-21 Yönetmeliği ve SHT-21 Talimatı ile uyumlu kalması
ve

2)Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş geçerli idari prosedürlere göre sertifikanın iade veya iptal edilmemiş olması.

b)İade veya iptal edilme durumunda tip sertifikası ve tahditli tip sertifikası Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.55.Kayıt Saklama

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.57.El Kitapları

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.61.Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.62.Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlamalıdır:

a)Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti; ve

b)Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir değişiklik; ve

c)Talep edilmesi halinde, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili veri:

1)Genel Müdürlüğe ve

2)Operasyon uygunluk verisinin bir veya daha fazla ögesine uymak zorunda olan herhangi bir kişiye sağlanmalıdır.

21.A.65.Uçakların Yapıları için Sürekli Yapısal Bütünlük

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Büyük uçaklar için tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası sahibi, hizmet tecrübesi ve güncel operasyonları dikkate alarak, uçağın operasyonel ömrü boyunca sürekli yapısal bütünlük programının geçerli kalmasını sağlayacaktır.

ALTBÖLÜM C
(UYGULANABİLİR DEĞİL)

Tablo-3

ALTBÖLÜM D
TİP SERTİFİKALARI VE TAHDİTLİ TİP SERTİFİKALARINDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

21.A.90A.Kapsam

Bu Altbölüm, tip sertifikalarına gelecek değişikliklerin onayı için uygulanacak prosedürü ve bu değişikliklerle ilgili başvuru veya onay sahibinin hak ve yükümlülüklerini düzenler. Bu Altbölüm aynı zamanda, bu Altbölüm altında tanımlanan onay sürecine tabi olmayan standart değişiklikleri de tanımlar. Bu Altbölüm içinde, tip sertifikalarına yapılan atıflar tip sertifikası ve tahditli tip sertifikasını belirtir.

21.A.90B.Standart Değişiklikler

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tip sertifikasına gelen değişikliklerin standart değişiklikler olarak kabul edilebilmesi için:

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Şu ürünlerle ilgili olmalı:

i) Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 5700 kg veya daha az olan sabit kanatlı hava araçları,

ii) MTOM 3175 kg veya daha az olan döner kanatlı hava araçları,

iii) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) ELA1 ya da ELA2 sınıfı içerisinde tanımlanan planörler, motorlu planörler, balonlar ve hava gemileri,

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Genel Müdürlük tarafından yayımlanan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan tasarım verisine uygun, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatları da dahil, standart değişikliklerin tanımlanması ve uygulanması için gerekli kabul edilebilir metot, teknik ve yöntemleri içermeli, ve

3) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tip Sertifikası sahibinin verisi ile çelişkili olmamalıdır.

b) Standart değişiklikler için 21.A.91'den 21.A.109'a kadar olan maddeler geçerli değildir.

21.A.90C.Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatlarında Münferit Değişiklikler

a) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında münferit değişiklikler, doğrudan tip tasarımında ya da tamir tasarımında değişiklik sonucu yapılmayan değişikliklerdir.

b) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında münferit değişiklikler, sadece tasarım onayı sahibi tarafından, söz konusu tasarım için oluşturulan talimatlarda yapılabilir.

c) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Paragraf 21.A.91'den 21.A.109'a kadar olan gereklilikler, aşağıdaki durumlarla ilgili olan sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında yapılacak münferit değişikliklere uygulanmayacaktır:

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarının uçuşa elverişlilik sınırlamaları (airworthiness limitations) bölümünü etkilemeyenler, ve

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Tasarım onayı sahibinin, sertifikasyon temeli ile ek bir uyum gösterimi gerçekleştirmesini gerektirmeyenler.

d) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) (c) bendinde belirtilen sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında münferit değişiklikler, tasarım onayı sahibi tarafından Genel Müdürlükle mutabık kalınacak prosedürlere uygun şekilde onaylanacaktır.

21.A.91.Tip Tasarımındaki Değişikliklerin Sınıflandırılması

Tip sertifikasına yapılacak değişiklikler küçük ve büyük olarak sınıflandırılır.

Küçük değişiklik; kütle, denge, yapısal mukavemet, güvenilirlik, çalışma karakteristikleri, operasyonel uygunluk verileri veya ürünün uçuşa elverişliliğini veya çevresel karakteristiklerini etkileyen diğer karakteristikleri üzerinde önemli bir etkisi olmayan değişikliklerdir. 21.A.19 maddesi ile çelişmemek kaydıyla, bu Altbölüm altındaki diğer tüm değişiklikler "Büyük değişiklik" olarak tanımlanır. Büyük ve küçük değişiklikler açık bir biçimde tanımlanmalı ve 21.A.95 veya 21.A.97 maddelerinden uygun olanına göre onaylanmalıdır.

21.A.92.Başvuru için Uygunluk

a)Bu Altbölüm altında, tip sertifikasına yapılacak büyük değişiklik onayı için, yalnızca tip sertifikası sahibi başvurabilir, diğer bütün büyük değişiklikler için başvuru sahipleri Altbölüm E'ye göre başvuru yapmalıdır.

b)Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölüm kapsamında tip sertifikasına yapılacak küçük değişiklik onayı için başvurabilir.

21.A.93.Başvuru

a)Tip sertifikasına değişiklik onayı için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

1) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

2) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.20 maddesine göre uyum gösterimi için aşağıdakileri içeren bir sertifikasyon programı başvuruya dahil edilir ya da ilk başvurudan sonra, Genel Müdürlüğün uygun göreceği bir süre içerisinde başvuruya ilave edilir:

1)Aşağıdakileri içeren değişikliğin tanımı;

i)Değişiklik yapılacak tip sertifikasındaki ürünün konfigürasyonları;

ii)Tip sertifikasındaki ürünün değişiklikle etkilenen veya değişen onaylı el kitaplarını da içeren tüm alanları;

iii)Değişiklik operasyonel uygunluk verisini etkilediğinde operasyonel uygunluk verisindeki her türlü gerekli değişikliği;

2)Değişiklik ile etkilenen alanlar ve değişikliğin tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ve SHY-21 ile uyumunu göstermek için yeniden yapılması gereken incelemelerin tanımı; ve

3)Tip sertifikasına yapılacak büyük değişiklik için;

i)21.A.101 maddesinde belirtilen seçenek ve gereksinimlere göre hazırlanan ön tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri için önerileri;

ii)Uyum doğrulama yöntemleri ve ilgili uyum dokümanları önerileri de dahil olmak üzere, uyum doğrulama aktivitelerinin anlamlı gruplara ayrılmış bir şekilde detaylandırmasını içeren sertifikasyon programı önerisini;

iii)Tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli veya çevresel koruma gereksinimleri ile tanımlanamayan uyumsuzluk ihtimali ve bu uyumsuzluğun ürün emniyeti ve çevresel korumaya potansiyel etkisini tarifleyen uyum gösterim faaliyet ve verilerinin anlamlı gruplarının değerlendirilmesi için bir öneri. Önerilen değerlendirme 21.B.100(a) maddesinin (1)'den (4)'e kadar olan alt bentlerini dikkate almalıdır. Bu değerlendirmeye dayanarak, başvuru uyum gösterim faaliyetleri ve verilerinin doğrulanması için Genel Müdürlüğün dahil olma seviyesi önerisini; ve

iiii.Temel kilometre taşlarını gösteren bir proje takvimini içermelidir.

c) Büyük uçak ve büyük döner kanatlı hava araçlarında tip sertifikasına değişiklik için yapılan başvuru beş yıl için geçerlidir. Bunların dışında tip sertifikasına değişiklik için yapılan başvuru üç yıl için geçerlidir. Belirlenen süre sınırlaması içinde değişikliğin onaylanmamış olduğu veya onaylanamayacağı açık olduğu bir durumda, başvuru sahibi aşağıdakileri yapabilir;

1) Yeni bir başvuru yapabilir ve Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 ve 21.B.105 maddelerine göre yeni başvuru tarihinde oluşturulan ve bildirilen tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini karşılamalıdır; veya

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Asıl başvuru için (c) bendi ilk cümlesinde verilen sürenin uzatılması için başvuru yapabilir ve onayın yayımlanması için yeni bir tarih önerebilir. Bu durumda başvuru sahibi, kendisi tarafından seçilen bir tarih için Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 maddesine göre oluşturulan ve 21.B.105 maddesine göre bildirilen tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerini karşılamalıdır. Bununla beraber, başvuru sahibi tarafından seçilen tarih kendisi tarafından onayın yayımlanması için önerilecek yeni tarihten büyük uçak ya da büyük döner kanatlı hava aracı tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikasına yapılacak değişiklik için beş yıldan, diğer tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikalarına yapılacak herhangi bir değişiklik için üç yıldan daha eski olmayacaktır.

21.A.95.Küçük Değişiklik Onayı İçin Gereksinimler

a) Tip sertifikasına yapılacak küçük değişikliklerin sınıflandırılması ve onayı,

1) Genel Müdürlük tarafından veya

2) Onay şartlarında tanımlandığı üzere, uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından 21.A.263(c) maddesinin (1) ve (2) bentlerinde tanımlanan imtiyazlara uygun olarak yapılır.

b) Tip sertifikasına yapılacak küçük değişikliklerin onayı sadece:

1) Değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanların tip sertifikasında referans verilen tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumun gösterilmesi;

2) Operasyonel uygunluk verisinin etkilenmesi durumunda, operasyonel uygunluk verisindeki değişiklikler tip sertifikasında referans verilen operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumun gösterilmesi;

3) (1) maddesine göre tip sertifikasyon temeline göre uyumun beyan edilmesi ve uyum için kanıtların uyum dokümanlarında kayıt altına alınmış olması; ve

4) Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için, tanımlanmış hiç bir özellik veya karakteristiğinin emniyetsiz bir durum oluşturmaması durumunda yapılır.

c) (b)(1) alt bendine istisnai bir durum olarak, uyum gösteriminin etkilenmediğinin sunulması durumunda, tip sertifikasında referans verilen sertifikasyon şartnamesi küçük değişiklik onayında kullanılabilir.

d) (a) bendine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibinin 21.A.20(d) maddesinde belirtilen beyanda talep etmesi durumunda, hava aracı tip sertifikası küçük değişikliği operasyonel uygunluk verisinin operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunu göstermeden önce yayımlanabilir, ancak başvuru sahibi operasyonel uygunluk verisinin kullanım ihtiyacından önce operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyum göstermekle yükümlüdür.

e) Başvuru sahibi Genel Müdürlüğe (b) bendine uyumu gösteren beyanı ve değişiklik ile ilgili gerekli kanıtları sunmalıdır.

f) Tip sertifikasına gelen küçük değişiklik onayı, değişiklik ile ilgili olarak tip sertifikasında belirli konfigürasyon(lar) ile kısıtlanmalıdır.

21.A.97.Büyük Değişik Onayı İçin Gereksinimler

a) Tip sertifikasına yapılacak büyük değişikliklerin sınıflandırılması ve onayı,

1) Genel Müdürlük veya;

2)Onay şartlarında tanımlandığı üzere, uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından 21.A.263(c) maddesinin (1) ve (8) alt bentlerinde tanımlanan imtiyazlara uygun olarak yapılır.

3) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

4) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

5) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

b)Tip sertifikasına yapılacak büyük değişikliklerin onayı sadece:

1)Değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanların, Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 maddesine göre belirlenen tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumunun gösterilmesi;

2)Operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir değişiklik olması durumunda, operasyonel uygunluk verisinde yapılması gereken değişikliklerin, Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 maddesine göre belirlenen operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunun gösterilmesi;

3)Değişiklik kapsamında, 21.A.20 maddesi gereksinimlerine uygun olarak (1) ve (2) numaralı maddelere uyumun gösterilmesi durumunda yapılır.

c)(b) bendinin (2) ve (3) alt bentlerine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibinin 21.A.20(d) maddesinde belirtilen beyanda talep etmesi durumunda, hava aracı tip sertifikası büyük değişikliği operasyonel uygunluk verisinin operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunu göstermeden önce yayımlanabilir, ancak başvuru sahibi operasyonel uygunluk verisinin kullanım ihtiyacından önce operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyum göstermekle yükümlüdür.

d)Tip sertifikasına gelen büyük değişiklik onayı, değişiklik ile ilgili olarak tip sertifikasında belirli konfigürasyon(lar) ile kısıtlanmalıdır.

21.A.101.Tip Sertifikasına Yapılacak Büyük Değişiklik İçin Tip Sertifikasyon Temeli, Operasyonel Uygunluk Verisi Temeli ve Çevresel Koruma Gereksinimleri

a)Tip Sertifikasına gelen büyük değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar, başvuru tarihindeki uygulanabilir ve yürürlükte olan sertifikasyon şartnamesine veya (f) maddesinde belirtilen tarihten sonra uygulanabilir olan sertifikasyon şartnamesine uyumlu olduğunu göstermelidir. Başvurunun geçerliliği 21.A.93(c) maddesine göre belirlenecektir. İlave olarak, değişiklik yapılan ürün 21.B.85 maddesine göre Genel Müdürlük tarafından belirlenen çevresel koruma gereksinimleri ile uyumlu olmalıdır.

i) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

ii) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) (h) bendinde aksi belirtilmediği sürece, (a) bendine istisnai bir durum olarak, (a) bendinde tanımlanan sertifikasyon şartnameleri ve doğrudan ilişkili olan diğer sertifikasyon şartnamelerinin önceki bir revizyonu, tip sertifikasında belirtilen sertifikasyon şartnamesinin revizyon tarihinden daha eski olmadığı müddetçe, aşağıda belirtilen durumlarda kullanılabilir:

1)Genel Müdürlüğün önemli bulmadığı bir değişiklik.

Bir değişikliğin önemli olup olmadığının belirlenmesinde Genel Müdürlük, değişikliği tüm önceki ilgili tasarım değişiklikleri kapsamında ve ürün için tip sertifikasında belirtilen uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin tüm ilgili revizyonları açısından değerlendirir. Aşağıdaki kriterlerden birini karşılayan değişiklikler otomatik olarak önemli kabul edilir;

i)Genel konfigürasyonun veya yapı prensiplerinin muhafaza edilememesi.

ii)Değişiklik yapılacak ürünün sertifikasyonu için kullanılan kabullerin geçerliliğini yitirmesi

2)Genel Müdürlüğün; değişiklikten etkilenmediğini değerlendirdiği her bir bölge, sistem, parça veya cihaz.

3)Genel Müdürlüğün; (a) bendinde tarif edilen bir sertifikasyon şartnamesine uyumun, değişiklik yapılan ürünün emniyet seviyesine önemli bir katkıda bulunmadığını veya uygulanabilir olmadığını değerlendirmesi durumunda değişiklikten etkilenen her bir alan, sistem, parça veya cihaz.

c)(a) bendine istisnai bir durum olarak, aşağıda belirtilen hava araçları haricindeki hava araçları için değişiklikle ilgili, değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar tip sertifikasında belirtilen, ilgili tip sertifikasyon temeline uyum göstermelidir. Bununla birlikte; Genel Müdürlük, değişikliği hava aracının bir alanı için önemli bulursa, tip sertifikasında verilen ilgili tip sertifikasyon temelinde belirtilen sertifikasyon şartnamesinin ve doğrudan ilişkili bulunduğu herhangi bir sertifikasyon şartnamesinin sonraki bir revizyonu ile uyumu talep edebilir. Yukarıda belirtilen durum, sonraki revizyon ile uyumun, değişiklik yapılan ürünün emniyet seviyesine önemli bir katkıda bulunmadığı veya uygulanabilir olmadığı Genel Müdürlük tarafından değerlendirilmedikçe geçerlidir.

i)2722 kg (6000 lbs) veya daha düşük azami ağırlıktaki hava aracı (döner kanatlı olmayan) veya

ii)1361 kg (3000 lbs) veya daha düşük azami ağırlıktaki türbinli olmayan bir döner kanatlı hava aracı

d)Genel Müdürlük; önerilen değişiklik için başvuru tarihinde uygulanabilir olan sertifikasyon şartnamelerinin yeterli standartları sağlamadığını gerekçeleriyle birlikte değerlendirirse, değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar için başvuru tarihinde yürürlükte olan sertifikasyon şartnamelerinde oluşturulmuş emniyet seviyesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlamak için 21.B.75 maddesi hükümlerine göre oluşturulacak özel koşullara ve bu özel koşullara gelen revizyonlara uyum gösterilmelidir.

e)(a), (b) ve (c) bentlerine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibi değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar için uyumu, Genel Müdürlük tarafından belirlenen sertifikasyon şartnamelerine alternatif şekilde göstermeyi teklif edebilir. Ancak Genel Müdürlüğe bu alternatif usulün eş değer bir emniyet seviyesi oluşturduğu aşağıdakilerle gösterilmelidir.:

1)Tip sertifikası için :

i)(a), (b) veya (c) bentlerinde Genel Müdürlük tarafından tanımlanan sertifikasyon şartnamelerine eşdeğer, veya

ii)Bu Talimatın Ek-3'ünde tanımlı gerekliliklere uyumlu olmalı,

2)Tahditli tip sertifikası için, ürünün amaçlanan kullanımı için yeterli olmalıdır.

f)Eğer başvuru sahibi, tip sertifikası değişikliği başvurusu yaptığı tarihten sonra geçerli olan sertifikasyon şartnamelerine gelen revizyon ile uyum sağlamayı seçerse, değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanlar için doğrudan ilgili olan diğer sertifikasyon şartnamelerine de uyum göstermelidir.

g)Bir hava aracı için tip sertifikasına gelen değişiklik başvurusu operasyonel uygunluk verisine yönelik değişiklikleri içerdiğinde veya daha sonra bunları içerecek şekilde ilk başvuruya ek yapıldığı durumda, operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeli yukarıda belirtilen (a)-(f) bentlerine göre oluşturulmalıdır.

h) (Ek: 10/03/2022 - 3448) UOD-2019/4 sayılı Uçuş Operasyonlarına Yönelik İlave Uçuşa Elverişlilik Şartları Genelgesi 26.300 maddesinin geçerli olduğu büyük uçaklar için, 26.303 maddesini dikkate almak zorunda olmayan ilave tip sertifikası başvuru sahipleri hariç, başvuru sahibi en azından 26.300 ve 26.330 maddelerine eş değerde emniyet seviyesi sağlayacak sertifikasyon şartnamelerine uyum gösterecektir.

21.A.103.Onayın Yayımlanması

a) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

i) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

ii) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

iii) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

4) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

b) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.105.Kayıt Saklama

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.107.Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.108.Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Değişiklik operasyonel uygunluk verisini etkilediğinde, küçük değişiklik onay sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlamalıdır:

a)Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce değiştirilmiş hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti değişikliği; ve

b)Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir ilave değişiklik; ve

c)Talep edilmesi halinde, değişikliğin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili kısımlarını:

1)Genel Müdürlüğe ve

2)Operasyon uygunluk verisine uyum göstermek durumunda olan herhangi bir kişiye

21.A.109.Yükümlülükler ve TPA İşaretlemesi

Tip sertifikasına yapılan küçük değişiklik onayı sahibi;

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.4, 21.A.5, 21.A.7 ve 21.A.108 maddeleri ile koyulan yükümlülükleri yerine getirmeli ve

b)21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPA harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.

Tablo-4

ALTBÖLÜME İLAVE TİP SERTİFİKASI

21.A.111.Kapsam

Bu Altbölüm ilave tip sertifikası süreci kapsamında, tip sertifikasına gelen büyük değişikliklerin onayı için ilgili prosedürü ve bu sertifikalar için başvuru ve sertifika sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar. Bu Altbölümde tip sertifikalarına verilen referanslar, tip sertifikaları ve tahditli tip sertifikalarını içerir.

21.A.112A.Başvuru için Uygunluk

Bu Altbölümde tanımlanmış şartlar altında, 21.A.112B maddesine göre kabiliyetlerini göstermiş veya gösterme aşamasında olan gerçek veya tüzel kişi ilave tip sertifikası için başvurabilir.

21.A.112B.Kabiliyet Gösterimi

a) İlave tip sertifikası için başvuru sahibi, kabiliyetini Genel Müdürlük tarafından Altbölüm J'ye uygun olarak yayımlanmış Tasarım Organizasyon Onayına sahip olmak suretiyle göstermelidir.

b)(a) bendine istisnai bir durum olarak, bu kabiliyetin gösterimine alternatif yöntem kapsamında başvuru sahibi, bu Altbölüm ile uyum göstermek amacıyla gerekli özel tasarım uygulamaları, kaynakları ve faaliyet sırasını tanımlayan prosedürlerin kullanımı için Genel Müdürlük mutabakatı arayabilir.

c)(a) bendine istisnai bir durum olarak, 21.A.14 maddesi (c) bendinde tanımlanan ürünler için, başvuru sahibi, uyum gösterimi yöntemlerini detaylandıran 21.A.93(b) maddesi ile uyumlu bir sertifikasyon programının Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi yoluyla bu kabiliyetin gösterimini gerçekleştirebilir.

21.A.113. İlave Tip Sertifikası İçin Başvuru

a) İlave Tip Sertifikası için başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) İlave Tip Sertifikası başvurusu için başvuru sahibi:

i) Başvuruda 21.A.93(b)'de belirtilen bilgileri dahil etmeli;

ii) Sertifikasyon verisinin tamamen kendisi tarafından mı veya tip sertifikasyon verisinin sahibi ile yapılan bir anlaşma üzerinden mi olacağını belirtmelidir.

c) 21.A.93(c) maddesi, belirlenen süre sınırlaması içinde değişikliğin onaylanmamış veya onaylanamayacağı açık olduğu durumlarda, süre sınırlaması ve tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerinin güncellenmesi gerekliliği için uygulanır.

21.A.114. Uyum Gösterimi

(Mülga: 16/02/2021 - 684)

21.A.115. İlave Tip Sertifikası Olarak Büyük Değişikliklerin Onayı İçin Gereksinimler

a) İlave tip sertifikalarının yayımlanması;

1) Genel Müdürlük; veya

2) Onay şartlarında tanımlandığı üzere, uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından 21.A.263(c) maddesinin (1) ve (9) alt bentlerinde tanımlanan imtiyazlara uygun olarak yapılır.

b) İlave tip sertifikası onayı sadece:

1) Başvuru sahibinin 21.A.112B maddesine göre kabiliyetini göstermesi;

2) Değişiklik ve değişiklikten etkilenen alanların, Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 maddesine göre belirlenen tip sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimlerine uyumunun gösterilmesi;

3) Operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir ilave tip sertifikasının olması durumunda, operasyonel uygunluk verisinde yapılması gereken değişikliklerin, Genel Müdürlük tarafından 21.A.101 maddesine göre belirlenen operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyumunun gösterilmesi;

4) Değişiklik kapsamında, 21.A.20 maddesi gereksinimlerine uygun olarak (2) ve (3) numaralı maddelere uyumun gösterilmesi; ve

5) Başvuru sahibinin, 21.A.113(b) maddesi kapsamında sertifikasyon verisini tip sertifikasyon verisinin sahibi ile yaptığı bir anlaşmaya dayanarak sunduğunu belirtmesi halinde:

i) Tip sertifikası sahibinin, 21.A.93 maddesine göre sunulan bilgilere teknik bir itirazının olmadığını belirtmesi; ve

ii) Tip sertifikası sahibinin, ilave tip sertifikası sahibi ile 21.A.44 ve 21.A.118A maddelerine uyumlu olarak değişen ürün için sürekli uçuşa elverişlilik sorumluluklarının yerine getirilmesi kapsamında işbirliği yapacağını kabul etmesi durumunda yapılır.

c)(b) bendinin (3) ve (4) alt bentlerine istisnai bir durum olarak; başvuru sahibinin 21.A.20(d) maddesinde belirtilen beyanı içerisinde talep etmesi durumunda, operasyonel uygunluk verisinin fiili kullanımından önce operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeline uyum göstermesi koşulu ile hava aracı ilave tip sertifikası onaylanabilir.

d) İlave tip sertifikası, büyük değişikliğin ilgili olduğu tip sertifikası içerisindeki belirli konfigürasyon(lar) ile kısıtlanmalıdır.

1) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

2) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

21.A.116.Devredilebilirlik

İlave Tip Sertifikası, 21.A.118A maddesinin yükümlülüklerini üstlenebilen ve bu amaçla ELA1 sınıfı hava aracı için Genel Müdürlük ile 21.A.112B maddesi kapsamında ilgili şartları sağlayabileceğine dair mutabakata varmış gerçek veya tüzel kişiler hariç olmak üzere, yalnızca 21.A.112B maddesinde tanımlanan kriterlere uygun olarak yeterliliğini gösterebilen gerçek veya tüzel bir kişiye devredilebilir.

21.A.117.İlave Tip Sertifikası Kapsamındaki Ürünün Etkilenen Kısımına Gelen Değişiklikler

a) İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen küçük değişiklikler, Altbölüm D'ye uygun olarak sınıflandırılır ve onaylanır.

b) İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen her bir büyük değişiklik, bu Altbölüme uygun olarak ayrı bir İlave Tip Sertifikası olarak onaylanır.

c)(b) bendine istisnai bir durum olarak, İlave Tip Sertifikası belge sahibinin kendisi tarafından yayımlanmış, İlave Tip Sertifikası kapsamındaki ürünün etkilenen kısmına gelen büyük değişiklik, mevcut İlave Tip Sertifikasına bir değişiklik olarak onaylanabilir.

21.A.118A.Yükümlülükler ve TPA İşaretlemesi

İlave Tip Sertifikası belge sahibi;

a) Aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir:

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7 ve 21.A.120B maddelerinde belirtilen yükümlülükleri;

2) 21.A.115 maddesi (d)(2) alt bendi doğrultusunda Tip Sertifikası belge sahibi ile işbirliğinin gerektirdiği ve bu amaçla 21.A.112B maddesinin kriterlerini karşılamayı sürdürmeye yönelik yükümlülükleri.

b) 21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPA harflerini içerecek işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.

21.A.118B.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a) İlave Tip Sertifikası süresiz olarak yayımlanır. Belgeler aşağıdaki şartlar sağlandıkça geçerliliğini korur:

1) Belge sahibinin SHY-21 Yönetmeliği ve SHT-21 Talimatı ile uyumlu kalması ve

2) Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş geçerli idari prosedürlere göre sertifikanın iade veya iptal edilmemiş olması.

b) İade veya iptal edilme durumunda İlave Tip Sertifikası Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.119.El Kitapları

(**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

21.A.120.Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

(**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.120A.Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.120B.Operasyonel Uygunluk Verisinin Hazır ve Erişilebilir Olması

Değişiklik operasyonel uygunluk verisini etkilediğinde, İlave Tip Sertifikası sahibi aşağıda belirtilenlerin hazır ve erişilebilir olmasını sağlamalıdır:

a)Operasyonel uygunluk verilerinin bir eğitim kuruluşu veya bir kullanıcı tarafından kullanılması zorunluluğundan önce değiştirilmiş hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına uygulanabilir operasyonel uygunluk sertifikasyon temeline göre hazırlanmış en az bir operasyonel uygunluk veri seti değişikliği; ve

b)Hava aracının tüm bilinen kullanıcılarına operasyonel uygunluk verisindeki herhangi bir ilave değişiklik; ve

c)Talep edilmesi halinde, değişikliğin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ilgili kısımlarını:

1)Genel Müdürlüğe ve

2)Operasyon uygunluk verisine uyum göstermek durumunda olan herhangi bir kişiye

Tablo-5

ALTBÖLÜM F ÜRETİM ORGANİZASYON ONAYI OLMADAN ÜRETİM

21.A.121.Kapsam

a)Bu Altbölüm, Altbölüm G'ye göre Üretim Organizasyon Onayı olmadan üretilmesi amaçlanan ürün, parça ve cihazın uygulanabilir tasarım verilerine uygunluk gösterimi için gerekli prosedürü tanımlar.

b)Bu Altbölüm, bu Altbölüm altında üretilen ürün, parça veya cihazın üreticisinin yükümlülüklerini düzenleyen kuralları tanımlar.

21.A.122.Başvuru için Uygunluk

Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, aşağıdaki durumlarda, ürün, parça veya cihazın bu Altbölüm altında uygunluğunu göstermek için başvuru yapabilir:

a)Ürün, parça veya cihazın tasarımına ait onay sahibi veya onay için başvuru yapmış olmak veya

b)Uygun bir anlaşma yaparak, söz konusu tasarımın tasarım onay sahibi ya da başvuru sahibi ile üretim ve tasarım arasında yeterli koordinasyonu sağlamış olmak.

21.A.124.Başvuru

a)Münferit ürün, parça ve cihazın, bu Altbölüm altında uygunluk gösterimine yönelik anlaşma için her bir başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b)Bu tür bir başvuru aşağıdakileri içermelidir:

1)Uygulanabilir olduğunda aşağıdakileri gösteren kanıt:

i)Altbölüm G çerçevesinde Üretim Organizasyon Onayının yayımlanmasının uygun olmadığını veya

ii)Altbölüm G çerçevesinde bir Üretim Organizasyon Onayı yayımlanana kadar, bu Altbölüm altında ürün, parça veya cihazın sertifikasyonu veya onayına ihtiyaç olduğunu

2)21.A.125A maddesi (b) bendinin gerektirdiği bilgilerin çerçevesi.

21.A.125A.Mutabakat Mektubunun Yayımlanması

Başvuru sahibi, aşağıdaki koşullar sağlandığında, bu Altbölüm altında münferit ürün, parça ve cihazın uygunluğunun gösterimi konusunda mutabık olan Genel Müdürlük tarafından yayımlanan bir mutabakat mektubuna sahip olmaya hak kazanır:

a)Her bir ürün, parça veya cihazın uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğunu ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu güvence altına alan üretim muayene sistemine sahip olması

b)Aşağıdakileri içeren bir el kitabının hazırlanması:

1)(a) bendinin gerektirdiği üretim muayene sisteminin tanımı;

2)Üretim muayene sistemini belirleyen yöntemlerin tanımı;

3)21.A.127 ve 21.A.128 maddelerinin gerektirdiği testlerin tanımı ve 21.A.130 maddesi (a) bendi gereği yetkilendirilmiş kişilerin isimleri;

c)21.A.3A maddesi ile 21.A.129 maddesi (d) bendine uygun olarak destek sağlayabileceğini göstermesi.

21.A.125B.Bulgular

a)Mutabakat mektubu sahibinin, SHT-21'in uygulanabilir gereksinimlerine uymadığına dair nesnel kanıt bulunduğu, bulgu aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

1)Seviye-1 bulgu, uygulanabilir tasarım verileri ile kontrolsüz bir uygunsuzluğa yol açabilecek ve hava aracının emniyetini etkileyebilecek, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

2)Seviye-2 bulgu, Seviye-1 olarak sınıflandırılmayan, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

b)Seviye-3 bulgu, nesnel kanıt ile belirlenmiş, (a) bendinde belirtilen bir uyumsuzluğa yol açabilecek olası problemleri kontrol altına almak için tanımlanmış bulgudur.

c)Bulgular ile ilgili bildirim alınmasından sonra:

1)Seviye-1 bulgu olması durumunda, mutabakat mektubu sahibi, bulgunun yazılı teyidinin ardından, 21 iş gününden daha uzun olmayacak bir süre içinde Genel Müdürlük tarafından kabul edilecek düzeltici işlemi uygulamalıdır.

2)Seviye-2 bulgu olması durumunda, düzeltici faaliyet süresi bulgunun içeriğine bağlı olarak, üç aydan daha uzun olmayacak şekilde, Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Bazı durumlarda, bulgunun içeriğine bağlı olarak Genel Müdürlük bu üç aylık süreyi mutabık kalınan düzeltici işlem planına göre uzatabilir.

3)Seviye-3 bulgu durumunda mutabakat mektubu sahibi tarafından ivedi işlem yapılması gerekmez.

d)Seviye-1 veya Seviye-2 bulgular olması durumunda, mutabakat mektubu, Genel Müdürlük tarafından kısmi veya tam olarak sınırlandırılabilir, askıya alınabilir veya iptal edilebilir. Mutabakat mektubu sahibi, anlaşma metninin sınırlandırıldığı, askıya alındığı veya iptal edildiği bildirimini aldığı zamanında teyit etmelidir.

21.A.125C.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a) Mutabakat mektubu bir yılı geçmeyecek sınırlı bir süre için yayımlanır. Aşağıdakilerden herhangi birinin gerçekleşmesi durumunda geçersiz kalır;

- 1) Mutabakat mektubu belge sahibinin bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimleri ile uyumu göstermekte başarısız olması,
- 2) Üreticinin anlaşma çerçevesinde; ürün, parça veya cihaz üretim kontrolünü tatmin edici bir seviyede sürdüremediğine yönelik kanıt olması,
- 3) Üreticinin 21.A.122 maddesi gereksinimlerini artık karşılamıyor olması,
- 4) Mutabakat mektubunun iade edilmesi, iptal edilmesi veya süresinin geçmesi.

b) Askıya alınma, iptal edilme veya zaman aşımı durumunda mutabakat mektubu Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.126.Üretim Muayene Sistemi

a) 21.A.125A maddesi (a) bendi çerçevesinde gerekli olan üretim muayene sistemi, aşağıda belirtilen konularda kullanılacak yöntemleri sağlamalıdır:

- 1) Bitmiş ürünlerde kullanılan, gelen malzemelerin ve satın alınan veya alt yükleniciye yaptırılan parçaların uygulanabilir tasarım verilerinde belirtildiği şekilde olduğu,
- 2) Gelen malzemelerin ve satın alınan veya alt yükleniciye yaptırılan parçaların uygun şekilde tanımlandığı,
- 3) Bitmiş ürünün kalitesini ve emniyetini etkileyen süreçler, montaj teknikleri ve üretim yöntemlerinin Genel Müdürlük tarafından kabul edilen şartnamelere uygun olarak yapıldığı,
- 4) Muadil malzemeler dâhil tasarım değişikliklerinin, Altbölüm D veya E`ye göre onaylandığı ve bitmiş ürüne uygulanmadan önce kontrol edildiği.

b) 21.A.125A maddesi (a) bendi çerçevesinde gerekli olan üretim muayene sistemi, aynı zamanda aşağıdakileri güvence altına almalıdır:

- 1) Üretim sürecindeki parçaların, uygulanabilir tasarım verileri ile uygunluk açısından en doğru tespitlerin yapılabileceği üretim noktalarında muayene edilmelidir,
- 2) Hasar görebilecek ve bozulabilecek malzemeler uygun şekilde depolanmalı ve yeterli seviyede korunmalıdır,
- 3) Güncel tasarım teknik resimleri, üretim ve muayene personeli için gerektiğinde kullanılmak üzere hazır ve erişilebilir olmalıdır,
- 4) Reddedilen malzeme ve parçalar, bitmiş ürüne takılmasına engel olacak biçimde ayrılmalı ve tanımlanmalıdır,
- 5) Bitmiş ürüne takılması düşünülen, ancak tasarım verileri veya şartnamelerine uymaması nedeniyle ayrılan malzeme ve parçalar, onaylı bir mühendislik ve üretim gözden geçirme prosedürüne tabi tutulmalıdır. Bu prosedürle kullanılabileceği belirlenen malzeme ve parçalar, eğer yeniden işlem veya tamir gerekli ise uygun biçimde tanımlanmalı ve yeniden muayene edilmelidir. Bu prosedürle reddedilen malzeme ve parçalar, bitmiş üründe kullanılmayacağını belirtmek üzere işaretlenmeli ve hurdaya ayrılmalıdır.
- 6) Üretim muayene sistemi içerisinde oluşturulan kayıtlar tutulmalı, mümkün olduğunca bitmiş ürün veya parçayla ilişkili olarak tanımlanmalı ve ürünün sürekli uçuşa elverişliliğini güvence altına almak için gerekli bilgileri sağlamak üzere üretici tarafından saklanmalıdır.

21.A.127.Testler: Hava Aracı

a)Bu Altbölüm altında üretim yapan hava aracı üreticileri, üretim için onaylı yer ve uçuş test prosedürü ve kontrol formları oluşturmalarıdır. Üreticiler 21.A.125A maddesi (a) bendinde belirtilen şartlara uyum sağlandığının gösterimi için, üretilen her hava aracını bu formlara göre test etmelidir.

b)Her bir üretim test prosedürü en az aşağıdakileri içermelidir:

- 1)Kullanım niteliklerinin kontrolü
- 2)Uçuş performansının kontrolü (normal hava aracı cihazı kullanılarak)
- 3)Hava aracı ekipman ve sistemlerinin tamamının düzgün çalışmasının kontrolü
- 4)Uçuş testinden sonra tüm cihazın uygun işaretlendiğinin, tüm etiketlerin ve gerekli uçuş el kitaplarının olduğunun belirlenmesi
- 5)Hava aracının kullanım karakteristiklerinin yer kontrolü
- 6)Test edilen hava aracına özgü diğer unsurların kontrolü.

21.A.128.Testler: Motorlar ve Pervaneler

Bu Altbölüm altında üretim yapan motor veya değişken hatveli pervane üreticileri, her ürünün 21.A.125A maddesi (a) bendinde belirtilen şartlara uyum sağladığını göstermelidir. Bu amaçla her ürün, Tip Sertifikasında belirtilen şartlarda çalışmasının gösterimi için Tip Sertifikası sahibinin dokümantasyonunda belirtilen uygun fonksiyonel teste tabi tutulmalıdır.

21.A.129.Üreticinin Yükümlülükleri

Bu Altbölüm altında üretim yapan ürün, parça veya cihaz üreticisi;

a)Her bir ürün, parça veya cihazın Genel Müdürlük tarafından muayene edilmesi için erişim imkânı sağlamalıdır,

b)Ürünün, uygulanabilir tasarım verilerine uygunluğunu belirlemek için gerekli teknik veri ve resimleri üretim alanında hazır bulundurmalıdır.

c)Her bir ürünün uygulanabilir tasarım verilerine uygun ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu güvence altına alan üretim muayene sisteminin sürekliliğini sağlamalıdır.

d)Tip sertifikası, tahditli tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine, üretilmiş ürün, parça veya cihazın sürekli uçuşa elverişliliği ile ilgili tüm konularda destek sağlamalıdır.

e)Emniyet ile ilgili olay raporlarının derlenmesini ve değerlendirilmesini mümkün kılacak, olumsuz eğilimleri veya kusurları belirlemek ve raporlanabilir olayları ortaya çıkarmak için, dâhili olay raporlama sistemi oluşturmalı ve idame ettirmelidir. Bu sistem, olaylarla ilgili bilgilerin değerlendirilmesini ve yayımlanmasını içermelidir.

f)

1)Ürün, parça veya cihazın servise verildikten sonra, uygulanabilir tasarım verilerinden sapmaların olduğu belirlenen tüm durumları; tip sertifikası, tahditli tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine raporlamalıdır. Ayrıca üretici, emniyetsiz bir duruma neden olabilecek bu sapmaları belirlemek için tip sertifikası, tahditli tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibi ile birlikte inceleme yapmalıdır.

2)Alt bent (1)'e göre tanımlanan emniyetsiz duruma neden olabilecek sapmaları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır. Bu tür raporlar Genel Müdürlüğün belirlediği 21.A.3A maddesi (b)(2) alt bendi çerçevesinde açıklanan biçim ve usulde hazırlanmalıdır.

3)Üreticinin başka bir üretim organizasyonunun tedarikçisi olduğu durumda, ürün, parça veya cihazın servise verilmesinden sonra, uygulanabilir tasarım verilerinden muhtemel sapmalarını ayrıca üretim organizasyonuna da raporlamalıdır.

21.A.130.Uygunluk Beyanı

a)Bu Altbölüm altında üretilen ürün, parça veya cihazın her bir üreticisi, hava aracı için SHGM Form 52 veya diğer ürün, parça veya cihaz için SHGM Form 1 ile bir uygunluk beyanı yayımlamalıdır. Bu beyan, üretim organizasyonunda konuyla ilgili sorumlu bölümün yetkilendirilmiş personeli tarafından imzalanmalıdır.

b)Uygunluk Beyanı aşağıdakileri içermelidir:

1)Her bir ürün, parça veya cihazın onaylı tasarım verilerine ve emniyetli kullanım şartlarına uygun olduğuna dair beyanı,

2)Her bir hava aracı için, 21.A.127 maddesi (a) bendine uygun olarak hava aracının hem yerde hem uçuşa kontrol edilmiş olduğuna dair beyanı,

3)Her bir motor veya değişken hatveli pervane için, üretici tarafından 21.A.128 maddesine uygun olarak son fonksiyonel testlere tabi tutulduğuna dair beyanı,

4) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) İlave olarak, çevresel koruma gereksinimleri hususunda:

i) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) tamamlanmış motorun, üretim tarihinde yürürlükte olan uygulanabilir motor egzoz emisyon gereksinimleri ile uyumlu olduğuna dair bir beyanı, ve

ii) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) tamamlanmış uçağın, ilk uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlandığı tarihte yürürlükte olan uygulanabilir CO2 emisyon gereksinimleri ile uyumlu olduğuna dair bir beyanı.

c)Bu tür ürün, parça veya cihazın her bir üreticisi Genel Müdürlük tarafından geçerli kılınmak üzere, aşağıda belirtilen durumlarda güncel Uygunluk Beyanı sunmalıdır.

1)Bu tür ürün, parça veya cihazın yeni sahibine ilk gönderiminde veya

2)Hava aracı ilk uçuşa elverişlilik sertifikası başvurusunda veya

3)Motor, pervane, parça veya cihazın uçuşa elverişlilik çıkış dokümanının asıl yayımı için başvuru yapıldığında.

d)Genel Müdürlük, muayeneden sonra ürün, parça veya cihazı uygulanabilir tasarım verilerine ve emniyetli kullanıma uygun bulursa Uygunluk Beyanını imzalayarak geçerli kılar.

Tablo-6

ALTBÖLÜM G ÜRETİM ORGANİZASYON ONAYI

21.A.131.Kapsam

Bu Altbölüm;

a) Ürün, parça ve cihazın uygulanabilir tasarım verilerine uygunluk gösteriminden sorumlu üretim organizasyonu için Üretim Organizasyon Onayının (ÜOO) yayımlanması kapsamında gerekli prosedürü ve

b)Bu tür onaylar için başvuru ve onay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen kuralları tanımlar.

21.A.133.Başvuru İçin Uygunluk

Bu Altbölüm altında onay başvurusu için, aşağıdaki koşulları sağlamak şartı ile herhangi bir gerçek ya da tüzel kişi ('organizasyon') uygun kabul edilir.

Başvuru sahibinin:

a)Bu Altbölüm altındaki onayın, belirlenmiş iş kapsamında, özel bir tasarıma uygunluk gösterimi için gerekli olduğunu ispatlaması ve

b)Bu özel tasarım onayı için belge veya başvuru sahibi olması veya

c)Bu özel tasarım onayı başvuru veya belge sahibi ile uygun bir düzenleme yaparak, üretim ve tasarım arasında yeterli düzeyde koordinasyonu güvence altına almış olması gerekir.

21.A.134.Başvuru

Üretim Organizasyon Onayı için her başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır ve 21.A.143 maddesinin gerektirdiği bilgileri ve 21.A.151 maddesi çerçevesinde yayımlanması talep edilen onay şartlarının esaslarını içerir.

21.A.135.Üretim Organizasyon Onayı Yayımlanması

Başvuru yapan organizasyon, bu Altbölüm altında uygulanabilir gereksinimler ile uyumunu gösterdiğinde, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan bir Üretim Organizasyon Onayına sahip olmaya hak kazanır.

21.A.139.Kalite Sistemi

a)Üretim organizasyonu, bir kalite sistemi kurduğunu ve idame ettirebildiğini göstermelidir. Kalite sistemi yazılı olarak tanımlanmalıdır. Bu kalite sistemi; organizasyonun, kendi veya ortaklarının ürettiği ya da tedarikçilerden veya alt yükleniciden temin edilen, her bir ürün, parça veya cihazın uygulanabilir tasarım verilerine ve emniyetli kullanıma uygun olduğunu güvence altına alabilmesine ve böylelikle 21.A.163 maddesi içerisinde bahsedilen imtiyazları icra edebilmesine imkân vermelidir.

b)Kalite sistemi:

1) Onay kapsamı çerçevesinde, aşağıdakiler için kontrol prosedürlerini içermelidir:

(i) Doküman yayımı, onayı ve değişikliği

(ii) Tedarikçi ve alt yüklenici değerlendirme, denetim ve kontrolü

(iii) Gelen ürün, parça, malzeme ve ekipmanın (müşteri tarafından sağlanan yeni veya kullanılmış ürünler dâhil) uygulanabilir tasarım verilerinde belirtildiği şekilde doğrulanması

(iv) Tanımlama ve izlenebilirlik

(v) Üretim süreçleri

(vi) Üretim uçuş testleri dâhil muayene ve testler

(vii) Alet, master ve test ekipmanının kalibrasyonu

(viii) Uygun olmayan ürün kontrolü

(ix) Tasarım onayı başvuru veya belge sahibi ile uçuşa elverişlilik koordinasyonu

(x) Kayıtların tutulması ve saklanması

(xi) Personel yeterliliği ve yetkinliği

(xii) Uçuşa elverişlilik çıkış dokümanlarının yayımlanması

(xiii) Taşıma, depolama ve paketleme

(xiv) İç kalite denetimleri ve düzeltici işlemler

(xv) Onay şartları dâhilinde, onaylanmış tesisler dışında herhangi bir yerde gerçekleştirilen çalışma

(xvi) Hava aracının emniyetli kullanım koşullarının idamesi için üretimin tamamlanmasından sonra ama teslimattan önce yapılan işler

(xvii) Özel Uçuş İzni Belgesinin yayımlanması ve buna bağlı uçuş koşullarının onaylanması
Kontrol prosedürleri herhangi bir kritik parça için özel hükümleri içermelidir.

2) Bu sistemin yazılı prosedürlerine uyumu ve prosedürlerin yeterliliğini izlemek için bağımsız kalite güvence fonksiyonunu içermelidir.

Bu izleme, gerektiğinde düzeltici işlemi güvence altına almak için 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendi içerisinde atıfta bulunulan kişi veya gruba ve nihayetinde 21.A.145 maddesi (c)(1) alt bendinde atıfta bulunulan yöneticiye geri beslemeyi sağlayacak sistemi içermelidir.

21.A.143.El Kitabı

a) Organizasyon, Genel Müdürlüğe aşağıdaki bilgileri içeren bir üretim organizasyonu el kitabını onay için sunmalıdır:

1) Onaylı organizasyonun bu Altbölüm ile uyumu gösteren üretim organizasyonu el kitabına ve bağlı el kitaplarına her zaman uyumlu olunacağını taahhüt eden ve sorumlu yönetici tarafından imzalanan bildirimi,

2) 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından kabul edilen yönetici unvan ve isimleri,

3) 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendinin gerektirdiği şekilde, organizasyon adına doğrudan Genel Müdürlük ile müzakere edilecek konular da dâhil, yöneticilerin görev ve sorumlulukları,

4) 21.A.145 maddesi (c)(1) ve 21.A.145 maddesi (c)(2) alt bendinin gerektirdiği şekilde, yöneticilerin sorumluluk zincirini gösteren organizasyon şeması,

5) 21.A.145 maddesi (d) bendi içinde atıfta bulunulan şekilde onaylayıcı personelin bir listesi,

6) İş gücü kaynağının genel bir tanımı,

7) Üretim organizasyonunun onay sertifikası içerisinde belirtilen her bir adreste yer alan tesislerinin genel bir tanımı,

8) Üretim organizasyonunun, onay şartlarıyla ilişkili iş kapsamının genel bir tanımı,

9) Organizasyonel değişikliklerin Genel Müdürlüğe bildirilmesi için prosedür,

10) Üretim organizasyonu el kitabının güncellenmesi için prosedür,

11) 21.A.139 maddesi (b)(1) alt bendinin gerektirdiği kalite sistemi ve prosedürlerinin tanıtımı,

12) 21.A.139 maddesi (a) bendi içerisinde atıfta bulunulan kendisi dışındaki kuruluşların listesi.

13) Eğer uçuş test faaliyetleri gerçekleştirilecek ise, uçuş test ile ilgili olarak organizasyonun politika ve süreçlerini tanımlayan bir uçuş test operasyonları el kitabı hazırlanmalıdır. Bu uçuş test operasyonları el kitabı aşağıdakileri içermelidir:

(i) Uçuş test organizasyonunun uçuş izni yayımlanması sürecindeki ilgisi de dâhil olmak üzere organizasyonun uçuş test süreçlerinin tanıtımı,

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) (ii) Bu Talimatın Ek-5'i gereksinimlerine uygun olarak; yapısı, yetkinliği, geçerlilik ve uçuş süresi sınırlamalarını içeren personel politikası,

(iii) Uçuş test eğitimi ve mürettebat dışında kişilerin taşınmasına ilişkin prosedürler,

(iv) Risk ve emniyet yönetimi politikası ve ilgili metodolojiler,

(v) Taşınacak cihaz ve ekipmanların belirlenmesine ilişkin prosedürler,

(vi) Uçuş test ile ilgili olarak hazırlanmış dokümanların listesi,

(b) Üretim organizasyonu el kitabı, organizasyon içerisindeki değişikliklere göre güncellenmeli ve ilgili tüm güncellemeler Genel Müdürlüğe gönderilmelidir.

21.A.145.Onay Gereksinimleri

Üretim organizasyonu, 21.A.143 maddesine göre sunulan bilgiler temelinde aşağıdakileri göstermelidir:

a) Genel onay gereksinimleri ile ilgili olarak; tesisler, çalışma şartları, avadanlık/aletler, süreçler/ilgili malzemeler, personel sayısı, yetkinliği ve genel organizasyonun, 21.A.165 maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek için yeterli olduğunu.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tüm gerekli uçuşa elverişlilik ve çevresel koruma verileri ile ilgili olarak:

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Üretim organizasyonunun, Genel Müdürlükten ve tip sertifikası, tahditli tip sertifikası ya da tasarım onayı ya da başvurusu sahibinden, çevresel koruma gereksinimlerine karşı alınan muafiyetleri de içerecek şekilde uygulanabilir tasarım verisi ile uygunluğu belirlemek için bu tür verileri aldığını,

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Üretim organizasyonunun, uçuşa elverişlilik ve çevresel verilerin doğru bir şekilde üretim verilerinin içerisine dahil edildiğini güvence altına almak için bir prosedür oluşturduğunu,

3) Bu tür verilerin güncel tutulduğunu ve görevini gerçekleştirmek için bu verilere ihtiyaç duyan tüm personel için hazır ve erişilebilir olduğunu.

c) Yönetim ve personel ile ilgili olarak:

1) Üretim organizasyonu tarafından bir yöneticinin atandığını ve yöneticinin Genel Müdürlüğe karşı sorumlu olduğunu.

Tüm üretimin gerekli standartlara göre gerçekleştirildiğinin ve üretim organizasyonunun 21.A.143 maddesi gereği oluşturulmuş el kitabında tanımlanan veri ve prosedür ile sürekli uyum içinde olduğunun güvence altına alınması bu yöneticinin sorumluluğundadır.

2) Üretim organizasyonu tarafından bu Talimatın gereksinimlerine uyumu sağlamak için bir veya birden fazla kişinin atandığını ve yetki sınırlarının tanımlandığını.

Bu kişiler alt bent (1) içerisinde atıfta bulunulan sorumlu yöneticinin doğrudan yetkisi altında hareket edecektir. Atanan kişiler sorumluluklarını yerine getirmek için uygun bilgi, altyapı ve deneyim sahibi olduklarını göstermelidir.

3) Her seviyedeki personele kendilerine verilen sorumlulukları yerine getirebilmeleri için uygun yetkinin verildiğini ve üretim organizasyonu içerisinde uçuşa elverişlilik ve çevresel veri konuları ile ilgili olarak tam ve etkili koordinasyonun var olduğunu.

d) Onay şartları veya kapsamı içerisinde 21.A.163 maddesi çerçevesinde yayımlanan dokümanları imzalamak için üretim organizasyonu tarafından yetkilendirilen onaylayıcı personel ile ilgili olarak:

1) Onaylayıcı personelin kendilerine verilen sorumlulukları yerine getirebilmesi için bilgi, altyapı (organizasyondaki diğer fonksiyonlar dâhil) ve deneyiminin yeterli olduğunu

2) Üretim organizasyonunun, tüm onaylayıcı personelinin yetki kapsamının detaylarını içeren gerekli kayıtları tuttuğunu

3) Onaylayıcı personele yetki kapsamlarını içeren kanıtların sağlandığını

21.A.147. Onaylı Üretim Organizasyonunda Değişiklikler

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Üretim Organizasyon Onayının yayımlanmasından sonra, uygunluk gösterimi ya da ürün, parça ya da cihazın uçuşa elverişlilik ve çevresel koruma karakteristikleri açısından önemli olan her bir değişiklik, özellikle kalite sistemindeki değişiklikler, Genel Müdürlük tarafından onaylanır. Onay için başvuru Genel Müdürlüğe yazılı olarak sunulur ve organizasyon, değişikliği uygulamadan önce bu Alt bölüm ile uyumlu olduğunu Genel Müdürlüğe gösterir.

b) Genel Müdürlük, onayın askıya alınmasına karar vermedikçe, bu tür değişiklikler sırasında bu Alt bölüm altında onaylanmış üretim organizasyonunun çalışma koşullarını belirler.

21.A.148. Yer Değişiklikleri

Onaylı üretim organizasyonunun üretim tesis yerlerinin değişimi önemli değişiklik olarak değerlendirilmeli ve dolayısıyla 21.A.147 maddesi ile uyumlu olmalıdır.

21.A.149.Devredilebilirlik

21.A.147 maddesi kapsamında önemli değişiklik olarak değerlendirilen mülkiyet değişiklikleri hariç, Üretim Organizasyonu Onayı devredilemez.

21.A.151.Onay Şartları

Belge sahibinin 21.A.163 maddesi çerçevesindeki imtiyazları uygulamak için yetkilendirildiği onay şartları; işin kapsamını, ürünleri veya parça ve cihazın kategorilerini veya her ikisini birden belirtmelidir. Bu şartlar üretim organizasyonu onayının bir parçası olarak yayımlanır.

21.A.153.Onay Şartlarında Değişiklikler

Onay şartları ile ilgili her bir değişiklik Genel Müdürlük tarafından onaylanmalıdır. Onay şartları ile ilgili değişiklik başvurusu, Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılır. Başvuru sahibi bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimlerine uyumu göstermelidir.

21.A.157.İncelemeler

Üretim organizasyonu, bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimleri ile uyumu ve bu uyumun sürekliliğini tespit etmek kapsamında, ortaklar ve alt yüklenicilerin incelenmesi de dâhil Genel Müdürlüğün her türlü incelemeyi yapması için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

21.A.158.Bulgular

a)Üretim organizasyon onayı belge sahibinin bu Talimatın uygulanabilir gereksinimlerine uymadığına dair nesnel kanıt bulunduğunda, bulgu aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

1)Seviye-1 bulgu, uygulanabilir tasarım verileri ile kontrolsüz bir uygunsuzluğa yol açabilecek ve hava aracının emniyetini etkileyebilecek, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

2)Seviye-2 bulgu, Seviye-1 olarak sınıflandırılmayan, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

b)Seviye-3 bulgu, nesnel kanıt ile belirlenmiş, (a) bendinde belirtilen bir uyumsuzluğa yol açabilecek olası problemleri kontrol altına almak için tanımlanmış bulgudur.

c)Bulgular ile ilgili bildirim alınmasından sonra:

1)Seviye-1 bulgu olması durumunda, üretim organizasyon onayı sahibi, bulgunun yazılı teyidinin ardından, 21 iş gününden daha uzun olmayacak bir süre içinde Genel Müdürlük tarafından kabul edilecek düzeltici işlemi uygulamalıdır.

2)Seviye-2 bulgu olması durumunda, düzeltici faaliyet süresi bulgunun içeriğine bağlı olarak, üç aydan daha uzun olmayacak şekilde, Genel Müdürlük tarafından belirlenir.

Bazı durumlarda, bulgunun içeriğine bağlı olarak Genel Müdürlük bu üç aylık süreyi mutabık kalınan düzeltici işlem planına göre uzatabilir.

3)Seviye-3 bulgu durumunda üretim organizasyon onayı sahibi tarafından ivedi işlem yapılması gerekmez.

d)Seviye-1 veya Seviye-2 bulgu olması durumunda, Genel Müdürlük tarafından üretim organizasyon onayı, kısmen veya tamamen sınırlandırılabilir, askıya alınabilir veya iptal edilebilir. Üretim organizasyon onayı sahibi, onayın sınırlandırıldığı, askıya alındığı veya iptal edildiği bildirimini aldığı en kısa sürede teyit etmelidir.

21.A.159.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Üretim organizasyon onayı sınırsız bir süre için yayımlanır. Aşağıdakilerden birinin gerçekleşmesi durumunda geçersiz kalır;

1)Üretim organizasyon onay sahibinin bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimleri ile uyumu göstermekte başarısız olması,

2)Genel Müdürlüğün 21.A.157 maddesine göre gerçekleştireceği incelemelerin belge sahibi veya herhangi bir ortağı ya da alt yüklenicisi tarafından engellenmesi,

- 3) Üretim organizasyonunun; onay kapsamındaki ürün, parça veya cihaz üretim kontrolünü yeterli seviyede sürdüremediğine yönelik kanıt olması,
- 4) Üretim organizasyonunun 21.A.133 maddesinde belirtilen gereksinimlerini artık karşılamıyor olması veya
- 5) Sertifikanın geri çağrılmış veya iptal edilmiş olması.

b) Askıya alınma veya iptal edilme durumunda, üretim organizasyon onay belgesi Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.163.İmtiyazlar

21.A.135 maddesine göre yayımlanan onay şartlarına uygun olarak, üretim organizasyonu onay sahibi:

- a) SHT-21 çerçevesinde üretim faaliyetlerini gerçekleştirebilir.
- b) Tamamlanmış hava aracı söz konusu olduğunda ve 21.A.174 maddesi çerçevesinde Uygunluk Beyanı (SHGM Form 52) sunulması durumunda, ilave bir gösterimde bulunmaksızın hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası ve gürültü sertifikası alabilir.
- c) Diğer ürün, parça veya cihaz söz konusu olduğunda ilave bir gösterimde bulunmaksızın Onaylı Çıkış Sertifikaları (SHGM Form 1) yayımlayabilir.
- d) Kendi ürettiği yeni bir uçağın bakımını yapabilir ve bu bakım ile ilgili olarak bakım çıkış sertifikası (SHGM Form 53) yayımlayabilir.
- e) Ürettiği hava aracı ve üretim için Genel Müdürlük ile mutabık kalınan prosedürler çerçevesinde; üretim organizasyon onayı kapsamında hava aracı konfigürasyonunu kontrol altında tutuyor ve uçuş için onaylanmış tasarım koşullarıyla uygunluğunu doğruluyorsa, 21.A.710 maddesi (b) bendinde belirtilen uçuş koşulları onayı dâhil 21.A.711 maddesi (c) bendine uygun olarak, kendi ürettiği hava aracı için özel uçuş izni yayımlayabilir.

21.A.165.Belge Sahibinin Yükümlülükleri

Üretim organizasyon onayı belge sahibi:

- a) 21.A.143 maddesine göre oluşturulan üretim organizasyonu el kitabı ve içinde referans verilen dokümanların organizasyon içerisinde temel çalışma dokümanları olarak kullanılmasını sağlamalıdır.
- b) Üretim organizasyonunun, Üretim Organizasyon Onayı kapsamında onaylanmış veri ve prosedürlere uygunluğunu sürdürmelidir.
- c)
 - 1) Üretimi tamamlanmış her bir hava aracının, Uygunluk Beyanlarının Genel Müdürlüğe sunulması öncesinde tip tasarımına uygunluğunu ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu belirlemelidir; veya
 - 2) Diğer ürün, parça veya cihazın tamamlanmış olduğunu, onaylı tasarım verilerine uygun ve emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu, bu durumu sertifikalandırmak amacıyla SHGM Form 1 yayımlanmadan önce belirlemelidir;
 - 3) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Ek olarak, çevresel gereksinimler açısından şunları belirlemelidir:
 - i) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Üretimi tamamlanmış motorun, motorun üretildiği tarih itibarıyla uygulanabilir motor emisyon gereksinimleriyle uyumlu olduğunu, ve
 - ii) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Üretimi tamamlanmış hava aracının, ilk uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlandığı tarih itibarıyla uygulanabilir CO2 emisyon gereksinimleriyle uyumlu olduğunu.
 - 4) Diğer ürün, parça veya cihazın uygulanabilir verilerle uyumlu olduğunu, uygunluk sertifikası olarak kullanılacak SHGM Form 1'i yayımlamadan önce belirlemelidir.

d)Gerçekleştirilen işin tüm detaylarını kayıt altına almalıdır.

e)Olumsuz eğilimleri veya kusurları belirlemek ve raporlanabilir olayları ortaya çıkarmak için, emniyet ile ilgili olay raporlarının toplanması ve değerlendirilmesini mümkün kılacak dâhili olay raporlama sistemi oluşturmalı ve idame ettirmelidir. Bu sistem, olaylarla ilgili bilgilerin değerlendirilmesini ve yayımlanmasını içermelidir.

f)

1)Ürün, parça veya cihazın servise verildikten sonra, uygulanabilir tasarım verisinden muhtemel saptığı tüm durumları; tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine raporlamalıdır. Ayrıca üretici, emniyetsiz bir duruma neden olabilecek bu sapmaları belirlemek için tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibi ile birlikte inceleme yapmalıdır.

2)Alt bent (1)'e göre tanımlanan emniyetsiz duruma neden olabilecek sapmaları Genel Müdürlüğe raporlamalıdır. Bu tür raporlar Genel Müdürlüğün belirlediği 21.A.3A maddesi (b)(2) alt bendi çerçevesinde açıklanan biçim ve usulde hazırlanmalıdır.

3)Üretim Organizasyonu Onay sahibi; başka bir üretim organizasyonunun tedarikçisi olduğu durumda, ürün, parça veya cihazın servise verilmesinden sonra, uygulanabilir tasarım verilerinden muhtemel sapmalarını ayrıca diğer üretim organizasyonuna da raporlamalıdır.

g)Ürettiği ürün, parça veya cihazın sürekli uçuşa elverişliliğinin sağlanması kapsamında tip sertifikası veya tasarım onayı belge sahibine destek vermelidir.

h)Ürün, parça veya cihazın uygunluğunu gösteren verilerin saklanması güvence altına almak üzere ortak, tedarikçi ve alt yüklenicilerinde uyum sağlayacağı gereksinimlere göre bir arşivleme sistemi oluşturmalıdır. Bu tür veriler Genel Müdürlüğün erişimine açık olacak şekilde muhafaza edilmeli ve ürün, parça veya cihazın sürekli uçuşa elverişliliğini güvence altına almak için gerekli bilgileri sağlamak üzere saklanmalıdır.

i)Belge sahibi, onay şartları kapsamında bakım çıkış sertifikası yayımlamadan önce her bir tamamlanmış hava aracına gerekli bakımın uygulandığını ve her bir hava aracının emniyetli kullanım için elverişli durumda olduğunu belirlemelidir.

j)Uygulanabildiğinde, 21.A.163 maddesi (e) bendinin sağladığı imtiyaz çerçevesinde, özel uçuş izninin yayımlanabilmesi için uçuş koşullarını belirlemelidir.

k)Uygulanabildiğinde, 21.A.163 maddesi (e) bendinin sağladığı imtiyaz çerçevesinde, hava aracı için özel uçuş izni yayımlamadan önce 21.A.711 maddesi (c) ve (e) bentleri ile uyumu sağlamalıdır.

Tablo-7

ALTBÖLÜM H UÇUŞA ELVERİŞLİLİK SERTİFİKALARI VE TAHDİTLİ UÇUŞA ELVERİŞLİLİK SERTİFİKALARI

21.A.171.Kapsam

Bu Altbölüm uçuşa elverişlilik sertifikalarının yayımlanma prosedürünü tanımlar.

21.A.172.Başvuru İçin Uygunluk

Türk Uçak Sicilinde adına hava aracı kaydı yapılmış veya yapılacak olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi veya onun temsilcisi, bu Altbölüm altında ilgili hava aracı uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21.A.173.Sınıflandırma

Uçuşa elverişlilik sertifikaları aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

a)Uçuşa elverişlilik sertifikası, bu Talimata göre yayımlanmış bir tip sertifikasına uygun hava araçları için yayımlanan sertifikadır.

b)Tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası aşağıdaki hava araçları için yayımlanan sertifikadır:

- 1) Bu Talimata uygun olarak yayımlanmış tahditli tip sertifikasına uygun olan hava araçları veya
- 2) Genel Müdürlüğe; yeterli emniyet seviyesini sağlayan özel uçuşa elverişlilik şartnamelerine uyumlu olduğu gösterilmiş olan hava araçları.

21.A.174. Başvuru

a) Uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru; 21.A.172 maddesine uygun olarak Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) Uçuşa elverişlilik sertifikası veya tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru aşağıdakileri içermelidir:

1) Başvuru yapılan uçuşa elverişlilik sertifikası sınıfı;

2) Yeni hava araçları ile ilgili olarak:

i) Uygunluk beyanı

- 21.A.163 maddesi (b) bendi çerçevesinde yayımlanan uygunluk beyanı veya

- 21.A.130 maddesi (b) bendi çerçevesinde yayımlanan ve Genel Müdürlük tarafından geçerli kılınan uygunluk beyanı veya

- İthal edilen hava aracı için; ihracatı gerçekleştiren otorite tarafından imzalanan, hava aracının Genel Müdürlük tarafından kabul edilen tasarıma uygun olduğuna dair bir bildirim.

ii) Yükleme planıyla birlikte ağırlık ve denge raporu.

iii) Belirli hava aracı için uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinin gerektirdiği uçuş el kitabı

3) Kullanılmış hava aracı ile ilgili olarak:

i) Türk Uçak siciline kayıtlı ise; SHY-M Yönetmeliğine uygun olarak yayımlanan bir uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası,

ii) Türkiye'ye ithal edilen hava aracı ise;

- Hava aracının halen tescilinin bulunduğu veya daha önce tescil edildiği ülkenin yetkili otoritesi tarafından verilen, devir anında hava aracının uçuşa elverişlilik durumunu yansıtan bir bildirim;

- Yükleme planıyla birlikte ağırlık ve denge raporu;

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) - Hava aracı için geçerli olan uçuşa elverişlilik kodunun (sertifikasyon şartnamesi) gerektirdiği durumda, uçuş el kitabı;

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) - 21.B.327 gereklerine uygun şekilde yayımlanan bir tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasına ilişkin tüm sınırlamaları da içerecek şekilde, hava aracının üretim, modifikasyon ve bakım standartlarını oluşturan geçmiş kayıtlar;

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) - SHY-M Yönetmeliğine uygun olarak yapılan bir uçuşa elverişlilik gözden geçirmesini müteakip Uçuşa Elverişlilik Sertifikası ya da Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası yayımlanması ve Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası için tavsiye raporu;

- İlk uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlandığı tarih ve Şikago Sözleşmesi Ek-16 Cilt III standartları uygulanabilirse CO2 metrik değer verisi.

c) Aksi yönde mutabakat olmadıkça, 21.A.174(b)(2)(i) ve 21.A.174(b)(3)(ii)'de atıfta bulunulan bildirimler, hava aracının Genel Müdürlüğe sunulma tarihinden en fazla 60 gün önce yayımlanmalıdır.

21.A.175. Dil

Uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin gerektirdiği el kitapları, plakalar, listeler, gösterge işaretlemeleri ve diğer gerekli bilgiler Genel Müdürlük tarafından kabul edilen dillerde sunulmalıdır.

21.A.177.Ekleme veya Değişiklik

Uçuşa Elverişlilik Sertifikasına ekleme veya değişiklikler yalnızca Genel Müdürlük tarafından yapılır.

21.A.179.Devredilebilirlik ve Yeniden Yayınlama

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bir hava aracının mülkiyeti el değiştirdiğinde:

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Hava aracının aynı tescilde kalması şartıyla, uçuşa elverişlilik sertifikası veya yalnızca tahditli tip sertifikasına uygun olarak yayımlanmış tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası hava aracı ile birlikte devredilir.

a) (**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bir hava aracının mülkiyeti el değiştirdiğinde, ve söz konusu hava aracı tahditli tip sertifikasına uygun olmayan bir tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasına sahip olduğunda, uçuşa elverişlilik sertifikası hava aracının aynı tescilde kalması şartıyla hava aracı ile birlikte devredilir.

21.A.180.Muayeneler

Uçuşa elverişlilik sertifikası belge sahibi, Genel Müdürlük tarafından talep edilmesi durumunda uçuşa elverişlilik belgesi yayımlanmış hava aracına gerekli erişimi sağlamalıdır.

21.A.181.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Uçuşa elverişlilik sertifikası süresiz olarak yayımlanır. Aşağıdakiler sağlandığı sürece geçerliliğini korur:

1)Uygulanabilir tip tasarımı ve sürekli uçuşa elverişlilik gereksinimleri ile uyum ve

2)Hava aracının aynı tescilde kalması ve

3)Uçuşa elverişlilik sertifikasının dayandığı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikasının 21.A.51 maddesi kapsamında daha önceden geçersiz kılınmamış olması.

4) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Sertifikanın iade veya 21.B.330 maddesi kapsamında iptal edilmemiş olması.

b)İade veya iptal durumunda, sertifika Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.182.Hava Aracı Tanımlama

Bu Altbölüm altında uçuşa elverişlilik sertifikası için başvuru yapan her başvuru sahibi hava aracının Altbölüm Q'ya uygun olarak tanımlandığını göstermelidir.

Tablo-8

ALTBÖLÜM I GÜRÜLTÜ SERTİFİKALARI

21.A.201.Kapsam

Bu Altbölüm, gürültü sertifikalarının yayımlanması için prosedürü tanımlar.

21.A.203.Başvuru İçin Uygunluk

Türk Uçak Sicilinde adına hava aracı kaydı yapılmış veya yapılacak olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi veya onun temsilcisi, bu Altbölüm altında ilgili hava aracı gürültü sertifikası için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21.A.204.Başvuru

a)21.A.203 maddesine uygun olarak, gürültü sertifikası için başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b)Her bir başvuru aşağıdakileri içermelidir:

1)Yeni hava aracı ile ilgili olarak:

i)Uygunluk beyanı:

- 21.A.163 maddesi (b) bendi çerçevesinde yayımlanan uygunluk beyanı veya

- 21.A.130 maddesi çerçevesinde yayımlanan ve Genel Müdürlük tarafından geçerli kılınan uygunluk beyanı veya

- İthal edilen hava aracı için, ihracatı gerçekleştiren otorite tarafından imzalanan, hava aracının Genel Müdürlük tarafından kabul edilen tasarıma uygun olduğuna dair bir bildirim ve

ii) Uygulanabilir gürültü gereksinimlerine uygun olarak belirlenen gürültü bilgisi.

2)Kullanılmış hava aracı ile ilgili olarak:

i)Uygulanabilir gürültü gereksinimlerine uygun olarak belirlenen gürültü bilgisi ve

ii) Hava Aracının üretim, modifikasyon ve bakım standartlarını belirlemek için geçmiş kayıtlar.

c)Aksi yönde mutabakat olmadıkça, alt bent (b)(1)'de atıfta bulunulan bildirimler, hava aracının Genel Müdürlüğe sunulma tarihinden en fazla 60 gün önce yayımlanmalıdır.

21.A.207.Ekleme veya Değişiklik

Gürültü sertifikasına ekleme veya değişiklikler yalnızca Genel Müdürlük tarafından yapılır.

21.A.209.Devredilebilirlik ve Yeniden Yayımlama

Bir hava aracının mülkiyeti el değiştirdiğinde:

a)Eğer hava aracı aynı tescilde kalmaya devam ediyorsa, gürültü sertifikası hava aracı ile birlikte devredilir veya

b)Eğer hava aracı tescili değişiyorsa gürültü sertifikası; eski gürültü sertifikasının ibraz edilmesi durumunda yeniden yayımlanır.

21.A.210.Muayeneler

Gürültü sertifikası belge sahibi, Genel Müdürlük tarafından talep edilmesi durumunda gürültü sertifikası belgesi yayımlanmış hava aracına muayene için gerekli erişimi sağlamalıdır.

21.A.211.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Gürültü sertifikası süresiz olarak yayımlanır. Aşağıdakiler sağlandığı sürece geçerliliğini korur:

1)Uygulanabilir tip tasarımı, çevresel koruma ve sürekli uçuşa elverişlilik gereksinimleri ile uyum ve

2)Hava aracının aynı tescilde kalması ve

3)Uçuşa elverişlilik sertifikasının dayandığı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikasının 21.A.51 maddesi kapsamında daha önceden geçersiz kılınmamış olması.

4)Sertifikanın iade veya iptal edilmemiş olması

b)İade veya iptal durumunda, sertifika Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

Tablo-9

ALTBÖLÜM J TASARIM ORGANİZASYON ONAYI

21.A.231.Kapsam

Bu Altbölüm, tasarım organizasyonlarının onayı için prosedürü, başvuru ve onay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen kuralları tanımlar. Bu Altbölümde tip sertifikalarına verilen referanslar, tip sertifikaları ve tahditli tip sertifikalarını içerir.

21.A.233.Başvuru İçin Uygunluk

Bu Altbölüm altındaki onay için aşağıdaki durumlarda herhangi bir gerçek veya tüzel kişi (organizasyon) başvuru sahibi olarak kabul edilir.

a)21.A.14, 21.A.112B, 21.A.432B veya 21.A.602B maddeleri kapsamında başvuru yapılması veya

b)Küçük değişiklikler veya küçük tamir tasarımlarının onayı için, 21.A.263 maddesinde geçen imtiyazları elde etmek amacıyla talepte bulunulması.

21.A.234.Başvuru

Tasarım Organizasyon Onayı için her bir başvuru Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır ve 21.A.243 maddesinin gerektirdiği bilgileri ve 21.A.251 maddesi altında yayımlanması talep edilen onay şartlarını içermelidir.

21.A.235.Tasarım Organizasyon Onayı Yayımlanması

Organizasyon; bu Altbölüm altındaki uygulanabilir gereksinimlere uyumu gösterdiğinde, Genel Müdürlük tarafından yayımlanan tasarım organizasyonu onayına sahip olmaya hak kazanır.

21.A.239.Tasarım Güvence Sistemi

a)Tasarım organizasyonu, başvuru kapsamındaki ürün, parça ve cihazın tasarım ve tasarım değişikliklerinin kontrol ve yönetimi için tasarım güvence sistemi oluşturduğunu ve idame ettirebildiğini göstermelidir. Bu tasarım güvence sistemi, organizasyonun aşağıdakileri gerçekleştirmesini sağlamalıdır:

1)Ürün, parça ve cihazın tasarımının veya bunlara ait tasarım değişikliklerinin uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, uygulanabilir operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ile uyumunun sağlanması ve

2)Aşağıdakilere göre sorumlulukların uygun biçimde yerine getirildiğinin sağlanması:

i)Bu Talimatın uygun hükümleri ve

ii) 21.A.251 maddesine göre yayımlanan onay şartları.

3)Sistemin dokümente edilmiş prosedürlerinin yeterliliğinin ve bunlara uyumun bağımsız bir şekilde izlenmesi. Bu izleme, düzeltici işlemlerin yapılmasını sağlayacak sorumlu kişi veya gruba yönelik bir geri besleme sistemi içermelidir.

b)Tasarım güvence sistemi, organizasyon tarafından Genel Müdürlüğe sunulan uyum beyanları ve ilgili dokümantasyon kapsamında uyum gösterimlerinin bağımsız doğrulanma fonksiyonunu içermelidir.

c)Tasarım organizasyonu, yazılı prosedürlerle tanımlanmış metotlara göre ortaklar veya alt yükleniciler tarafından tasarlanan parça veya cihazın veya gerçekleştirilen görevlerin, tasarım güvence sistemi tarafından kabulü için gerekli yöntemleri belirlemelidir.

21.A.243.Veriler

a)Tasarım Organizasyonu; organizasyon yapısını, ilgili prosedürleri ve tasarlanacak ürünleri veya bu ürünlere gelecek değişiklikleri doğrudan ya da referans göstererek tarif eden bir el kitabını onay için Genel Müdürlüğe sunmalıdır. Eğer uçuş test faaliyetleri gerçekleştirilecek ise, uçuş test ile ilgili olarak organizasyonun politika ve süreçlerini tanımlayan bir uçuş test operasyonları el kitabı hazırlanmalıdır. Bu uçuş test operasyonları el kitabı aşağıdakileri içermelidir:

i) Uçuş test organizasyonunun uçuş izni yayımlanması sürecindeki ilgisi de dâhil olmak üzere organizasyonun uçuş test süreçlerinin tanımı,

ii) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Uygulanabilir olduğunda, bu Talimatın Ek-5'i gereksinimlerine uygun olarak yapısı, yetkinliği, geçerlilik ve uçuş süresi sınırlamaları da dahil olmak üzere personel politikası,

iii) Uçuş test eğitimi ve mürettebat dışında kişilerin taşınmasına ilişkin prosedürler, uygulanabilir olduğunda,

iv) Risk ve emniyet yönetimi politikası ve ilgili metodolojiler,

v) Taşınacak alet ve ekipmanların belirlenmesine ilişkin prosedürler,

vi) Uçuş test ile ilgili olarak hazırlanmış dokümanların listesi,

b) Parça, cihaz veya ürünlerde yapılacak değişikliklerin ortaklar veya alt yükleniciler tarafından tasarlanması durumunda el kitabı; tasarım organizasyonunun, bütün parçalar ve cihazlar için 21.A.239 maddesi (b) bendince istenen uyumun sağlanma yöntemini güvence altına alan beyanını içermelidir. Söz konusu beyanın oluşturulabilmesi için el kitabı, doğrudan veya çapraz referans yoluyla söz konusu ortak ve alt yüklenicilerin organizasyon ve tasarım faaliyetleri ile ilgili tanım ve bilgileri içermelidir.

c) El kitabına, organizasyonun (organizasyon yapısı, prosedürler, sorumluluklar, kaynaklar vb.) en güncel durumunu yansıtmak amacıyla gerekmesi halinde değişiklikler yapılmalı ve yapılan revizyonların kopyaları Genel Müdürlüğe sağlanmalıdır.

d) Tasarım organizasyonu, yönetici personelin ve organizasyon içerisinde uçuşa elverişlilik ve çevresel koruma konularında karar verme sorumluluğu olan diğer kişilerin yetkinlikleri ve deneyimlerine yönelik beyanı sağlamalıdır.

21.A.245. Onay Gereksinimleri

Tasarım Organizasyonu, 21.A.239 maddesine uyumun yanı sıra 21.A.243 maddesine göre sunulan bilgiler temelinde aşağıdakileri de göstermelidir:

a) Ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruma hedeflerine ulaşmasını mümkün kılmak için; tüm teknik bölümlerdeki personelin yeterli sayıda ve deneyimde olduğunu ve atanan sorumlulukları yerine getirebilmek için gerekli yetkinin verilmiş olduğunu, bunlarla birlikte çalışma şartları, tesisler ve ekipmanların yeterli olduğunu göstermelidir.

b) Uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruma konularıyla ilgili olarak birimler arasında ve birimler içinde tam ve etkin koordinasyonun mevcut olduğunu göstermelidir.

21.A.247. Tasarım Güvence Sisteminde Değişiklikler

Tasarım organizasyonu onayının yayımlanmasından sonra, uyumun gösterilmesi veya ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve çevresel koruması açısından tasarım güvence sistemine gelen her bir önemli değişiklik Genel Müdürlük tarafından onaylanır. Onay için başvuru yazılı olarak Genel Müdürlüğe yapılır. Tasarım organizasyonu; el kitabına önerilen değişiklikler kapsamında, değişikliğin uygulamasından sonra bu Altbölüm ile uyumun devam edeceğini Genel Müdürlüğe değişikliğin uygulanmasından önce göstermelidir.

21.A.249. Devredilebilirlik

21.A.247 maddesi kapsamında önemli olarak kabul edilen mülkiyet değişikliği hariç, tasarım organizasyonu onayı devredilemez.

21.A.251. Onay Şartları

Onay şartları; tasarım işinin tiplerini, tasarım organizasyon onayının alındığı ürün, parça ve cihaz kategorilerini ve ürünün uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk ve gürültü karakteristiklerini, kasıtlı yakıt boşaltma ve egzoz emisyonu ile ilgili olarak organizasyonun gerçekleştirmek üzere yetkilendirildiği fonksiyon ve görevleri tanımlamalıdır. Tip sertifikasyonu veya Yardımcı Güç Ünitesi (APU) ile ilgili Türk Teknik Standart Usulleri (TR-TSO) yetkilendirmesini içeren tasarım organizasyon onayı için onay şartları, ilave olarak APU veya ürün listesini içermelidir. Bu şartlar, tasarım organizasyon onayının bir parçası olarak yayımlanır.

21.A.253.Onay Şartlarındaki Değişiklikler

Onay şartlarındaki her bir değişiklik Genel Müdürlük tarafından onaylanmalıdır. Onay şartlarında değişiklik başvurusu Genel Müdürlük tarafından belirlenen biçim ve usulde yapılır. Tasarım organizasyonu bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimlerini yerine getirmelidir.

21.A.257.İncelemeler

a)Tasarım organizasyonu, bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimleri ile uyumu ve bu uyumun sürekliliğini tespit etmek için, ortaklar ve alt yüklenicilerin incelenmesi de dâhil Genel Müdürlüğün her türlü incelemeyi yapmasını sağlayacak düzenlemeleri yapmalıdır.

b)Tasarım Organizasyonu, 21.A.239 maddesi (b) bendi gereği başvuru sahibi tarafından sunulan uyum beyanlarının geçerliliğini teyit etmek için Genel Müdürlüğün istediği raporları gözden geçirmesine, muayene yapmasına ve uçuş/yer testlerini gerçekleştirmesine veya bu testlere şahit olarak katılmasına müsaade etmelidir.

21.A.258.Bulgular

a)21.A.257 ve 21.B.100'de belirtilen incelemeler sırasında, tasarım organizasyon onayı belge sahibinin bu Talimatın uygulanabilir gereksinimlerine uymadığına dair nesnel kanıt bulunduğu, bulgu aşağıdaki şekilde sınıflandırılır:

1)Seviye-1 bulgu, uygulanabilir tasarım verisi ile kontrolsüz bir uygunsuzluğa yol açabilecek ve hava aracının emniyetini etkileyebilecek, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

2)Seviye-2 bulgu, Seviye-1 olarak sınıflandırılmayan, SHT-21 gereksinimleri ile ilgili herhangi bir uyumsuzluktur.

b)Seviye-3 bulgu, nesnel kanıt ile belirlenmiş, (a) bendinde belirtilen bir uyumsuzluğa yol açabilecek olası problemleri kontrol altına almak için tanımlanmış bulgudur.

c)Bulgular ile ilgili bildirim alınmasından sonra:

1)Seviye-1 bulgu olması durumunda, tasarım organizasyon onayı sahibi, bulgunun yazılı teyidinin ardından, 21 iş gününden daha uzun olmayacak bir süre içinde Genel Müdürlük tarafından kabul edilecek düzeltici işlemi uygulamalıdır.

2)Seviye-2 bulgu olması durumunda, düzeltici faaliyet süresi bulgunun içeriğine bağlı olarak, üç aydan daha uzun olmayacak şekilde, Genel Müdürlük tarafından belirlenir. Bazı durumlarda, bulgunun içeriğine bağlı olarak Genel Müdürlük bu üç aylık süreyi mutabık kalınan düzeltici işlem planına göre uzatabilir.

3)Seviye-3 bulgu durumunda tasarım organizasyon onayı sahibi tarafından ivedi işlem yapılması gerekmez.

d)Seviye-1 veya Seviye-2 bulgular olması durumunda, Genel Müdürlük tarafından tasarım organizasyon onayı, kısmen veya tamamen sınırlandırılabilir, askıya alınabilir veya iptal edilebilir. Tasarım organizasyon onayı sahibi, onayın sınırlandırıldığı, askıya alındığı veya iptal edildiği bildirimini aldığını en kısa sürede teyit etmelidir.

21.A.259.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Tasarım organizasyon onayı sınırsız bir süre için yayımlanır. Aşağıdakilerden birinin gerçekleşmesi durumunda geçersiz kalır;

1)Tasarım organizasyon onay sahibinin bu Altbölümün uygulanabilir gereksinimleri ile uyumu göstermekte başarısız olması,

2)Genel Müdürlüğün 21.A.257 maddesine göre gerçekleştireceği incelemelerin belge sahibi veya herhangi bir ortağı ya da alt yüklenicisi tarafından engellenmesi durumunda,

3)Tasarım güvence sisteminin; onay kapsamındaki ürün tasarımı veya değişikliklerin kontrol ve yönetimini yeterli seviyede sürdüremediğine yönelik kanıt olması,

4)Sertifikanın geri verilmesi veya Genel Müdürlük tarafından iptal edilmesi.

b)Askıya alınma veya iptal edilme durumunda, tasarım organizasyon onay belgesi Genel Müdürlüğe geri verilmelidir.

21.A.263.İmtiyazlar

a)(Ayrılmıştır)

b) (Ayrılmıştır)

1) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

2) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

3) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

4) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

5) (Mülga: 16/02/2021 - 684)

c)Tasarım organizasyon onayı belge sahibi, onay şartları kapsamında ve tasarım güvence sisteminin ilgili prosedürlerine göre aşağıdaki faaliyetleri yapmaya hak kazanır:

1)Tip sertifikasına veya ilave tip sertifikasına gelen değişikliklerin ve tamirlerin "büyük" ve "küçük" olarak sınıflandırılması;

2)Tip sertifikasına veya ilave tip sertifikasına gelen küçük değişikliklerin ve küçük tamirlerin onaylanması;

3)(Ayrılmıştır)

4)(Ayrılmıştır)

5)Altbölüm M kapsamında, ürün veya TR-TSO yetkilendirmesinin olduğu APU'ya gelen belirli büyük tamir tasarımlarının onaylanması;

6)21.A.701 maddesi (a)(15) alt bendinin amaçladığı doğrultuda yayımlanan özel uçuş izinleri hariç, belirli hava araçları için 21.A.710 maddesi (a)(2) alt bendine göre yayımlanabilen özel uçuş izni için gereken uçuş koşullarının onaylanması;

7)Tasarım organizasyonunun aşağıdaki durumları karşılaması halinde, tasarladığı veya modifikasyon yaptığı veya özel uçuş izninin yayımlanabilmesi amacıyla 21.A.263 maddesi (c)(6) alt bendi kapsamında onaylanmış uçuş koşullarının yayımlandığı hava araçları için, 21.A.711 maddesi (b) bendine göre özel uçuş izninin yayımlanması:

i)Hava aracının konfigürasyonunu kontrol etmesi, ve

ii)Uçuş için onaylanmış tasarım koşullarına uygunluğunu göstermesi;

8)Altbölüm D kapsamında, tip sertifikasına gelen belirli büyük değişikliklerin onaylanması;

9)Altbölüm E kapsamında belirli ilave tip sertifikalarının yayımlanması ve bu sertifikalara gelen belirli büyük değişikliklerin onaylanması.

21.A.265.Belge Sahibinin Yükümlülükleri

Tasarım organizasyon onayı belge sahibi, Genel Müdürlük tarafından belirlenen onay koşulları dahilinde:

a) 21.A.243 maddesine göre gerekli olan el kitabının, tasarım güvence sistemi ile uygunluğunu idame ettirmelidir;

b) Bu el kitabının veya çapraz referans ile dahil edilen ilgili prosedürlerin organizasyon içerisinde temel çalışma dokümanı olarak kullanılmasını sağlamalıdır;

c) Ürün, değişiklik veya tamir tasarımının, uygulanabilir gereksinimleri karşıladığını ve hiçbir emniyetsiz özelliğe sahip olmadığını belirlemelidir;

d) 21.A.263(c) maddesi gereğince yürütülen onay süreçleri hariç, uyumu teyit eden beyanları ve ilgili dokümantasyonu Genel Müdürlüğe sağlamalıdır;

e) 21.A.3B maddesinin gerektirdiği işlemler ile ilgili veri ve bilgiyi Genel Müdürlüğe sağlamalıdır.

f) 21.A.263 maddesi (c)(6) alt bendine uygun olarak, özel uçuş izninin yayımlanabileceği koşulları belirlemelidir.

g) 21.A.263 maddesi (c)(7) alt bendine uygun olarak, hava aracına özel uçuş izni yayımlanmasından önce 21.A.711 maddesi (b) ve (e) bentleri ile uyumu sağlamalıdır.

h) Genel Müdürlük tarafından belirlenen onay koşulları dahilinde, veri ve bilginin onaylı tasarım organizasyonu yetkisi ile yayımlandığını "Bu dokümanın teknik içeriği TR.21J.[XXXX] referans numaralı TOO'nun sağladığı yetki doğrultusunda onaylanmıştır." beyanını içerecek şekilde belirtmelidir.

Tablo-10

ALTBÖLÜM K PARÇA VE CİHAZ

21.A.301.Kapsam

Bu Altbölüm, parça ve cihazın onaylanması ile ilgili prosedürü tanımlar.

21.A.303.Uygulanabilir Gereksinimler ile Uyum

Tip sertifikalı ürüne takılacak parça ve cihazın uyum gösterimi:

a) Parça ve cihazın takılacağı ürünün Altbölüm B, D ve E'de tanımlanan tip sertifikasyon prosedürlerine göre veya

b) Uygulanabilir olduğunda, Altbölüm O'nun TR-TSO yetkilendirme prosedürleri çerçevesinde veya

c) Standart parçalar için, resmi olarak kabul gören standartlara uygun olarak yapılmalıdır.

21.A.305.Parça ve Cihaz Onayı

Kanun veya Genel Müdürlük mevzuatının parça veya cihaz onayını gerektirdiği her durumda; parça veya cihaz, uygulanabilir TR-TSO ile veya özel durumlarda Genel Müdürlük tarafından eşdeğer kabul edilen şartnameler ile uyumlu olmalıdır.

21.A.307.Parçalar ve Cihazların Takılmasının Uygunluğu

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Parçanın veya cihazın, emniyetli kullanım için uygun koşullarda olması, Altbölüm Q'ya uygun olarak işaretlenmiş olması ve onaylı tasarım verilerine uygun olarak üretilmiş olduğunu belgeleyen onaylı çıkış sertifikası (SHGM Form 1) ile gönderilmesi durumunda, tip sertifikalı ürüne takılması uygun kabul edilir.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) (a) bendine istisna olarak ve (c) bendindeki koşulların sağlanmış olması durumunda, aşağıdaki parçalar ya da cihazların tip sertifikalı bir ürüne takılmaya uygun olabilmesi için SHGM Form 1 gerekmez:

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Standart bir parça olması,

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) ELA1 ya da ELA2 hava aracı olması durumunda, bir parça ya da cihazın:

i) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Ömürlü olmaması, ana yapının parçası olmaması, uçuş kontrollerinin parçası olmaması,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) belirli bir hava aracına takılmak üzere tanımlı olması,

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) hava aracı sahibinin, (i) ve (ii) bentlerindeki uygulanabilir koşullar ile uyumu doğruladığı ve bu uyuma ilişkin sorumluluğu kabul ettiği hava aracına takılacak olması,

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Onaylı tasarım verisi ile uyumsuzluğun sonuçlarının ürün üzerinde emniyete etkisinin göz ardı edilebilecek olduğu ve bunun böyle olduğunun sürekli uçuşa elverişlilik talimatlarında tasarım onayı sahibince belirtilmiş olduğu bir parça ya da cihaz olması. Uyumsuz parça ya da cihazın emniyete etkisini tespit edebilmek için, tasarım onayı sahibi sürekli uçuşa elverişlilik talimatları içerisinde, parça ya da cihazı ürüne takacak olanlar tarafından gerçekleştirilmek üzere belirli doğrulama faaliyetleri oluşturabilir.

4) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.90B maddesine göre standart bir değişiklik ya da 21.A.431B maddesine göre standart bir tamirin uygulanması durumunda, tasarım verisi ile uyumsuzluğun sonuçlarının ürün üzerinde emniyete etkisinin göz ardı edilebilecek olduğu ve 21.A.90B (a)(2) bendi ve 21.A.431B (a)(2) bendine göre yayımlanan standart değişiklikler ve standart tamirler için sertifikasyon şartnamelerinde bunun böyle olduğu belirtilmiş olduğu bir parça ya da cihaz olması. Uyumsuz parça ya da cihazın emniyete etkisini tespit edebilmek için, parça ya da cihazı ürüne takacak olanlar tarafından gerçekleştirilmek üzere belirli doğrulama faaliyetleri, yukarıda belirtilen sertifikasyon şartnameleri içerisinde oluşturabilir.

5) (Ek: 10/03/2022 - 3448) SHT-OPS Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul Ve Esaslar Talimatına göre uçuşa elverişlilik onayına sahip olması gerekmeyen bir parça ya da cihaz olması,

6) (Ek: 10/03/2022 - 3448) (b)(1)'den (b)(5)'e kadar olan bentlerde tanımlananların daha alt parçası ya da cihazı olması.

c) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikalı bir ürüne SHGM Form 1 olmadan takılabileceği (b) bendinde belirtilen parçalar ve cihazların, parçayı ya da cihazı üreten kişi ya da kuruluş tarafından yayımlanan, parça ya da cihazın adını, parça numarasını ve parça ya da cihazın tasarım verisi ile uygunluğunu beyan eden ve yayımlandığı tarihi içeren bir belgeye sahip olunması şartıyla takılması uygundur.

1) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

2) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

3) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

4) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

5) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

ALTBÖLÜML (UYGULANABİLİR DEĞİL)

Tablo-11

ALTBÖLÜM M TAMİRLER

21.A.431A.Kapsam

a)Bu Altbölüm, ürün, parça veya cihaz için tamir tasarım onayı kapsamında, ilgili prosedürü ve bu onay için başvuru ve onay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar.

b)Bu Altbölüm, bu Altbölüm altında onay süreci gerektirmeyen standart tamirleri tanımlar.

c) "Tamir", herhangi bir ürün, parça veya cihazın üreticisi tarafından ilk servise verilmesini müteakip, hasarın ortadan kaldırılması ve/veya yeniden uçuşa elverişli duruma getirilmesidir.

d)Tasarım faaliyeti gerektirmeden parça veya cihazın değiştirilmesi yoluyla hasarın ortadan kaldırılması bakım işlemi olarak kabul edilir ve bu talimat kapsamında onay gerektirmez.

e)Yardımcı Güç Ünitesi (APU) dışında, TR-TSO elemanına yapılacak tamir TR-TSO tasarımında yapılacak değişiklik olarak ele alınır ve 21.A.611 maddesine uygun olarak işlem görür.

f)Bu Altbölümde tip sertifikalarına verilen referanslar, tip sertifikaları ve tahditli tip sertifikalarını içerir.

21.A.431B.Standart Tamirler

a)Standart tamirler:

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Aşağıdaki ürünlerle ilgili olan;

i)Azami Kalkış Kütlesi (MTOM) 5700 kg veya daha az olan sabit kanatlı hava araçları;

ii) MTOM 3175 kg veya daha az olan döner kanatlı hava araçları;

iii) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) ELA1 veya ELA2 sınıfı içerisinde tanımlanan planör, motorlu planör, balon ve hava gemileri;

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Genel Müdürlük tarafından yayımlanan sertifikasyon şartnamelerinde yer alan, ilgili sürekli uçuşa elverişlilik talimatları da dahil standart tamirleri tanımlamak ve gerçekleştirmek için kabul edilebilir metot, teknik ve uygulamaları içeren tasarım verisine göre yapılan; ve

3)Tip Sertifikası sahibinin verileri ile çelişkili olmayan tamirlerdir.

b)21.A.432A'dan 21.A.451'e kadar olan maddeler standart tamirler için geçerli değildir.

21.A.432A.Başvuru İçin Uygunluk

a)21.A.432B maddesine göre kabiliyetini göstermiş veya gösterme aşamasında olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu Altbölümde belirtilen koşullar kapsamında, büyük tamir tasarımı onayı için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

b)Küçük tamir tasarım onayı için, herhangi bir gerçek veya tüzel kişi başvuru yapabilir.

21.A.432B.Kabiliyet Gösterimi

a)Büyük tamir tasarımı onayı için başvuru sahibi, kabiliyetini Altbölüm J'ye uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yayımlanmış bir tasarım organizasyon onayına sahip olmak suretiyle göstermelidir.

b)(a) bendine istisnai bir durum olarak, başvuru sahibi bu kabiliyetin alternatif gösterimi amacıyla bu Talimata uyum için gerekli özel tasarım uygulamaları, kaynakları ve faaliyet sırasını tanımlayan prosedürlerin kullanımı için Genel Müdürlük mutabakatı arayabilir.

c)(a) bendine istisnai bir durum olarak; 21.A.14 maddesi (c) bendinde tanımlanan ürünler için, başvuru sahibi 21.A.432C(b) maddesine uygun olarak oluşturduğu sertifikasyon programının Genel Müdürlük tarafından kabul edilmesi ile kabiliyetini gösterebilir.

21.A.432C.Tamir Tasarım Onayı Başvurusu

a)Tamir tasarım onayı başvurusu, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde yapılır.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Büyük tamir tasarım onayı için aşağıdakileri içeren bir sertifikasyon programı başvuruya dahil edilir ya da ilk başvurudan sonra, Genel Müdürlüğün uygun göreceği bir süre içerisinde başvuruya ilave edilir:

1)Tamirin yapılacağı tip tasarımının konfigürasyonunu tanımlayan hasar ve tamir tasarımının tanımı;

2)Tamir tasarımı ile değiştirilen veya etkilenen tip tasarımındaki tüm alanların ve onaylı el kitaplarının belirlenmesi;

3)Tamir tasarımının ve etkilenen alanların tip sertifikasında, ilave tip sertifikasında veya yardımcı güç ünitesi (APU) TR-TSO yetkilendirmesinde belirtilen sertifikasyon temeline uyumunu göstermek için gerekli olan yeniden incelemelerin belirlenmesi;

4)Uygulanabildiğinde, tip sertifikasında, ilave tip sertifikasında veya yardımcı güç ünitesi (APU) TR-TSO yetkilendirmesinde belirtilen sertifikasyon temeline önerilen revizyonlar;

5)Sertifikasyon programının, 21.A.433(a)(1) maddesine ve ilgili uyum dökümanlarına yapılan atıflara uyum göstermesi amacıyla, takip edilecek yöntem ve süreçleri içerecek şekilde uyum gösterimi faaliyetleri ve verileri bazında anlamlı gruplara bölünmesi teklifi;

6)Sertifikasyon temeline tespit edilemeyen bir uyumsuzluk oluşturma ihtimali ve bu uyumsuzluğun ürün emniyeti üzerinde potansiyel etkisine yönelik olarak anlamlı gruplar halindeki uyum gösterim faaliyetlerinin ve verilerinin değerlendirilmesi teklifi. Teklif edilen değerlendirmeler, asgari olarak 21.B.100(a) maddesinde belirtilen (1)-(4) arasındaki alt bentleri dikkate almalıdır. Bu değerlendirme temelinde, başvuru Genel Müdürlük'ün uyum gösterme aktivitelerine ve verilerin doğrulanması katılımına yönelik bir teklif içermelidir; ve

7)Sertifikasyon verisinin tamamının başvuru sahibi tarafından ya da tip sertifikasyon verisinin sahibi ile yapılan bir düzenleme kapsamında hazırlandığını belirten açıklama.

21.A.433.Tamir Tasarımı Onayı İçin Gereksinimler

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tamir tasarımı sadece aşağıdaki durumlarda onaylanır:

1)Uygun olduğu şekilde, Genel Müdürlük tarafından 21.B.450 maddesine göre oluşturulan ve bildirilen revizyonlar dahil olmak üzere tip sertifikası, ilave tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirmesinde belirtilen tip sertifikasyon temeli ile 21.A.432C(b) maddesinde belirtilen sertifikasyon programı hazırlanmış tamir tasarımının uyumunun gösterilmesi;

2)Alt bent (a)(1) gereği tip sertifikasyon temeli ile uyumun beyan edilmesi ve uyum dokümanlarında uyum doğrulamalarının kayıt altına alınması;

3) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için ürünü emniyetsiz olarak tanımlayabilecek hiç bir özellik veya nitelik bulunmaması,

4) Başvuru sahibinin, 21.A.432C maddesi (b)(7) alt bendine uygun olarak, sertifikasyon verisini tip sertifikasyon verisinin sahibi ile yaptığı bir anlaşmaya dayanarak sunduğunu belirtmesi halinde:

i)Tip sertifikası sahibinin, (a)(2) alt bendine göre sunulan bilgilere teknik bir itirazının olmadığını belirtmesi; ve

ii)Tip sertifikası sahibinin, ilave tip sertifikası sahibi ile 21.A.451 maddesine uyumlu olarak değişen ürün için sürekli uçuşa elverişlilik sorumluluklarının yerine getirilmesi kapsamında işbirliği yapacağını kabul etmesi durumunda yapılır

5) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Uçuşa uygulanan tamirin, UOD-2019/4 sayılı Uçuş Operasyonlarına Yönelik İlave Uçuşa Elverişlilik Şartları Genelgesi 26.302 maddesine tabi olduğu durumda tamirin ve etkilenen yapının yapısal bütünlüğünün, en azından 26.302 maddesince temel (baseline) yapı için belirlenen yapısal bütünlük seviyesine eşdeğer olduğunun gösterilmesi.

b)Başvuru sahibi, (a)(2) alt bendinde belirtilen beyanı ve talep edilmesi durumunda tüm gerekli kanıtlama verilerini Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

21.A.437.Tamir Tasarım Onayının Yayınlanması

(**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

a) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

b) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

c) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

21.A.435.Tamirlerin Tasarımlarının Sınıflandırılması ve Onayı

a)Tamir tasarımı, 21.A.91 maddesinde belirtilen tip sertifikasında değişiklik kriterlerine uygun şekilde 'büyük' veya 'küçük' olarak sınıflandırılır.

b) Tamir tasarımının sınıflandırması ve onayı:

1) Genel Müdürlük; veya

2) Onay şartlarında tanımlandığı üzere, uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından 21.A.263(c) maddesinin (1), (2) ve (5) alt bentlerinde tanımlanan imtiyazlara uygun olarak yapılır.

21.A.439. Tamir Parçalarının Üretimi

Tamir için kullanılacak parça ve cihaz, tamir tasarım onayı belge sahibi tarafından sağlanan tüm gerekli tasarım verilerine dayanan üretim verilerine uygun olarak;

a) Altbölüm F'ye göre veya

b) Altbölüm G'ye göre uygun biçimde onaylanmış bir organizasyon tarafından veya

c) Uygun biçimde onaylanmış bakım organizasyonu tarafından üretilmelidir.

21.A.441. Tamirin Uygulanması

a) Tamirin uygulanması; SHY-M veya SHY-145 yönetmeliklerine uygun olacak şekilde yapılır veya Altbölüm G'ye uygun biçimde onaylanmış üretim organizasyonu tarafından 21.A.163 maddesi (d) bendinde verilen imtiyaz çerçevesinde gerçekleştirilir.

b) Tasarım organizasyonu, tamiri gerçekleştiren organizasyona gerekli tüm montaj talimatlarını iletmelidir.

21.A.443. Sınırlamalar

Tamir tasarımı sınırlamalarla birlikte onaylanabilir, böyle bir durumda tamir tasarım onayı tüm gerekli talimatları ve sınırlamaları içermelidir. Bu talimatlar ve sınırlamalar, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınan bir prosedüre göre tamir tasarım onayı belge sahibi tarafından kullanıcıya iletilmelidir.

21.A.445. Tamir Edilmemiş Hasarlar

a) Hasar görmüş bir ürün, parça veya cihaz tamir edilmeden bırakıldığında ve daha önceden onaylanmış verilerin kapsamı içinde olmadığında, hasarın uçuşa elverişliliğe etkisi açısından değerlendirilmesi;

1) Genel Müdürlük tarafından veya

2) Uygun biçimde onaylanmış bir tasarım organizasyonu tarafından, Genel Müdürlük ile üzerinde mutabık kalınmış bir prosedüre göre yapılabilir. Tüm gerekli sınırlamalar, 21.A.443 maddesinde belirtilen prosedürlere uygun olarak işlem görmelidir.

b) (a) bendi çerçevesinde, hasarı değerlendiren organizasyon, Genel Müdürlük veya tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirme belge sahibi olmaması durumunda; Bu organizasyon; değerlendirmeye temel alınan bilgilerin yeterliliğini, kendi kaynaklarını kullanarak veya uygulanabildiğinde tip sertifikası veya ilave tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirme belge sahibi veya üreticiyle bir anlaşma yoluyla kanıtlamalıdır.

21.A.447. Kayıt Saklama

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.449. Sürekli Uçuşa Elverişlilik Talimatları

a) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

b) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.451. Yükümlülükler ve TPA İşaretlemesi

a)Her bir büyük tamir tasarımı onayı belge sahibi:

1)Aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir:

i) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.3A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.7, 21.A.439, 21.A.441, ve 21.A.443 maddelerinde belirtilen yükümlülükleri,

ii) Uygun olduğunda, 21.A.433 maddesi (b) bendi çerçevesinde; tip sertifikası, ilave tip sertifikası ve APU TR-TSO yetkilendirme belge sahibi ile yapılan işbirliğinin gerektirdiği yükümlülükleri.

2)21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPA harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.

b)21.A.44 maddesinin uygulandığı tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirme belge sahipleri hariç, küçük tamir tasarım onayı belge sahibi aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmelidir.

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.4, 21.A.5 ve 21.A.7 maddelerinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmelidir ve

2)21.A.804 maddesi (a) bendine göre TPA harflerini içeren işaretlemeyi gerçekleştirmelidir.

ALTBÖLÜM N (UYGULANABİLİR DEĞİL)

Tablo-12

ALTBÖLÜM O TR-TSO

21.A.601.Kapsam

Bu Altbölüm TR-TSO yetkilendirmesinin yayımlanması ile ilgili prosedürü ve bu tür yetkilendirmeler için başvuru veya belge sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini tanımlar.

21.A.602A.Başvuru İçin Uygunluk

TR-TSO elemanını üreten veya üretmeye hazırlanan ve 21.A.602B maddesi çerçevesinde kabiliyetini göstermiş veya gösterme aşamasında olan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi TR-TSO yetkilendirmesi için başvuru sahibi olarak uygun kabul edilir.

21.A.602B.Kabiliyet Gösterimi

TR-TSO yetkilendirmesi için herhangi bir başvuru sahibi kabiliyetini aşağıda tanımlanan şekilde göstermelidir:

a)Üretim için, Altbölüm G`ye uygun olarak yayımlanmış üretim organizasyon onayına sahip olarak veya Altbölüm F'de belirtilen prosedürlere uyum göstererek ve

b)Tasarım için:

1)Yardımcı Güç Ünitesi (APU) için, Altbölüm J`ye uygun olarak Genel Müdürlük tarafından yayımlanan tasarım organizasyon onayına sahip olarak;

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Diğer bütün TR-TSO elemanları için, bu Talimat ile uyum göstermek amacıyla gerekli özel tasarım uygulamalarını, kaynakları ve faaliyet sırasını tanımlayan prosedürleri kullanarak ya da Genel Müdürlükçe uygun değerlendirildiği takdirde, 21.A.611 gerekleri dikkate alınarak aksi uygun görülmedikçe, 21.A.263 kapsamındaki imtiyazlar verilmeksizin, Altbölüm J kapsamında tasarım organizasyonu onayı sahibi olarak.

21.A.603.Başvuru

a)TR-TSO yetkilendirmesi için başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde, 21.A.605 maddesinin gerektirdiği bilgileri içerecek şekilde yapılmalıdır.

b)21.A.611 maddesi kapsamında bir seri küçük değişikliğin yapılması öngöröldüğünde, Başvuru sahibi, başvuru formunda TR-TSO elemanın ana model numarasını ve ilgili parça numaralarını ardından açık parantez kullanarak belirtmelidir. Bu açık parantez ilerde olabilecek değişikliklerin harf veya numara (ya da bunların kombinasyonları) şeklinde gösteriminde kullanılacaktır.

21.A.604.Yardımcı Güç Ünitesi (APU) İçin TR-TSO Yetkilendirmesi

APU TR-TSO yetkilendirmesi ile ilgili olarak:

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.603, 21.A.610 ve 21.A.615 maddelerine istisnai bir durum olarak, 21.A.15, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, 21.B.75 ve 21.B.80 maddeleri uygulanır. Ancak tip sertifikası yerine 21.A.606 maddesine uyum olarak TR-TSO yetkilendirmesi yayımlanır.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) 21.A.611 maddesine istisnai bir durum olarak, APU TR-TSO yetki sahibi tarafından yapılan tasarım değişiklikleri ile diğer başvuru sahiplerinin minör değişiklik olarak sınıflandırılan tasarım değişikliklerinin onayı için Altbölüm D gereksinimleri ve diğer başvuru sahipleri tarafından yapılan majör değişiklik olarak sınıflandırılan tasarım değişikliklerinin onayı için Altbölüm E gereksinimleri uygulanır. Altbölüm E gereksinimleri uygulandığında, ilave tip sertifikası yerine ayrı bir TR-TSO yetkilendirmesi yayımlanır.

c)Tamir tasarımlarının onaylanmasında Altbölüm M gereksinimleri uygulanır.

21.A.605.Veri Gereksinimleri

a)Başvuru sahibi aşığıdaki dokümanları Genel Müdürlüğe sunmalıdır:

1)TR-TSO yetkilendirmesi için 21.A.606(b) maddesine uyum gösterimi yöntemlerinin belirlendiği bir sertifikasyon programı;

2)Başvuru sahibinin, bu Altbölüm kapsamında tanımlanan gereksinimleri karşıladığını gösteren uyum beyanı;

3)Başvuru sahibinin sertifikasyon programına uygun olarak , elemanın uygulanabilir TR-TSO ile uyumunu gösterdiğini belirten Tasarım ve Performans Beyanı (TPB);

4)Uygulanabilir TR-TSO'da istenen gerekli teknik verilerin bir kopyası.

5)Altbölüm G çerçevesinde uygun bir Üretim Organizasyon Onayı almak amacıyla 21.A.143 maddesinde belirtilen El Kitabı (veya El Kitabına atıf) veya Üretim Organizasyon Onayı olmadan Altbölüm F çerçevesinde üretim yapmak amacıyla 21.A.125A maddesi (b) bendinde belirtilen El Kitabı (veya El Kitabına atıf).

6)APU için, Talimatın Altbölüm J'si kapsamında uygun bir Tasarım Organizasyon Onayı almak amacıyla 21.A.243 maddesinde belirtilen El Kitabı (veya el kitabına bir atıf).

7)Tüm diğer TR-TSO elemanlar için, 21.A.602B maddesi (b)(2) alt bendinde belirtilen prosedürler veya prosedürlere referanslar.

b)Başvuru sahibi, onay sürecinde karşılaşılan, TR-TSO yetkilendirmesini önemli ölçüde etkileyebilecek herhangi bir sorun veya olayı Genel Müdürlük'e raporlamalıdır.

b) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

c) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

d) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

e) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

f) (**Mülga: 16/02/2021 - 684**)

21.A.606.TR-TSO Yetkilendirmesinin Yayınlanması İçin Gereksinimler

TR-TSO yetkisinin yayınlanması için, başvuru sahibi:

- a)21.A.602B maddesi kapsamında kabiliyetini göstermeli;
- b)Elemanın, uygulanabilir TR-TSO'da belirtilen teknik koşullar ile veya varsa 21.A.610 maddesine göre onaylı sapmalar ile birlikte uyumlu olduğunu göstermeli;
- c) Bu Altbölüm gereksinimlerine uymalı;
- d) Sertifikasyonun talep edildiği kullanımlar için elemanı emniyetsiz olarak tanımlayabilecek hiç bir özellik veya nitelik bulunmadığı beyan etmelidir.

21.A.607.TR-TSO Yetkilendirmesi İmtiyazları

TR-TSO yetkilendirmesi sahibi, TR-TSO elemanını üretme ve uygun TR-TSO işaretlemesi yapabilme hakkına sahip olur.

21.A.608.Tasarım ve Performans Beyanı (TPB)

a)TPB en az aşağıdaki bilgileri içermelidir:

- 1)21.A.31 maddesi (a) ve (b) bentleri kapsamında TR-TSO elemanını, ilgili tasarım ve test standardını tanımlayan bilgileri;
- 2)Uygun olduğunda, doğrudan ya da diğer tamamlayıcı dokümanlara atıf yoluyla TR-TSO elemanının hesaplanmış performansını;
- 3)TR-TSO Elemanının ilgili TR-TSO'yu karşıladığına dair bir uyum beyanını;
- 4)İlgili test raporlarına atıfları;
- 5)İlgili Bakım, Yenileştirme ve Tamir El kitaplarına atıfları;
- 6)İlgili TR-TSO'nun değişik seviyelerde uyum gösterimine izin vermesi durumunda, gösterilen uyumun seviyesini;
- 7)21.A.610 maddesine göre kabul edilen sapmaların listesini.

b)TPB, TR-TSO yetkilendirmesi belge sahibi veya yetkilendirdiği bir temsilci imzası ile tarih belirtilerek sunulur.

21.A.609.TR-TSO Yetkilendirmesi Sahiplerinin Yükümlülükleri

Bu Altbölüm altında TR-TSO Yetkilendirmesi sahibi:

- a)TR-TSO elemanının tasarım verilerine uygun olduğunu ve montaj için emniyetli olduğunu güvence altına alacak şekilde, her bir TR-TSO elemanını Altbölüm F veya G'ye uygun olarak üretmelidir.
- b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) TR-TSO yetkilendirmesi yayımlanmış her bir TR-TSO elemanının bütün modelleri için, tüm teknik veri ve kayıtların güncel bir dosyasını 21.A.5 maddesine uygun olarak hazırlamalı ve idame ettirmelidir.
- c)TR-TSO elemanı için uygulanabilir uçuşa elverişlilik şartnamelerinin gerektirdiği tüm el kitaplarını hazırlamalı, idame ettirmeli ve güncellemelidir.
- d)TR-TSO Elemanının kullanımı ve bakımı için gerekli olan Bakım, Yenileştirme ve Tamir El kitaplarının ve bu el kitaplarında yapılan değişikliklerin elemanın kullanıcılarına ve talep edildiğinde Genel Müdürlüğe hazır ve erişilebilir olması sağlanmalıdır.
- e)Her bir TR-TSO elemanını 21.A.807 maddesine uygun olarak işaretlemelidir.
- f)21.A.3A, 21.A.3B ve 21.A.4 maddeleri ile uyumlu olmalıdır.
- g)21.A.602B maddesinde belirtilen gereksinimleri karşılamayı sürdürmelidir.

21.A.610.Sapma Onayı

a)TR-TSO performans standardından herhangi bir sapma için onay talep eden üretici, eşdeğer emniyet seviyesi sağlayan tasarım özellikleri veya diğer unsurlar ile sapma talep edilen standartların telafî edildiğini göstermelidir.

b)Sapma onay talebi, ilgili tüm verilerle birlikte Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

21.A.611.Tasarım Değişiklikleri

a)TR-TSO yetkilendirmesi sahibi, Genel Müdürlükten ilave bir yetkilendirmeye gerek duymadan küçük tasarım değişikliklerini (büyük değişiklik olmayan herhangi bir değişiklik) yapabilir. Bu durumda, değişiklik yapılan elemanın asıl model numarası korunmalı (küçük değişiklikleri tanımlamak için parça numarası değişikliği yapılmalıdır) ve yetki sahibi 21.A.603 maddesi (b) bendi ile uyum için gerekli olan güncellenmiş verileri Genel Müdürlüğe göndermelidir.

b)TR-TSO yetkilendirmesi sahibi tarafından yapılan tasarım değişikliği, TR-TSO ile uyumu belirlemek için geniş bir inceleme gerektirecek kadar kapsamlı ise bu değişiklik büyük değişiklik olarak tanımlanır. Bu tür bir değişiklikten önce, yetki sahibi TR-TSO elemanına yeni bir tip veya model tahsis etmeli ve 21.A.603 maddesi çerçevesinde yeni bir yetkilendirme için başvuru yapmalıdır.

c)TR-TSO Elemanı için uyum beyanı sunan TR-TSO yetkilendirmesi sahibi dışındaki herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından yapılan tasarım değişikliği onay talebi, talep sahibi 21.A.603 maddesi çerçevesinde ayrı bir TR-TSO yetkilendirmesi için başvuru yapmadıkça, Altbölüm O altında uygun değildir.

21.A.613.Kayıt Saklama

(Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.A.615.Genel Müdürlük Tarafından Yapılacak Muayeneler

TR-TSO yetkilendirmesi için başvuru veya yetki sahibi, Genel Müdürlüğün talep etmesi halinde aşağıdakileri gerçekleştirilmesine izin vermelidir:

a)Herhangi bir teste şahit olarak katılmasına

b)TR-TSO Elemanının teknik veri dosyalarını incelemesine

21.A.619.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)TR-TSO yetkilendirmesi süresiz olarak yayımlanır. Yetki, aşağıdakiler gerçekleşmediği sürece geçerliliğini korur:

1)TR-TSO yetkilendirmesinin alındığı anda istenen koşulların artık sağlanamaması veya

2)Yetki sahibinin 21.A.609 maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirememesi veya

3)TR-TSO Elemanının kullanım esnasında kabul edilemez tehlikelere yol açtığı görülmesi veya

4)Yetkinin; Genel Müdürlük tarafından askıya alınması veya iptal edilmesi.

b)Askıya alma veya iptal durumunda, yetki belgesi Genel Müdürlüğe iade edilmelidir.

21.A.621.Devredilebilirlik

Belge sahibinin mülkiyet değişikliği haricinde, bu Talimat çerçevesinde yayımlanan TR-TSO yetkilendirmesi devredilemez. Mülkiyet değişikliği önemli bir değişikliktir ve böyle bir durumda 21.A.147 ile 21.A.247 maddelerinde belirtilen gereksinimlere uyum gösterilmelidir.

Tablo-13

ALTBÖLÜM P ÖZEL UÇUŞ İZİNİ

21.A.701.Kapsam

a) Özel Uçuş İzni Belgesi bu Altbölüme uygun olarak uygulanabilir uçuşa elverişlilik gereksinimlerini karşılamayan veya karşıladığı gösterilmemiş olan ama belirlenmiş koşullar altında emniyetli uçuş yapabilmeye kabiliyetine sahip hava aracı için ve aşağıdaki amaçlara yönelik olarak yayımlanır:

- 1) Geliştirme;
- 2) Düzenlemeler veya sertifikasyon şartnameleri ile uyum gösterimi;
- 3) Tasarım organizasyonları veya üretim organizasyonları mürettebat eğitimi;
- 4) Yeni üretilen hava aracının üretim uçuş testleri;
- 5) Üretimdeki bir hava aracının üretim tesisleri arasında uçuşması;
- 6) Hava aracının müşteri kabulü için uçuşması;
- 7) Hava aracının teslimi veya ihracının yapılması;
- 8) Hava aracının Otorite kabulü için uçuşması;
- 9) Müşteri mürettebat eğitimi de dâhil pazar araştırması;
- 10) Fuar, sergi ve hava gösterisi;
- 11) Hava aracının, bakım veya uçuşa elverişlilik gözden geçirmesinin gerçekleştirileceği bir konuma veya bir depolama yerine uçuşması;
- 12) Normal menzilinin ötesinde su üzerinde veya iniş için yeterli tesisler veya uygun yakıtın olmadığı karasal alanlar üzerinde uçuşları gerçekleştirmek amacı ile bir hava aracının sertifikalandırılmış azami kalkış kütlelerinin üzerinde bir ağırlıkta uçuşması;
- 13) Rekor kırma, hava yarışı veya benzeri bir yarışma;
- 14) Uygulanabilir uçuşa elverişlilik gereksinimlerini karşılayan hava aracının çevresel gereksinimlere uygun bulunması öncesinde uçuşması;
- 15) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Karmaşık olmayan bireysel hava aracı, ya da uçuşa elverişlilik sertifikası ya da tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasının uygun olmadığı hava aracı tipleri ile yapılan ticari olmayan uçuş faaliyetleri;
- 16) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Arıza giderme veya bakım sonrasında bir ya da birden fazla sistemin, parçanın ya da cihazın fonksiyonel kontrolü için hava aracının uçuşması,
- 17) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Azami kalkış ağırlığı 25 kg (dâhil) - 150 kg aralığında olan İnsansız Hava Araçlarının uçuş faaliyetleri.

b) Bu Altbölüm Özel Uçuş İzni Belgesi yayımlanması ve ilgili uçuş koşullarının onaylanması için prosedürleri tanımlar. Ayrıca, söz konusu izinler ve ilgili uçuş koşullarının onayı için başvuru yapanlar ile söz konusu izin ve onaylara sahip olanların hak ve yükümlülüklerini belirler.

21.A.703. Başvuru İçin Uygunluk

a) Özel Uçuş İzni Belgesi için herhangi bir gerçek veya tüzel kişi başvuru sahibi olabilir. Ancak 21.A.701 maddesi (a)15 alt bendindeki amaçla talep edilen bir Özel Uçuş İzni Belgesi için başvuru sahibi hava aracının sahibi olmalıdır.

b) Uçuş koşullarının onayı için herhangi bir gerçek veya tüzel kişi başvuru sahibi olabilir.

21.A.707. Özel Uçuş İzni İçin Başvuru

a) 21.A.703 maddesine uygun olarak ve başvuru sahibine Özel Uçuş İzni Belgesi yayımlama imtiyazı verilmediği durumlarda, Özel Uçuş İzni Belgesi için başvuru, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde, Genel Müdürlüğe yapılmalıdır.

b)Özel Uçuş İzni Belgesi için her bir başvuru aşağıdakileri içermelidir:

- 1)21.A.701 maddesine uygun olarak uçuş veya uçuşların amacı;
- 2)Hava aracının uygulanabilir uçuşa elverişlilik gereksinimleri ile uyum göstermediği durumları;
- 3)21.A.710 maddesine uygun olarak onaylanmış uçuş koşullarını.
- 4)Tasarım ve üretim aşamasında olan veya geliştirme projelerinde uçurulması düşünülen veya amatör yapım hava araçları için; uçuşa katılan kişilerden söz konusu özel uçuş ve hava aracının konfigürasyonu ile ilgili farkında olduklarına ve sorumluluğu kabul ettiklerine dair uçuş öncesinde taahhüt alınması ve eğitimlerine ilişkin yöntem ve belgeleri,
- 5)Hava aracı üzerine uyarıcı bilgilerin konulması için kullanılacak yöntemi.
- 6)Uçuşun amacına uygun şekilde hazırlanmış mali mesuliyet sigortalarını
- 7)Hava aracı teknik bilgileri ve uygulanabilirse bakım durumunu
- 8) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Başka bir ülkeden ithal ediliyorsa; uygulanabilir olduğunda, ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası ile yeni hava aracı için üreticinin uygunluk beyanı ve tescilden düşme belgelerini
- 9)Uçuşu gerçekleştirecek uçuş ekibinin sağlık ve lisans belgelerini
- 10) Gerekli görülmesi halinde test sonuçları, bakım çıkış sertifikası, teknisyen taahhüdü vb. Genel Müdürlüğün istediği diğer bilgi ve belgeleri.

c)Uçuş koşullarının, Özel Uçuş İzni Belgesi başvurusu esnasında henüz onaylı olmadığı durumda, uçuş koşulları onay başvurusu 21.A.709 maddesine uygun olarak yapılmalıdır.

21.A.708.Uçuş Koşulları

Uçuş koşulları aşağıdakileri içerir:

a)Özel Uçuş İzni Belgesi talep edilen konfigürasyonları,

b)Hava aracının emniyetli kullanımı için gerekli, aşağıdakileri içeren her türlü koşul veya kısıtlamaları:

- 1)Hava aracı uçuşları ile ilgili güzergâh veya hava sahası veya her ikisi için gereken koşul veya kısıtlamalar;
- 2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Bu Talimatın Ek-5'i gereksinimlerine ilave olarak hava aracı uçuş mürettebatı için belirlenen herhangi koşul veya kısıtlamalar;
- 3)Uçuş mürettebatı dışındaki kişilerin taşınması ile ilgili kısıtlamalar;
- 4)Kullanım sınırlamaları, sağlanması gereken özel prosedürler veya teknik koşullar;
- 5)Özel uçuş test programı (eğer uygulanabilirse);
- 6)Bakım talimatlarını ve uygulama yöntemlerini içeren özel sürekli uçuşa elverişlilik düzenlemeleri;

c)Hava aracının (b) bendinde belirtilen koşul ve kısıtlamalar altında emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğunu gösteren kanıtları;

d)Belirlenen koşullar içerisinde kalmak amacıyla, hava aracı konfigürasyonunun kontrolü için kullanılan yöntemi.

21.A.709.Uçuş Koşullarının Onayı İçin Başvuru

a)21.A.707 (c) maddesine uygun olarak ve başvuru sahibine uçuş koşullarını onaylama imtiyazı verilmediği durumda, uçuş koşulları onay başvurusu, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş biçim ve usulde Genel Müdürlüğe yapılmalıdır.

b)Uçuş koşullarının onayı için yapılan her başvuru aşağıdakileri içermelidir:

1)Önerilen uçuş koşullarını;

2)Bu koşulları destekleyen dokümantasyonu ve

3)Hava aracının 21.A.708 maddesi (b) bendindeki koşul veya kısıtlamalar kapsamında emniyetli uçuş kabiliyeti olduğuna dair beyanı.

21.A.710.Uçuş Koşullarının Onayı

a)Uçuş koşullarının onayı "tasarım emniyeti" ile ilişkili olduğunda, uçuş koşulları:

1)Genel Müdürlük veya

2)Uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu tarafından 21.A.263 maddesi (c)(6) alt bendinde tanımlanan imtiyaz kapsamında onaylanmalıdır.

b)Uçuş koşullarının onayı, "tasarım emniyeti" ile ilişkili olmadığında, uçuş koşulları; Genel Müdürlük tarafından veya Özel Uçuş İzni Belgesini yayımlama yetkisine de sahip olan uygun biçimde onaylanmış bir organizasyon tarafından onaylanmalıdır.

c)Uçuş koşullarını onaylamadan önce Genel Müdürlük veya onaylı organizasyon, hava aracının belirtilen koşul ve kısıtlamalar kapsamında emniyetli uçuş kabiliyetine sahip olduğundan emin olmalıdır. Genel Müdürlük, bu amaç kapsamında gerekli muayene veya testleri yapabilir veya başvuru sahibinin yapmasını talep edebilir.

21.A.711.Özel Uçuş İzninin Yayımlanması

a)Özel Uçuş İzni Belgesi (SHGM Form 20a) Genel Müdürlük tarafından yayımlanabilir.

b)Uygun biçimde onaylanmış tasarım organizasyonu, 21.A.708 maddesinde belirtilen uçuş koşulları 21.A.710 maddesine göre onaylanmış olduğunda, 21.A.263 maddesi (c)7 alt bendinde sağlanan imtiyaz çerçevesinde Özel Uçuş İzni Belgesi (SHGM Form 20b) yayımlayabilir.

c) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Uygun biçimde onaylanmış üretim organizasyonu, 21.A.708 maddesinde belirtilen uçuş koşulları 21.A.710 maddesine göre onaylanmış olduğunda, 21.A.163 maddesi (e) bendinde sağlanan imtiyaz çerçevesinde Özel Uçuş İzni Belgesi (SHGM Form 20b) yayımlayabilir.

d) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Onaylı bir organizasyon, 21.A.708 maddesinde belirtilen uçuş koşulları 21.A.710 maddesine göre onaylanmış olduğunda, SHT-M Talimatı M.A.711 maddesinde sağlanan imtiyaz çerçevesinde Özel Uçuş İzni Belgesi (SHGM Form 20b) yayımlayabilir.

e)Özel Uçuş İzni belgesi, 21.A.710 maddesine göre onaylanmış tüm koşul ve kısıtlamalar ile birlikte uçuşun amaçlarını belirtmelidir.

f)(b), (c) veya (d) bentlerine göre yayımlanan Özel Uçuş İzni Belgelerinin bir kopyası ve ilgili uçuş koşulları 3 günü geçmeyecek şekilde ilk fırsatta Genel Müdürlüğe sunulmalıdır.

g)(b), (c) veya (d) bentlerine uygun olarak bir organizasyonun yayımladığı özel uçuş izni için, 21.A.723 maddesi (a) bendinde belirtilen koşullardan herhangi birinin karşılanmadığına dair kanıt olması durumunda, bu organizasyon ilgili Özel Uçuş İzni Belgesini hemen iptal ederek Genel Müdürlüğü ivedilikle bilgilendirmelidir.

21.A.713.Değişiklikler

a)Özel Uçuş İzni Belgesi için oluşturulmuş uçuş koşullarını veya ilgili kanıtları geçersiz kılan herhangi bir değişiklik, 21.A.710 maddesine göre onaylanmalıdır. İlgili olduğunda başvuru, 21.A.709 maddesine göre yapılmalıdır.

b)Özel Uçuş İzni Belgesinin içeriğini etkileyen bir değişiklik, 21.A.711 maddesine göre yeni bir özel uçuş izni yayımlanmasını gerektirir.

21.A.715.Dil

El kitapları, plakalar, listeler, gösterge işaretlemeleri ve uygulanabilir sertifikasyon şartnamelerinin gerektirdiği diğer bilgiler Genel Müdürlük tarafından kabul edilebilir olan dillerde sunulmalıdır.

21.A.719.Devredilebilirlik

a)Özel Uçuş İzni Belgesi devredilemez.

b)(a) bendinin aksine, 21.A.701 maddesi (a)(15) alt bendinde belirtilen amaç doğrultusunda düzenlenen Özel Uçuş İzni Belgesi, hava aracı mülkiyeti el değiştirdiğinde, hava aracının aynı tescilde kalması şartıyla hava aracı ile birlikte yeni malike devredilebilir.

21.A.720.Özel Uçuş İznine Tabi Hava Araçlarının İthal ve İhracı

a)Özel Uçuş İzni Belgesi kapsamına giren hava araçlarının Türkiye'ye ithal edilmesi için başvuru sahibi Genel Müdürlüğe aşağıdakileri sağlamalıdır;

1)Hava aracının emniyetli uçuş kabiliyeti ile ithal teknik uygunluğunun değerlendirilebilmesine imkan sağlamak adına aşağıda verilen beyan veya dokümanları;

i) Hava aracının halen tescilinin bulunduğu veya daha önce tescil edildiği ülkenin yetkili otoritesi tarafından verilen, hava aracının uçuşa elverişlilik durumunu yansıtan bir beyan veya,

ii)Yeni hava aracı ise hava aracının üreticisi tarafından yayınlanan, hava aracının sahip olduğu tip sertifikası veya eşdeğer bir dokümana uygun olduğuna ve hem yerde hem uçuşta kontrol edilmiş olduğuna dair beyan veya,

iii) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Hava aracının üreticisi tarafından düzenlenen gövde, motor ve uygulanabilirse pervane log defterleri ile uçuş el kitabı, bakım el kitabı, imalat/montaj sonrası gerçekleştirilen yer/uçuş testleri ile uygulanabilir olduğu durumda, sürekli uçuşa elverişliliğe dair kayıtları,

2)Hava aracının ithal edildiği ülkenin yetkili otoritesi tarafından düzenlenmiş tescil sertifikası veya özel uçuş izni belgesi (Permit to Fly) veya eşdeğer belgeyi,

3)Geçerli olduğu durumda, Genel Müdürlüğe sunulan beyanlarda referans verilen, söz konusu beyanın verilmesine esas belgeleri veya sertifikaları,

4) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Genel Müdürlüğe hava araçlarının ithali için sunulan beyanlar ile emniyetli uçuş kabiliyeti olduğunu gösterir kayıtlar, Genel Müdürlükçe yapılacak, denetimin de dahil olabileceği bir değerlendirme sonrası daha fazla olabileceğine dair aksine bir karar alınmadığı takdirde, başvuru tarihinden en fazla 6 ay önce yayımlanmış olacaktır.

b)Özel Uçuş İzni Belgesi kapsamına giren hava araçlarının başka bir ülkeye ihraç edilmesi için başvuru sahibi;

1)İhraç Uçuşa Elverişlilik Belgesi için başvuru formunu doğru ve eksiksiz şekilde doldurup Genel Müdürlüğe göndermelidir.

2)Uygulanan bakım, tamir, modifikasyon vb. işlemlerin kayıtlarını ve üretici tarafından zorunlu tutulan servis bülten, bakım talimatı vb. dokümanlarda geçen işlemlerin uygulandığını gösteren belgeleri Genel Müdürlüğe sunmalıdır.

3)Genel Müdürlük tarafından yapılacak denetim ve incelemeler için hava aracına erişim imkanı sağlamalıdır.

c)İhraç edilecek ülke otoritesi tarafından talep edilen gerekliliklere herhangi bir uyumsuzluk durumunda bahse konu otorite ile mutabık kalınarak uyumsuzluklar ihraç uçuşa elverişlilik sertifikası üzerinde belirtilir.

d)İhraç edilecek hava aracına ait Özel Uçuş İzni Belgesi Genel Müdürlüğe iade edilmelidir.

21.A.721.Muayeneler

Özel Uçuş İzni Belgesi sahibi veya başvuru sahibi, Genel Müdürlüğün talebi halinde ilgili hava aracına, her türlü muayene ve kontrol için gerekli erişimi sağlamalıdır.

21.A.723.Süre ve Sürekli Geçerlilik

a)Özel Uçuş İzni Belgesi, azami 12 ay için düzenlenir ve aşağıdaki koşullar sağlandığı sürece geçerliliğini korur:

- 1)Özel Uçuş İzni Belgesi ile ilgili, 21.A.711 maddesi (e) bendinde belirtilen koşul ve kısıtlamalara uyulduğu sürece,
- 2)Özel Uçuş İzni Belgesi Genel Müdürlük tarafından askıya alınmadıkça veya iptal edilmedikçe,
- 3)Hava aracı aynı tescilde kalmaya devam ettikçe,

b)Bununla birlikte, (a) bendine bakılmaksızın 21.A.701(a)(15) amacı doğrultusunda yayımlanan Özel Uçuş İzni Belgesi 3 yılda bir Genel Müdürlük tarafından yapılacak denetimlerde uygun değerlendirilmesi kaydıyla süresiz olarak yayımlanabilir.

c)Özel Uçuş İzni Belgesinin kullanımından vazgeçilmesi veya iptali durumunda, Özel Uçuş İzni Belgesi Genel Müdürlüğe iade edilmelidir.

21.A.725.Özel Uçuş İzninin Yenilenmesi

Özel Uçuş İzni Belgesinin yenilenmesi, 21.A.713 maddesine göre bir değişiklik olarak işlem görmelidir.

21.A.727.Özel Uçuş İzni Belge Sahibinin Yükümlülükleri

Özel uçuş izni sahibi, özel uçuş izni ile ilgili tüm koşul ve kısıtlamaların gereğinin yapıldığını ve sürdürüldüğünü güvence altına almaktan sorumludur.

21.A.729.Kayıt Saklama

a)Uçuş koşullarını açıklamak ve gerekçelendirmek için hazırlanan tüm dokümanlar, uçuş koşulları onayı sahibi tarafından Genel Müdürlük erişimine açık olacak şekilde muhafaza edilmeli ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini güvence altına almak için gerekli bilgileri sağlamak üzere saklanmalıdır.

b)Onaylı organizasyonların imtiyazı altında özel uçuş izninin yayımlanması ile ilgili, muayene kayıtları, uçuş koşullarının onayını destekleyen ve Özel Uçuş İzni Belgesinin kendisi de dahil tüm dokümanlar, söz konusu onaylı organizasyon tarafından Genel Müdürlük erişimine açık olacak şekilde muhafaza edilmeli ve hava aracının sürekli uçuşa elverişliliğini güvence altına almak için gerekli bilgileri sağlamak üzere saklanmalıdır.

Tablo-14

ALTBÖLÜM Q ÜRÜN, PARÇA VE CİHAZIN TANIMLANMASI

21.A.801.Ürünlerin Tanımlanması

a) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Ürünlerin tanımlayıcı kimliği aşağıdaki bilgiyi içerir:

- 1) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Üreticinin adı,
- 2) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Ürünün tanımı (designation),
- 3) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Üreticinin seri numarası,
- 4) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Motor için Genel Müdürlüğün çevresel koruma gereklerinden muafiyet tanıdığı durumda, "EXEMPT" işareti,
- 5) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün uygun gördüğü diğer bilgi.

b)Altbölüm G veya F çerçevesinde hava aracı veya motor üreten herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, bu hava aracını veya motoru (a) bendinde belirtilen bilgileri içerecek şekilde yanmaya dayanıklı plaka üzerine aşındırma, damgalama, kazıma yoluyla veya diğer onaylı yanmaya dayanıklı işaretleme yöntemi ile tanımlamalıdır. Tanımlama plakası; erişilebilir ve okunabilir olacak ve normal kullanım esnasında silinmeyecek veya sökülmecek veya bir kazada kaybolmayacak veya tahrip olmayacak şekilde güvenceye alınmalıdır.

c)Altbölüm G veya F çerçevesinde pervane, pervane pali veya pervane göbeği üreten gerçek veya tüzel bir kişi (a) bendinde belirtilen bilgileri; plaka, aşındırma, damgalama, kazıma veya diğer onaylı yanmaya dayanıklı işaretleme yöntemi ile söz konusu parçaların kritik olmayan bir yüzeyine tanımlamalıdır. Bu bilgiler normal kullanım sırasında silinmeyecek veya sökülmecek ayrıca bir kazada kaybolmayacak ve tahrip olmayacak şekilde önlem alınmalıdır.

d)İnsanlı balonlar için, (b) bendinde belirtilen tanımlama plakası, balon kubbesi üzerine takılmalı ve mümkünse balon şişirilmiş durumda iken kullanıcının okuyabileceği bir yere yerleştirilmelidir. İlave olarak; sepet, yük askı ünitesi ve herhangi bir ısıtma ünitesi de üreticinin adı, parça numarası (veya eşdeğeri) ve seri numarası (veya eşdeğeri) ile kalıcı ve okunabilir olarak işaretlenmelidir.

21.A.803.Tanımlama Verilerinin Muhafazası

a)Genel Müdürlüğün onayı olmadan; herhangi bir hava aracı, motor, pervane, pervane pali ve pervane göbeği için 21.A.801 maddesi (a) bendinde belirtilen tanımlama bilgileri ve APU için 21.A.807 maddesi (a) bendinde belirtilen tanımlama bilgileri hiç kimse tarafından çıkarılamaz, değiştirilemez veya eklenemez.

b)Genel Müdürlüğün onayı olmadan; 21.A.801 ve APU için 21.A.807 maddelerinde belirtilen herhangi bir tanımlama plakası, hiç kimse tarafından sökülemez ve takılamaz.

c)(a) ve (b) bentlerine istisnai bir durum olarak, ilgili uygulanabilir mevzuat kapsamında bakım işi gerçekleştiren herhangi gerçek veya tüzel bir kişi, Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş yöntem, teknik ve uygulamalara uygun olarak:

1)Hava aracı, motor, pervane, pervane pali veya pervane göbeği üzerindeki 21.A.801 maddesi (a) bendinde belirtilen tanımlama bilgilerini ve APU üzerindeki 21.A.807 maddesi (a) bendinde belirtilen tanımlama bilgilerini çıkarabilir, değiştirebilir, ekleyebilir veya

2)Bakım işlemleri sırasında gerekli olduğunda, 21.A.801 maddesinde veya APU için 21.A.807 maddesinde belirtilen bir tanımlama plakasını sökebilir.

d)Hiç kimse; alt bent (c)(2)'ye uygun olarak sökülen bir tanımlama plakasını, başka bir hava aracı, motor, pervane, pervane pali veya pervane göbeğine takamaz.

21.A.804.Parçalar ve Cihazların Tanımlanması

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Tip sertifikalı bir ürüne takılmaya uygun her bir parça veya cihaz kalıcı ve okunaklı bir şekilde aşağıdakiler ile işaretlenir:

1)Uygulanabilir tasarım verilerinde belirtilen şekilde üreticiyi tanımlayan bir ad, marka veya sembol,

2) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Uygulanabilir tasarım verilerinde belirtildiği şekilde parça numarası, ve

3) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) TR-TSO elemanları ve 21.A.307 (b) kapsamındaki parça ve cihazlar hariç, ilgili ürünün tip sertifikası sahibine ait olmayan onaylı tasarım verilerine uygun olarak üretilen parçalar veya cihazlar için TPA harfleri.

b) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) (a) bendine istisnai bir durum olarak, işaretlenecek parça veya cihazın çok küçük olduğu ya da (a) bendinin gerektirdiği bilgiler ile parça veya cihazın işaretlenmesinin uygulanabilir olmadığı hususunda Genel Müdürlüğün mutabık kaldığı durumlarda, parça ya da cihazın üzerinde işaretlenemeyen söz konusu bilgiler, parça veya cihaza ait onaylı çıkış dokümanı ya da ambalajı üzerinde yer alır.

21.A.805.Kritik Parçaların Tanımlanması

21.A.804 maddesinde belirtilen gereksinime ilave olarak, tip sertifikalı ürünün üzerine yerleştirilecek ve "kritik parça" olarak tanımlanmış parçanın üreticisi, söz konusu parçayı, parça numarası ve seri numarası ile kalıcı ve okunaklı bir şekilde işaretlemelidir.

21.A.807.TR-TSO Elemanlarının Tanımlanması

a)Altbölüm O çerçevesinde TR-TSO yetkilendirmesi sahibi, her bir TR-TSO elemanını aşağıdaki bilgiler ile kalıcı ve okunaklı şekilde işaretlemelidir:

- 1)Üreticinin adı ve adresi,
- 2)TR-TSO elemanının adı, tipi, parça numarası veya modeli,
- 3)TR-TSO elemanının seri numarası veya üretim tarihi ya da her ikisi birden,
- 4)Uygulanabilir TR-TSO numarası.

b)(a) bendine istisnai bir durum olarak, (a) bendinin gerektirdiği bilgiler ile işaretlenecek parçanın çok küçük olduğu ya da parçanın işaretlenmesinin uygulanabilir olmadığı durumlarda, işaretlenemeyen söz konusu bilgileri, Genel Müdürlük ile mutabık kalınarak parçaya ait onaylı çıkış dokümanı veya ambalajı üzerinde yer almalıdır.

c)Altbölüm G veya F çerçevesinde APU üreten herhangi bir gerçek veya tüzel kişi, üretilen APU'yu (a) bendinde belirtilen bilgileri içerecek şekilde yanmaya dayanıklı plaka üzerine aşındırma, damgalama, kazıma yoluyla veya diğer onaylı yanmaya dayanıklı işaretleme yöntemi ile tanımlamalıdır. Tanımlama plakası erişilebilir ve okunabilir şekilde takılmalı ve normal kullanım sırasında silinmeyecek ve sökülmeyecek ayrıca bir kazada kaybolmayacak ve tahrip olmayacak şekilde önlem alınmalıdır.

Tablo-15

BÖLÜM B GENEL MÜDÜRLÜK DÜZENLEMELERİ

21.B.25.Genel Müdürlük için organizasyonel gereklilikler

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) (Ayrılmıştır).

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kaynaklar:

- 1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Tayin edilen işleri gerçekleştirecek yeterli sayıda personel istihdam edilir,
- 2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) (Ayrılmıştır).

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kalifikasyon ve eğitim:

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Tüm personel kendilerine tayin edilen işleri gerçekleştirmek için uygun nitelikte olacak ve yeterli bilgi, deneyim ve eğitime sahip olacaktır.

21.B.30.Dokümanite edilen prosedürler

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, bu Talimat gereklerinin yerine getirilmesi hususunda gereken organizasyon ile uygulanacak yöntemleri tanımlayan dokümanite edilmiş prosedürler oluşturur. Söz konusu prosedürler, güncel tutulur ve gerçekleştirilecek tüm faaliyetler için temel çalışma dokümanları olarak kullanılır.

21.B.55.Kayıt Saklama

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, yayımladığı sertifika, onay ve yetkilendirmelere ilişkin ilgili kayıtları bu konudaki prosedürlere uygun şekilde saklayacak ve erişilebilir kılacaktır.

21.B.60.Uçuşa Elverişlilik direktifleri

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikasını kabul ettiği, valide ettiği ya da yayımladığı bir hava aracı için söz konusu tip sertifikasına ilişkin uçuşa elverişlilik direktifi yayımlayan bir otoriteden ilgili direktifi aldıktan sonra bu konuda yayımlanan prosedüre ve mevzuata uygun şekilde değerlendirme yaparak, söz konusu direktife ilişkin değerlendirmesini yayımlar.

21.B.70.Sertifikasyon şartnameleri

(**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Genel Müdürlük, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 441 inci Maddesi kapsamında; ürün, parça ve cihazın 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla uygun bulunan Şikago Sözleşmesinin 8 numaralı Ek'ine uyumunu göstermek için bu Talimatın Ek-3'ü ile SHT-FCL ve SHT-OPS Talimatlarında belirtilen temel gereklilikler ve bu Talimatın Ek-4'ünde belirtilen çevre koruma ile ilgili gerekliliklere uyum gösterilmesi için kuruluşların ve personelin kullanabileceği, uçuşa elverişlilik, operasyonel uygunluk verileri ve çevresel koruma için sertifikasyon şartnameleri dâhil olmak üzere sertifikasyon şartnamelerini ve diğer ayrıntılı şartnameleri yayınlar veya Şikago Sözleşmesinin 8 numaralı Ek'ine uyum gözeterek EASA ya da JARUS tarafından sertifikasyon alanında yayımlanmış sertifikasyon şartnamelerini operasyonel uygunluk verisi ve çevresel koruma şartnamelerini de içerecek şekilde kullanabilir. Bu şartnameler, başvuru sahiplerine sertifikaların verileceği, değiştirileceği veya ilave yapılacağı koşulları belirtmek için yeterince ayrıntılı ve amaca yönelik olur.

Bu Talimat, SHY-21 Yönetmeliğine uygun olarak yayımlanmış veya yayınlanacak olan herhangi bir sertifika için başvuru ve sertifika sahibinin hak ve yükümlülüklerini düzenleyen genel hükümleri ortaya koyar.

21.B.75.Özel Koşullar

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) İlgili sertifikasyon şartnamesi, ürün için aşağıda verilen nedenlerle yeterli veya uygun emniyet standartlarını ihtiva etmiyorsa ya da Genel Müdürlükçe uygun bulunması durumunda ürün için yayımlanmış bir sertifikasyon şartnamesi mevcut değilse, söz konusu ürün için "özel koşul" olarak adlandırılan özel detaylı teknik gereksinimler Genel Müdürlük tarafından tanımlanır ya da EASA tarafından yayımlanan özel koşullar kullanılabilir:

- 1)Ürün, uygulanabilir sertifikasyon şartnamesinin dayandığı tasarım uygulamalarına göre yeni veya alışılmamış tasarım özelliklerine sahip ise veya
- 2)Ürünün, amaçlanan kullanımı geleneksel değil ise veya
- 3)Kullanımdaki diğer benzer ürünlerden veya benzer tasarım özelliklerine sahip ürünlerden gelen tecrübe, emniyetli olmayan şartların oluşabileceğini gösteriyor ise;

b)Özel koşullar, Genel Müdürlüğün geçerli sertifikasyon şartnamesi ile oluşturduğu emniyet seviyesine eşdeğer bir seviye oluşturmak için gerekli gördüğü emniyet standartlarını ihtiva eder.

21.B.80.Tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için tip sertifikasyon temeli

Genel Müdürlük tip sertifikasyon temelini oluşturur ve bunu tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru sahibine bildirir. Tip sertifikasyon temeli şunları içermelidir:

a)Aşağıdaki istisnai durumlar hariç, Genel Müdürlük tarafından oluşturulmuş, ilgili sertifika için başvuru tarihinde geçerli olan, ürüne uygulanabilir sertifikasyon şartnamesini:

- 1)Başvuru sahibinin, başvuru tarihinden sonra geçerli olan sertifika şartnamelerine uymayı seçmesi veya 21.A.15 (f) maddesi gereği uymak zorunda olması durumu; bir başvuru sahibinin başvuru tarihinden sonra geçerli hale gelen bir sertifikasyon şartnamesine uymayı seçmesi halinde, Genel Müdürlük doğrudan ilişkili olan diğer sertifikasyon şartnamelerini tip sertifikasyon temeline dâhil edecektir veya
- 2)Genel Müdürlüğün, daha önce belirlenmiş uyum gösterilemeyen bir sertifikasyon şartnamesine eşdeğer bir emniyet seviyesi sağlayacak şekilde telafi edici faktörlerle, alternatif uyumu kabul etmesi durumu veya
- 3)Genel Müdürlük aşağıdakileri kabul eder ya da başka yöntemler belirler:

i)tip sertifikası olması durumunda, bu Talimatın Ek-3'ünün temel gerekliliklerine uyum gösterilmesi veya

ii)tahditli tip sertifikası söz konusu olduğunda, amaçlanan kullanıma ilişkin yeterli bir emniyet seviyesi sağlanması ve

b)21.B.75 (a) maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından öngörülen özel durumlar.

21.B.82.Bir hava aracı tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası için operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeli

Genel Müdürlük, operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temelini oluşturur ve bunu bir hava aracı tip sertifikası veya tahditli tip sertifikası için başvuru sahibine bildirir. Operasyonel uygunluk verileri sertifikasyon temeli şunları içermelidir:

a)Aşağıdaki istisnai durumlar hariç, Genel Müdürlük tarafından belirlenen, başvuru tarihinde veya operasyonel uygunluk verileri için ilave başvurusunun yapıldığı tarihte, hangi tarih sonra geliyorsa, hava aracı için geçerli olanlardan operasyonel uygunluk verileri için sertifikasyon şartnamesi:

1)Başvuru sahibinin, başvuru tarihinden sonra geçerli olan sertifikasyon şartnamelerine uymayı seçmesi veya 21.A.15 (f) maddesi gereği uymak zorunda olması durumu; bir başvuru sahibinin başvuru tarihinden sonra geçerli hale gelen bir sertifikasyon şartnamesine uymayı seçmesi halinde, Genel Müdürlük doğrudan ilişkili olan diğer sertifikasyon şartnamelerini tip sertifikasyon temeline dâhil edecektir veya

2)Genel Müdürlük, bu Talimatın Ek-3'ü ile SHT-FCL ve SHT-OPS'ta yer alan temel gerekliliklere uyum göstermek için alternatif yöntemleri kabul eder veya belirler.

b)21.B.75 (a) maddesi uyarınca Genel Müdürlük tarafından öngörülen özel durumlar.

21.B.85.Tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası için uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerinin belirlenmesi

a) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Genel Müdürlük, bir hava aracı tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikası için, ya da bir motor tip sertifikası için uygulanabilir çevresel koruma gereksinimlerini belirleyecek ve başvuru sahibine bildirecektir. Belirlenen ve bildirilecek olan gereklilikler aşağıdakileri içerir:

1) (**Değişik: 10/03/2022 - 3448**) Aşağıda belirtilen uygulanabilir gürültü gereksinimleri:

i) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 1 ve:

A) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Ses altı jet uçakları için Bölüm 2, 3, 4 ve 14,

B) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Pervaneli uçaklar için Bölüm 3, 4, 5, 6, 10 ve 14,

C) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Helikopterler için Bölüm 8 ve 11,

D) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Ses üstü uçaklar için Bölüm 12, ve

E) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Tilt rotorlular için Bölüm 13.

ii) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1:

A) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 2 ve 12'nin uygulanabilir olduğu uçaklar için Ek-1,

B) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 3, 4, 5, 8, 13 ve 14'ün uygulanabilir olduğu uçaklar için Ek-2,

C) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 6'nın uygulanabilir olduğu uçaklar için Ek-3,

D) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 11'in uygulanabilir olduğu uçaklar için Ek-4, ve

E) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 1, Kısım 2, Bölüm 10'un uygulanabilir olduğu uçaklar için Ek-6,

2) (**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

3) (**Mülga: 10/03/2022 - 3448**)

4) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

5) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 2, Kısım 2, Bölüm 1 ve 2'de belirtilen hava aracı için kasıtlı yakıt boşaltımını önleyici, uygulanabilir emisyon gereksinimleri,

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Aşağıda belirtilen uygulanabilir duman, gaz ve partikül madde motor emisyonu gereksinimleri:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 2, Kısım 3, Bölüm 1 ve:

A) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Sadece ses altı hızlarda itki sağlama amacıyla kullanılacak turbojet ve turbofan motorların duman ve gaz emisyonları için Bölüm 2,

B) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ses üstü hızlarda itki sağlama amacıyla kullanılacak turbojet ve turbofan motorların duman ve gaz emisyonları için Bölüm 3, ve

C) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Sadece ses altı hızlarda itki sağlama amacıyla kullanılacak turbojet ve turbofan motorların partikül madde emisyonları için Bölüm 4,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 2:

A) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Referans basınç oranı ölçümü için Ek-1,

B) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Duman emisyonu hesabı için Ek-2,

C) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Gaz emisyonunun enstrümantasyonu ve ölçümü teknikleri için Ek-3,

D) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hava aracı türbin motoru emisyon testi için kullanılacak yakıt özellikleri için Ek-4,

E) (Ek: 10/03/2022 - 3448) İkincil yanmalı (afterburning) gaz türbin motorları gaz emisyonu enstrümantasyonu ve ölçümü teknikleri için Ek-5,

F) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Gaz, duman ve partikül madde emisyonu uyum prosedürü için Ek-6, ve

G) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçucu olmayan partikül madde enstrümantasyonu ve ölçümü teknikleri için Ek-7,

4) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Aşağıda belirtilen uygulanabilir uçak CO2 emisyonu gereksinimleri:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 3, Kısım 2, Bölüm 1 ve:

A) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ses altı jet uçakları için Bölüm 2, ve

B) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ses altı pervaneli uçaklar için Bölüm 2,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 3, Kısım 2, Bölüm 2'nin uygulanabilir olduğu uçaklar için Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 3, Ek-1 ve 2,

5) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Motorlar için, envanter ve modelleme amaçlarıyla uçucu olmayan partikül madde değerlendirmesine dair Şikago Sözleşmesi, Ek-16, Cilt 2, Kısım 4 ve Ek-8'de yer alan uygulanabilir gereklilikler.

b) (Değişik: 10/03/2022 - 3448) (Ayrılmıştır).

c) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

1) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

2) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

3) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

d) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

1) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

2) (Mülga: 10/03/2022 - 3448)

21.B.100.Genel Müdürlüğün Dahil Olma Seviyesi

a)Genel Müdürlük, tip sertifikası, tahditli tip sertifikası, büyük değişiklik onayı, ilave tip sertifikası, büyük onarım tasarım onayı veya APU için TR-TSO yetkilendirmesi başvurusu ile ilgili uyum gösterim faaliyetlerinin ve verilerin doğrulanması için dahil olma seviyesini belirler. Bunu, uyum gösterimi faaliyetlerinin anlamlı gruplarının ve sertifikasyon programı verilerinin değerlendirilmesi temelinde yapacaktır. Bu değerlendirme şunları ele alacaktır:

- tip sertifikasyon temeli, operasyonel uygunluk veri sertifikasyon temeli veya çevresel koruma gerekliliklerine tanımlanamayan bir uyumsuzluk olasılığı ve
- bu uyumsuzluğun ürün emniyeti veya çevresel koruma üzerindeki potansiyel etkisi,

Ve en azından aşağıdaki unsurları göz önünde bulunduracaktır:

1)sertifikasyon projesinin, operasyonel, organizasyona ait ve bilgi yönetimi hususları dâhil olmak üzere yeni veya olağandışı özellikleri;

2)tasarımın ve/veya uyum gösterilmesinin karmaşıklığı,

3)tasarımın veya teknolojinin kritikliği ve benzer tasarımlarda tanımlananlar da dâhil olmak üzere ilgili emniyet ve çevresel riskler ve

4)başvuru sahibi tasarım organizasyonunun başvuru ile ilgili alandaki performansı ve deneyimi.

b)Genel Müdürlük, küçük tamir tasarımı, küçük değişiklik veya APU dışındaki TR-TSO yetkisinin onaylanması için, dahil olma seviyesini, başvuru sahibinin tasarım organizasyonunun performansı ve deneyiminin yanı sıra, projedeki yeni veya olağandışı özellikleri, tasarımın ve/veya uyum gösterilmesinin karmaşıklığını, tasarım veya teknolojinin kritikliğini göz önünde bulundurarak, tüm sertifikasyon projesi düzeyinde belirleyecektir.

c)Genel Müdürlük, dahil olma seviyesini başvuru sahibine bildirecek ve (a) veya (b) bendi uyarınca daha önce değerlendirilen risk üzerinde sonradan kayda değer bir etki oluşması durumu verilerle desteklendiğinde dahil olma seviyesini güncelleyecektir. Genel Müdürlük, dahil olma seviyesindeki değişiklik hakkında başvuru sahibini bilgilendirecektir.

21.B.103.Tip sertifikası ya da tahditli tip sertifikasının yayımlanması

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, bir hava aracı, motor ya da pervane için tip sertifikası ya da bir hava aracı için tahditli tip sertifikasını aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Başvuru sahibinin 21.A.21 gereklerini yerine getirmesi,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, 21.B.100 gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, tip sertifikasyonu temeli, 21.B.82 gerekleri doğrultusunda uygulanabilir olduğunda operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli, ve çevresel koruma gereksinimleri ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını tespit etmesi, ve

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ürünü sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz kılacak, herhangi bir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını tespit edilmesi.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) (a) fıkrasına istisna olarak, söz konusu verinin gerçekten kullanılmasından önce başvuru sahibi uyumu gösterdiği sürece, başvuru sahibinin 21.A.20(d)'de belirtilen beyanına söz konusu talebinin dahil edildiği durumda, Genel Müdürlük operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ile uyum gösterilmeden hava aracı tip sertifikasını yayımlayabilir.

21.B.105.Tip sertifikasında büyük değişlik için tip sertifikasyonu temeli, çevresel koruma gereksinimleri ve operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, 21.A.101 gerekleri doğrultusunda belirlemiş olduğu uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, çevresel koruma gereksinimleri, ve operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir değişlik durumunda, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temelini belirler ve tip sertifikasında büyük değişlik başvurusu sahibine bildirir.

21.B.107.Tip sertifikasında değişiklik onayının yayımlanması

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, tip sertifikasında değişiklik onayını aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Onay için başvuru sahibinin aşağıdakileri yerine getirmiş olması:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Küçük değişiklik için 21.A.95 ile uyum gösterilmesi, ya da

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Büyük değişiklik için 21.A.97 ile uyum gösterilmesi,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, 21.B.100(a) ya da (b) gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, tip sertifikasyonu temeli, 21.B.82 gerekleri doğrultusunda uygulanabilir olduğunda operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli, ve çevresel koruma gereksinimleri ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını tespit etmesi, ve

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ürünü sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz kılacak, herhangi bir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını tespit edilmesi.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir değişiklik durumunda, (a) fıkrası (1) ve (2) bentlerine istisna olarak, söz konusu verinin gerçekten kullanılmasından önce başvuru sahibi uyumu gösterdiği sürece, başvuru sahibinin 21.A.20(d)'de belirtilen beyanına söz konusu talebinin dahil edildiği durumda, Genel Müdürlük operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ile uyum gösterilmeden hava aracı tip sertifikasında değişikliği onaylayabilir.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Operasyonel uygunluk verisindeki değişikliklerin onayı, tip sertifikası değişiklik onayına dahil edilir.

d) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikasında değişiklik onayı, tip sertifikasında belirtilen değişiklikle ilgili olan belirli konfigürasyon ile sınırlıdır.

21.B.109.İlave tip sertifikası için tip sertifikasyonu temeli, çevresel koruma gereksinimleri ve operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, 21.A.101 gerekleri doğrultusunda belirlemiş olduğu uygulanabilir tip sertifikasyon temeli, çevresel koruma gereksinimleri, ve operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir değişiklik durumunda, operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temelini belirler ve ilave tip sertifikası başvurusu sahibine bildirir.

21.B.111.İlave tip sertifikasının yayımlanması

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, ilave tip sertifikasını aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Başvuru sahibinin 21.A.115(b) gereklerini yerine getirmesi,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, 21.B.100(a) gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, tip sertifikasyonu temeli, 21.B.82 gerekleri doğrultusunda uygulanabilir olduğunda operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli, ve çevresel koruma gereksinimleri ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını tespit etmesi, ve

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ürünü sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz kılacak, herhangi bir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını tespit edilmesi.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Operasyonel uygunluk verisini etkileyen bir ilave tip sertifikası durumunda, (a) fıkrası (1) ve (2) bentlerine istisna olarak, söz konusu verinin gerçekten kullanılmasından önce başvuru sahibi uyumu gösterdiği sürece, başvuru sahibinin 21.A.20(d)'de belirtilen beyanına söz konusu talebinin dahil edildiği durumda, Genel Müdürlük operasyonel uygunluk verisi sertifikasyon temeli ile uyum gösterilmeden ilave tip sertifikasını yayımlayabilir.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Operasyonel uygunluk verisindeki değişikliklerin onayı, ilave tip sertifikasına dahil edilir.

d) (Ek: 10/03/2022 - 3448) İlave tip sertifikası, tip sertifikasında yer alan, belirtilen söz konusu büyük değişiklikle ilgili olan konfigürasyon ile sınırlıdır.

21.B.120.Altbölüm F kapsamındaki yetkinin verilmesi ve gözetimi

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yetki verilmesi ve verilen yetkinin gözetimi için 23.01.2012 tarihinde yayımlanan SHT-DENETİM Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatı gerekleri ile bu konuda yayımlanacak prosedür gerekleri yerine getirilir,

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yayımlanacak prosedür, denetim ekibinin oluşturulması; denetlenecek konuların belirlenmesi; denetimin gerçekleştirilmesi; tespit edilen bulgular sonrası gerçekleştirilecek faaliyetler; tespit edilen bulguların takibi; Mutabakat Mektubunun (Form 65) yayımlanması, geçerliliğinin sürdürülmesi, revizyonu ile kısıtlanması ya da askıya alınması ya da iptali, ve verilen yetkiye dair gerçekleştirilen faaliyetlerin kayıtlarının saklanmasına ilişkin hususları açıklar.

21.B.220.Altbölüm G kapsamındaki yetkinin verilmesi ve gözetimi

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yetki verilmesi ve verilen yetkinin gözetimi için SHT-DENETİM Talimatı gerekleri ile bu konuda yayımlanacak prosedür gerekleri yerine getirilir,

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yayımlanacak prosedür, denetim ekibinin oluşturulması; denetlenecek konuların belirlenmesi; denetimin gerçekleştirilmesi; tespit edilen bulgular sonrası gerçekleştirilecek faaliyetler; tespit edilen bulguların takibi; Üretim Organizasyonu Onayının (Form 55) yayımlanması, geçerliliğinin sürdürülmesi, revizyonu ile kısıtlanması ya da askıya alınması ya da iptali, ve verilen yetkiye dair gerçekleştirilen faaliyetlerin kayıtlarının saklanmasına ilişkin hususları açıklar.

21.B.320.Altbölüm H kapsamında uçuşa elverişlilik sertifikası ya da tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası verilmesi

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuşa Elverişlilik Sertifikası (Form 25) ya da Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası (Form 24) verilmesi, geçerliliğinin sürdürülmesi, revizyonu ile askıya alınması ya da iptali, ve sertifika verilmesine dair gerçekleştirilen faaliyetlerin kayıtlarının saklanmasına ilişkin hususlar, bu konuda yayımlanacak prosedür gereklerine göre yerine getirilir.

21.B.325.Uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlanması

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, 21.B.326 maddesi gerekleri ve uygulanabilir Altbölüm H gereklerinin karşılandığından emin olduğunda, gecikmeksizin uçuşa elverişlilik sertifikasını (Form 25) yayımlar ya da değiştirir.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, 21.B.327 maddesi gerekleri ve uygulanabilir Altbölüm H gereklerinin karşılandığından emin olduğunda, gecikmeksizin tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasını (Form 24) yayımlar ya da değiştirir.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, (a) ya da (b) fıkralarında belirtilen uygun uçuşa elverişlilik sertifikasına ek olarak, yeni ya da kullanılmış hava araçları için SHT-M Talimatı gereklerine uygun olarak ilk uçuşa elverişlilik gözden geçirme sertifikası (Form 15a ya da Form 15c) yayımlar.

21.B.326.Uçuşa Elverişlilik Sertifikası

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, aşağıdaki şartlar sağlandığında uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlar:

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yeni hava araçları için:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.174(b)(2) maddesi gereği olan belgeler sunulduğunda,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, gerekli gördüğünde denetim de gerçekleştirerek hava aracının onaylı tasarıma uygun ve emniyetli operasyon gerçekleştirecek koşullarda olduğuna kanaat getirdiğinde, ve

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, uçuşa elverişlilik sertifikasının ilk yayımlandığı tarihte uygulanabilir olan CO2 emisyonu gereklilikleri ile hava aracının uyumlu olduğuna kanaat getirdiğinde.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kullanılmış hava araçları için:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.174(b)(3) maddesi gereği olan aşağıdakileri gösterir belgeler sunulduğunda:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hava aracının, Genel Müdürlükçe ilgili mevzuata uygun şekilde yayımlanan ya da kabul ya da valide edilen bir tip sertifikası ve herhangi bir ilave tip sertifikası, değişiklik ya da tamir onayı kapsamındaki onaylı bir tip tasarımına uyumlu olması,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uygulanabilir uçuşa elverişlilik direktiflerinin gereklerinin yerine getirilmiş olması, ve

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hava aracının SHT-M Talimatı gerekleri doğrultusunda incelenmiş/denetlenmiş olması,

iiii. (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuşa elverişlilik sertifikasının ilk yayımlandığı tarihte uygulanabilir olan CO2 emisyonu gereklilikleri ile hava aracının uyumlu olduğuna kanaat getirilmesi,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, gerekli gördüğünde denetim de gerçekleştirerek hava aracının onaylı tasarıma uygun ve emniyetli operasyon gerçekleştirecek koşullarda olduğuna kanaat getirdiğinde, ve

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, uçuşa elverişlilik sertifikasının ilk yayımlandığı tarihte uygulanabilir olan CO2 emisyonu gereklilikleri ile hava aracının uyumlu olduğuna kanaat getirdiğinde.

21.B.327.Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, aşağıdaki şartlar sağlandığında tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası yayımlar:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yeni hava araçları için:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.174(b)(2) maddesi gereği olan belgeler sunulduğunda,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, gerekli gördüğünde denetim de gerçekleştirerek hava aracının tahditli tip sertifikası kapsamında ya da özel uçuşa elverişlilik şartnameleri doğrultusunda onaylı bir tasarıma uygun ve emniyetli operasyon gerçekleştirecek koşullarda olduğuna kanaat getirdiğinde,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kullanılmış hava araçları için:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.174(b)(3) maddesi gereği olan aşağıdakileri gösterir belgeler sunulduğunda:

A) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hava aracının, Genel Müdürlükçe ilgili mevzuata uygun şekilde yayımlanan ya da kabul ya da valide edilen bir tahditli tip sertifikası kapsamında ya da özel uçuşa elverişlilik şartnameleri doğrultusunda ve herhangi bir ilave tip sertifikası, değişiklik ya da tamir onayı kapsamındaki onaylı bir tasarıma uyumlu olması, ve

B) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uygulanabilir uçuşa elverişlilik direktiflerinin gereklerinin yerine getirilmiş olması, ve

C) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hava aracının SHT-M Talimatı gerekleri doğrultusunda incelenmiş/denetlenmiş olması.

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, gerekli gördüğünde denetim de gerçekleştirerek hava aracının onaylı tasarıma uygun ve emniyetli operasyon gerçekleştirecek koşullarda olduğuna kanaat getirdiğinde.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, Talimatın Ek-3 ve Ek-4'ünde belirtilen temel gereksinimleri karşılamayan ve tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası almaya uygun olmayan bir hava aracı için söz konusu temel gereksinimlerden sapmaları dikkate alarak aşağıdakileri gerçekleştirir:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) kullanım amacı için yeterli emniyetin sağlandığından emin olmak adına özel uçuşa elverişlilik şartnamelerini yayımlar ve bunlar ile uyumu kontrol eder, ve

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) bu hava aracının kullanımı için sınırlamalar belirler.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kullanıma dair sınırlamalar, gerektiğinde Ek-3'de belirtilen uçuşa elverişlilik için temel gereksinimlerden sapmaları da dikkate alarak hava sahası kısıtlamaları dahil tahditli uçuşa elverişlilik sertifikası ile ilişkilendirilir.

21.B.330.Uçuşa elverişlilik sertifikası ve tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması ve iptali

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuşa elverişlilik sertifikası ya da tahditli uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alınması ve iptaline ilişkin tebliğde askıya alma ya da iptale ilişkin gerekçeler sertifika sahibine bildirilir.

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.181(a) maddesinde belirtilen koşullardan herhangi birinin karşılanmadığına dair kanıt olması durumunda, Genel Müdürlük uçuşa elverişlilik sertifikasının askıya alır ya da iptal eder.

21.B.420.Altbölüm I kapsamında gürültü sertifikası verilmesi

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Gürültü Sertifikası (Form 45) verilmesi, geçerliliğinin sürdürülmesi, revizyonu ile askıya alınması ya da iptali, ve sertifika verilmesine dair gerçekleştirilen faaliyetlerin kayıtlarının saklanmasıyla ilişkin hususlar, bu konuda yayımlanacak prosedür gereklerine göre yerine getirilir.

21.B.425.Gürültü sertifikasının yayımlanması

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, uygulanabilir Altbölüm I gereklerinin karşılandığına kanaat getirdiğinde geçkimsiz gürültü sertifikasını yayımlar ya da revize eder.

21.B.430.Gürültü sertifikasının askıya alınması ve iptali

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.211(a) maddesinde belirtilen koşulların bazılarının karşılanmadığına dair kanıt olduğu durumda, Genel Müdürlük gürültü sertifikasını askıya alır ya da iptal eder.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Gürültü sertifikasının askıya alınması ve iptaline ilişkin tebliğde askıya alma ya da iptale ilişkin gerekçeler sertifika sahibine bildirilir.

21.B.450.Tamir tasarım onayı için tip sertifikası temeli ve çevresel koruma gereksinimleri

Genel Müdürlük, uygulanabilir ise, tip sertifikası, ilave tip sertifikası veya APU TR-TSO yetkilendirmesinden birine, Genel Müdürlükçe önceden belirlenmiş ve referans verilerek dâhil edilmiş olan tip sertifikasyon temelinde, eşit emniyet seviyesini korumak amacıyla, gerekli gördüğü değişiklikleri düzenler ve bu değişiklikleri tamir tasarımı için başvuru sahibine bildirir.

21.B.453.Tamir tasarım onayının yayımlanması

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, büyük tamir tasarım onayını aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Başvuru sahibinin 21.A.432B gerekleri doğrultusunda kabiliyetini göstermesi,

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Başvuru sahibinin 21.A.433 gereklerini yerine getirmesi,

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, 21.B.100(a) gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, tip sertifikasyonu temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını tespit etmesi, ve

4) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ürünü sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz kılacak, herhangi bir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını tespit edilmesi.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, 21.B.100(b) gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, tip sertifikasyonu temeli ve çevresel koruma gereksinimleri ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını ve başvuru sahibinin (a) fıkrası (2) ve (4) numaralı bentlerine uyum gösterdiğini tespit etmesi üzerine küçük tamir tasarım onayını yayımlar.

21.B.480.TR-TSO yetkilendirmesinin yayımlanması

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, TR-TSO yetkilendirmesini aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Başvuru sahibinin 21.A.606 gereklerini yerine getirmesi,

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlüğün, 21.B.100(b) gerekleri doğrultusunda belirlediği dahil olma seviyesine uygun olarak uyum gösterimini doğrulama faaliyetleri yoluyla, uygulanabilir TR-TSO'nun teknik koşullarıyla ya da mevcut olması durumunda 21.A.610 maddesine uygun şekilde onaylanan sapmalar ile herhangi bir uyumsuzluk olmadığını tespit etmesi, ve

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Ürünü sertifikasyonu talep edilen kullanımlar için emniyetsiz kılacak, herhangi bir özellik ya da niteliğe sahip olmadığını tespit edilmesi.

21.B.520.Altbölüm P kapsamında özel uçuş izni verilmesi

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Özel Uçuş İzni (Form 20a) verilmesi, geçerliliğinin sürdürülmesi, revizyonu ile askıya alınması ya da iptali, ve izin verilmesine dair gerçekleştirilen faaliyetlerin kayıtlarının saklanmasına ilişkin hususlar, bu konuda yayımlanacak prosedür gereklerine göre yerine getirilir.

21.B.525.Özel uçuş izninin yayımlanması

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, özel uçuş iznini (Form 20a) aşağıdaki koşullar yerine getirildiği takdirde yayımlar:

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.707 maddesi gereği olan verinin gönderilmesi, ve

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) 21.A.708 maddesinde belirtilen uçuş koşulları, 21.A.710 maddesine göre onaylandığında, ve

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, denetimlerin de gerçekleştirilmesini içerebilecek bir inceleme süreci ile ya da başvuru sahibi ile mutabık kalınan prosedürler aracılığıyla hava aracının 21.A.708 içerisinde tanımlanan tasarıma uygun olduğuna, uçuş öncesinde kanaat getirir.

21.B.530.Özel uçuş izninin iptali

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlük, yayımladığı bir özel uçuş izni için 21.A.723(a) maddesinde belirtilen koşullardan herhangi birinin karşılanmadığına dair kanıt tespit ettiğinde, özel uçuş iznini iptal eder.

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Özel uçuş izninin iptaline ilişkin tebliğde iptale ilişkin gerekçeler izin sahibine bildirilir.

EK-2
Sertifika ve Formlar*

(Değişik: 10/03/2022 - 3448)

	Belge İsmi	Form Numarası
Ek-2.1	Onaylı Çıkış Sertifikası	SHGM Form 1
Ek-2.2	Yönetici Personel Onay Formu	SHGM Form 4A
Ek-2.3	Yetkili Personel Değerlendirme Formu	SHGM Form 4D
Ek-2.4	Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası	SHGM Form 15A
Ek-2.5	Uçuşa Elverişlilik Gözden Geçirme Sertifikası	SHGM Form 15C
Ek-2.6	Uçuş Koşulları Onayı	SHGM Form 18A
Ek-2.7	Uçuş Koşulları Onayı	SHGM Form 18B
Ek-2.8	Özel Uçuş İzni Belgesi	SHGM Form 20A
Ek-2.9	Özel Uçuş İzni Belgesi	SHGM Form 20B
Ek-2.10	Özel Uçuş İzni Belgesi Başvuru Formu	SHGM Form 21
Ek-2.11	Tahditli Uçuşa Elverişlilik Sertifikası	SHGM Form 24
Ek-2.12	Uçuşa Elverişlilik Sertifikası	SHGM Form 25
Ek-2.13	İhraç Uçuşa Elverişlilik Sertifikası	SHGM Form 27
Ek-2.14	Tip Sertifikası Başvuru Formu	SHGM Form 30
Ek-2.15	Büyük Değişiklik ve Tamir Tasarımı Başvuru Formu	SHGM Form 31
Ek-2.16	Küçük Değişiklik ve Tamir Tasarımı Başvuru Formu	SHGM Form 32
Ek-2.17	İlave Tip Sertifikası Başvuru Formu	SHGM Form 33
Ek-2.18	TR-TSO Onayı Başvuru Formu	SHGM Form 34
Ek-2.19	TR-TSO Onayı Tasarım ve Performans Beyanı Şablonu (DDP)	SHGM Form 35
Ek-2.20	Uçuş El Kitabında Küçük Değişiklik Başvuru Formu	SHGM Form 36
Ek-2.21	Özel Uçuş İzni Uçuş Koşulları Onayı Başvuru Formu	SHGM Form 37
Ek-2.22	Sertifika Transferi Başvuru Formu	SHGM Form 38
Ek-2.23	AD için AMOC Kabul Başvuru Formu	SHGM Form 42
Ek-2.24	Gürültü Sertifikası Başvuru Formu	SHGM Form 43
Ek-2.25	Olay Bildirim Formu	SHGM Form 44
Ek-2.26	Gürültü Sertifikası	SHGM Form 45
Ek-2.27	Üretim Organizasyonu Onayı Başvuru Formu	SHGM Form 50
Ek-2.28	Üretim Organizasyonu Onayı Değişiklik Başvuru Formu	SHGM Form 51
Ek-2.29	Hava Aracı Uygunluk Beyanı	SHGM Form 52
Ek-2.30	Ürün Servise Verme Sertifikası	SHGM Form 53
Ek-2.31	Üretim Organizasyonu Onay Sertifikası	SHGM Form 55A
Ek-2.32	Üretim Organizasyonu Onay Koşulları	SHGM Form 55B
Ek-2.33	Üretim Organizasyonu Tavsiye Raporu	SHGM Form 56
Ek-2.34	Üretim Organizasyonu Onayı Olmadan Üretim Başvuru Formu	SHGM Form 60
Ek-2.35	Mutabakat Mektubu	SHGM Form 65
Ek-2.36	Tasarım Organizasyonu Onayı (TOO) Başvuru Formu	SHGM Form 80
Ek-2.37	Alternatif Tasarım Organizasyonu Başvuru (ATOO) Formu	SHGM Form 81
Ek-2.38	Tasarım Organizasyonu Önemli Değişiklik Başvuru Formu	SHGM Form 82
Ek-2.39	Tasarım Organizasyonu Onay Sertifikası	SHGM Form 83A
Ek-2.40	Tasarım Organizasyonu Onay Koşulları	SHGM Form 83B
Ek-2.41	Alternatif Tasarım Organizasyonu Onayı (ATOO)	SHGM Form 84
Ek-2.42	Tip Sertifikası (TC)	SHGM Form 90A
Ek-2.43	Tip Sertifikası Veri Sayfası (TCDS)	SHGM Form 90B
Ek-2.44	İlave Tip Sertifikası (STC)	SHGM Form 91
Ek-2.45	TR-TSO Yetkilendirme Sertifikası	SHGM Form 92
Ek-2.46	Değişiklik Onayı	SHGM Form 93
Ek-2.47	Tamir Tasarım Onayı	SHGM Form 94
Ek-2.48	Uçuşa Elverişlilik Direktifi (AD) Şablonu	SHGM Form 110

*Formların güncel haline Genel Müdürlük internet sayfasından ulaşılabilir.

EK-3
Uçuşa Elverişlilik İçin Temel Gereksinimler

1) Ürün Bütünlüğü

Ürün bütünlüğü, bilgi güvenliği tehditlerine karşı koruma da dâhil olmak üzere, hava aracının operasyonel ömrü boyunca öngörülen tüm uçuş koşulları için garanti edilmelidir. Tüm gerekliliklere uyum gösterimi, gerektiğinde testlerle desteklenen değerlendirmeler veya analiz ile yapılmalıdır.

a) Yapısal ve malzemeler

1) Yapısal bütünlük, tahrik sistemi de dâhil olmak üzere, hava aracının operasyonel zarfı boyunca sağlanmalı ve hava aracının operasyonel ömrü boyunca korunmalıdır.

2) Arızası hava aracının yapısal bütünlüğünü azaltabilecek olan tüm parçaları, zararlı deformasyon veya arıza olmadan aşağıdaki koşullara uymalıdır. Bu durum, önemli büyüklükteki tüm kütleleri ve bunların kısıtlama araçlarını içerir.

i) Hava aracının ağırlıkları, ağırlık merkezi aralığı, operasyonel zarfı ve ömrü dâhilinde olması beklenen tüm yük kombinasyonları dikkate alınmalıdır. Buna, hem uçuşta hem de yerde fırtınalar, manevralar, basınçlandırma, hareketli yüzeyler, kontrol ve tahrik sistemleri nedeniyle yükler de dâhildir.

ii) Karada veya suda acil inişlerin neden olduğu yükler ve olası arızalar dikkate alınmalıdır.

iii) Operasyon türüne uygun olarak, hava aracının büyüklüğü ve konfigürasyonu dikkate alınarak, bu yüklerle karşılık gelen dinamik etkiler yapısal tasarımda ele alınmalıdır.

3) Hava aracında aeroelastik kararsızlık ve aşırı titreşim olmamalıdır

4) Hava aracının yapımında kullanılan üretim süreçleri ve malzemeler, bilinen ve tekrarlanabilir yapısal özellikleri sağlamalıdır. Operasyonel ortama bağlı olarak malzeme performansında oluşabilecek değişiklikler hesaba katılmalıdır.

5) Uygulanabilir olduğu ölçüde, döngüsel yükleme, çevresel bozulma, kazara ve dışkaynaklı hasar etkilerinin, yapısal bütünlüğü kabul edilebilir bir kalıcı dayanım seviyesinin altına düşürmemesi sağlanmalıdır. Bu konuda sürekli uçuşa elverişliliği sağlamak için gerekli tüm talimatlar resmi olarak yayımlanmalıdır.

b) İtki

1) İtki sisteminin bütünlüğü (yani motor ve uygun olduğunda pervane), itki sisteminin operasyonel zarfı boyunca sağlandığı gösterilmeli ve hava aracının genel emniyet konseptinde itki sisteminin rolü göz önünde bulundurularak, itki sisteminin çalışma ömrü boyunca sürdürülmelidir.

2) İtki sistemi, belirtilen sınırlar dâhilinde, gerekli tüm uçuş koşullarında, talep edilen itkiyi veya gücü, çevresel etkileri ve koşulları dikkate alarak üretmelidir.

3) İtki sisteminin yapımında kullanılan üretim süreci ve malzemelerle, bilinen ve tekrarlanabilir yapısal davranışlar elde edilmelidir. Operasyonel ortama bağlı olarak meydana gelebilecek malzeme performansındaki değişiklikler hesaba katılmalıdır.

4) Döngüsel yükleme, çevresel ve operasyonel bozulma ve sonrasında meydana gelen parça arızalarının etkileri, itki sisteminin bütünlüğünü kabul edilebilir seviyelerin altına düşürmemelidir. Bu konuda sürekli uçuşa elverişliliği sağlamak için gerekli tüm talimatlar resmi olarak yayımlanmalıdır.

5) İtki sistemi ile hava aracı arasında emniyetli ve doğru arayüz oluşturulması için gerekli tüm talimatlar, bilgiler ve gereksinimler resmi olarak ilan yayımlanmalıdır.

c) Sistemler ve ekipman (takılı olmayan ekipman dışındaki) :

1) Hava aracı, daha önceki tecrübelerin tehlikeli olduğunu gösterdiği tasarım özelliklerine veya ayrıntılara sahip olmamalıdır.

2)Hava aracı, ilgili sistemler ve tip tasarımının değerlendirilmesi için veya işletme kurallarına göre gerekli olan teçhizat dahil olmak üzere, sistem veya ekipman çalışma ortamı dikkate alınarak, öngörülebilir çalışma koşulları altında hava aracının operasyonel zarfı boyunca amaçlandığı gibi çalışmalıdır. Tip sertifikasyonu için veya işletim kuralları gereği gerekli olmayan, uygun ya da uygun olmayan şekilde çalışan diğer sistemler ya da ekipman emniyeti azaltmamalı ve diğer herhangi bir sistem ya da ekipmanın düzgün çalışmasını olumsuz etkilememelidir. Sistemler ve ekipman, normalin üstünde bir beceri veya güce ihtiyaç duyulmadan çalıştırılabilir.

3)Ayrı ayrı ve birbirleriyle ilişkili olarak değerlendirilen hava aracı sistemleri ve ekipmanı, herhangi bir yıkıcı arıza durumunun, son derece imkânsız olduğu gösterilemeyen tek nokta arızasından kaynaklanmayacak ve bir arıza durumu olasılığı ile hava aracı ve yolcuları üzerindeki etkisinin şiddeti arasında ters bir ilişki olacak şekilde tasarlanmalıdır. Yukarıdaki tek noktadan arıza kriteri ile ilgili olarak, hava aracının boyutu ve genel konfigürasyonu için gerekli değerlendirmelerin yapılması gerektiği kabul edilmektedir ve böylece bu tek noktadan arıza kriterinin bazı parçalar ve helikopterler ve küçük uçaklardaki bazı sistemler için karşılanmasını engelleyebilecektir.

4)Uçuşun emniyetli bir şekilde yapılabilmesi için gereken bilgiler ve emniyetsiz koşullarla ilgili bilgiler mürettebat veya bakım personeline uygun şekilde açık, tutarlı ve doğru bir şekilde sağlanmalıdır. Tehlikelerin oluşmasına katkıda bulunabilecek hataları en aza indirecek şekilde, işaretler ve duyurular dâhil olmak üzere sistemler, ekipman ve kontroller, tasarlanmalı ve yerleştirilmelidir.

5)Takılı olmayan ekipmanların önemli bir arıza veya bozulma olasılığına karşı koruma da dâhil olmak üzere, hava aracının hem içinde hem de dışında, bilgi güvenliği tehditleri de göz önünde bulundurularak, hava aracı ve yolcular için tehlikeleri en aza indirmek amacıyla tasarım önlemleri alınmalıdır.

d)Takılı olmayan ekipman

1)Takılı olmayan ekipman, ilgili fonksiyon başka yollarla da gerçekleştirilemediği sürece, öngörülen çalışma koşulları altında emniyet veya emniyetle ilgili işlevini yerine getirmelidir.

2)Takılı olmayan ekipman normalin üstünde bir beceri veya güce ihtiyaç duyulmadan çalıştırılabilir.

3)Takılı olmayan ekipman, uygun ya da uygun olmayan şekilde çalışsa da emniyeti azaltmamalı ve diğer ekipman, sistem veya cihazların düzgün çalışmasını olumsuz etkilememelidir.

e)Sürekli Uçuşa Elverişlilik

1)Hava aracı tipi ve ilgili herhangi bir parçayla bağlantılı uçuşa elverişlilik standardına, hava aracının çalışma ömrü boyunca uyulmasını sağlamak için sürekli uçuşa elverişlilik için talimatlar da dâhil olmak üzere gerekli tüm belgeler oluşturulmalı ve hazır bulundurulmalıdır.

2)Sürekli uçuşa elverişlilik için gerektiğinde parçaların ve takılı olmayan ekipmanın muayenesine, ayarlanmasına, yağlanmasına, sökülmesine veya değiştirilmesine izin verecek araçlar sağlanmalıdır

3)Sürekli uçuşa elverişliliğe ilişkin talimatlar, sağlanacak veri miktarına uygun olarak bir el kitabı veya el kitapları şeklinde olmalıdır. El kitapları, kullanışlı bir düzenleme ile bakım ve onarım talimatlarını, servis bilgilerini, arıza giderme ve muayene prosedürlerini içermelidir.

4)Sürekli uçuşa elverişlilik talimatları her bir zorunlu değiştirme zamanını, muayene aralığını ve ilgili muayene prosedürünü ortaya koyan uçuşa elverişlilik sınırlamalarını içermelidir.

2)Ürün Operasyonunun Uçuşa Elverişlilik Boyutu

a)Ürünün çalışması sırasında hava aracında veya yerde olanlar için emniyeti sağlamak amacıyla aşağıdakilerin ele alındığı gösterilmelidir:

1)Hava aracının onaylandığı operasyon türleri belirlenmeli ve çevresel sınırlamalar ve performans da dâhil olmak üzere emniyetli operasyon için gerekli sınırlamalar ve bilgiler oluşturulmalıdır;

2)Hava aracı, büyüklüğü ve konfigürasyonu dikkate alınarak, bir veya varsa daha fazla itki sisteminin arızalanması da dâhil olmak üzere, beklenen tüm çalışma koşulları altında emniyetli bir şekilde kontrol edilebilmeli ve manevra kabiliyeti olmalıdır. Pilot dayanımı, kokpit ortamı, pilot iş yükü ve diğer insan faktörü hususları ile uçuş aşaması ve süresi dikkate alınmalıdır;

- 3)Herhangi bir olası çalışma koşulu altında istisnai pilotluk becerisi, uyanıklık, güç veya iş yükü gerektirmeden bir uçuş aşamasından diğerine yumuşak bir geçiş yapmak mümkün olmalıdır;
- 4)Hava aracının, uçuş aşaması ve süresi dikkate alınarak, pilottan istenenlerin aşırı olmamasını sağlayacak bir dengeye sahip olması gerekir;
- 5)Normal operasyonlar, arıza ve acil durum prosedürleri oluşturulmalıdır;
- 6)Hava aracı tipine uygun olarak, normal uçuş zarfının aşılmasını önlemeye yönelik uyarılar veya diğer caydırıcılar sağlanmalıdır;
- 7)Hava aracının ve sistemlerinin özellikleri, uçuş zarfının karşılaşılabilecek sınır durumlarından emniyetli bir şekilde geri dönmesine izin vermelidir.

b)Emniyetli işletim için gerekli olan operasyon sınırlamaları ve diğer bilgiler, mürettebata açık olmalıdır.

c)Ürün operasyonları, çevresel koşullar da dâhil olmak üzere olumsuz dış ve iç koşullardan kaynaklanan tehlikelerden korunmalıdır.

- 1)Özellikle ve operasyon türüne uygun olarak, olumsuz hava koşulları, hava aracının boyutu ve konfigürasyonu göz önünde bulundurularak ürün operasyonu sırasında gerçekleşmesi normal olan yıldırım, kuş çarpması, yüksek frekanslı alanlar, ozon vb. ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, karşılaşılan durumlara maruz kalmadan dolayı emniyetli olmayan bir durum meydana gelmemelidir.
- 2)Kabin bölmeleri, operasyon türüne uygun olarak, yolculara uygun yolculuk koşulları sağlamalı ve hava aracının boyutunu ve konfigürasyonunu dikkate alarak, uçuş operasyonlarında ortaya çıkan veya yangın, duman, zehirli gazlar ve hızlı basınç düşmesi tehlikeleri de dâhil olmak üzere, acil durumlar ile sonuçlanan olası tehlikelerden yeterli korumayı sağlamalıdır. Yolcuların ciddi yaralanmalara maruz kalmasından kaçınmak ve hava aracını hızla tahliye etmek ve karaya veya suya acil iniş durumunda onları alçalma kuvvetlerinin etkisinden korumak amacıyla her türlü uygun olasılığı oluşturmak için hükümler konulmalıdır. Yolcuların uygun emniyetli davranışta bulunmasını sağlamak ve emniyet ekipmanlarının yeri ve doğru kullanımı konusunda onlara talimat vermek için gerektiğinde açık ve net işaretler veya duyurular olmalıdır. Gerekli emniyet ekipmanı kolayca erişilebilir olmalıdır;
- 3)Mürettebat bölmeleri, durumsal farkındalık sağlama ve olası durum ve acil durumların yönetimi de dâhil olmak üzere uçuş operasyonlarını kolaylaştırmak için operasyon türüne uygun olarak düzenlenmelidir. Mürettebat bölmelerinin ortamı, mürettebatın görevlerini yerine getirme yeteneğini tehlikeye atmamalı ve tasarımı, operasyon sırasında karışıklığa yol açmayı ve kontrollerin yanlış kullanımını önleyecek şekilde olmalıdır.

3)Organizasyonlar (Tasarım, Üretim, Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Veya Bakım Kapsamında Gerçek Kişiler Dahil)

a)Faaliyet türüne uygun olarak, aşağıdaki koşullar yerine getirildiğinde organizasyon onayları yayımlanmalıdır:

- 1)Organizasyonun işin kapsamı için gerekli tüm araçlara sahip olması gerekir. Bu araçlar şunları içerir, ancak bunlarla sınırlı değildir: tesisler, personel, ekipman, takımlar ve malzemeler, görev tanımları, sorumluluklar ve prosedürler, ilgili verilere erişim ve kayıt tutma;
- 2)Gerçekleştirilecek faaliyet türü ve organizasyonun büyüklüğüne uygun olarak, organizasyonunun bu Ek dokümanda belirtilen temel gereksinimlere uyum göstermek için bir yönetim sistemi uygulaması ve bunu sürdürmesi, emniyet risklerini yönetmesi ve bu yönetim sisteminin sürekli iyileştirilmesini amaçlaması gereklidir.
- 3)Organizasyon, bu Ek dokümanda belirtilen uçuşa elverişlilik için temel gerekliliklere sürekli uyum göstermeyi sağlamak için gerektiğinde diğer ilgili organizasyonlarla anlaşmalar yapar;
- 4)Organizasyon, emniyetin sürekli iyileştirilmesi amacına katkıda bulunmak amacıyla, (2) alt bendi altındaki yönetim sisteminin ve (3) alt bendi altındaki anlaşmaların bir parçası olarak bir olay raporlama sistemi kuracaktır. Olay raporlama sistemi yürürlükteki yasalara uygun olacaktır.

b)Bakım eğitim organizasyonlarında, 3(a)(3) ve 3(a)(4) maddelerindeki koşullar geçerli değildir.

c) Bakım yapan gerçek kişiler, faaliyet türüne uygun düzeyde bir teorik bilgi, pratik beceri ve deneyim kazanmalı ve bunu sürdürmelidir.

EK-4

Ürünlerle İlgili Çevresel Uyum Gösterme İçin Temel Gereksinimler

- 1) Ürünler madde 4 dikkate alınarak, gürültüyü mümkün olduğunca en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- 2) Ürünler, madde 4 dikkate alınarak, emisyonları mümkün olduğunca en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- 3) Ürünler, madde 4 dikkate alınarak, sıvıların buharlaşması veya tahliyesinden kaynaklanan emisyonları en aza indirecek şekilde tasarlanmalıdır.
- 4) Gürültüyü en aza indirmeyi amaçlayan tasarım önlemleri arasındaki dengeyi sağlamak için, farklı türlerin emisyonu ve sıvıların tahliyesi dikkate alınmalıdır.
- 5) Gürültü ve emisyonlar en aza indirilirken, hava aracı gürültüsünün ve emisyonlarının önemli olduğu normal çalışma koşullarının toplam aralığı ve coğrafi alanlar dikkate alınmalıdır.
- 6) Çevreyi koruma nedenleriyle gerekli olan hava aracı sistemleri ve ekipmanı, öngörülebilir her operasyon koşulunda amaçlanan şekilde çalışacak şekilde tasarlanmalı, üretilmeli ve bakımı yapılmalıdır. Güvenilirlikleri ürünün çevresel uyumu üzerindeki amaçlanan etkilerine göre yeterli olmalıdır.
- 7) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere sürekli olarak uyum göstermesini sağlamak için gereken talimatlar, prosedürler, araçlar, el kitapları, sınırlamalar ve muayeneler belirlenmeli ve ilgili kullanıcılara açık bir şekilde sağlanmalıdır.
- 8) Havacılık ürünlerinin tasarımı, üretimi ve bakımı ile ilgili organizasyonlar:
 - a) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere uyumunu sağlamak için gerekli tüm araçlara sahip olmalıdır.
 - b) Bir havacılık ürününün bu Ek dokümanda belirtilen temel gerekliliklere uyumunu sağlamak için diğer ilgili organizasyonlarla gerekli anlaşmaları yapmalıdır.

EK-5

Uçuş Test Kategorileri ve İlgili Uçuş Test Ekibi Nitelikleri

- A) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Bu bölümde, azami kalkış kütlesi (MTOM) 2000 kg ve üzerinde olan CS-23 kodlu hava aracı ile CS-25, CS-27, CS-29 ya da eşdeğeri uçuşa elverişlilik kodlarına uygun olarak sertifikeli edilen ya da edilecek olan hava aracının uçuş testlerini icra edecek uçuş ekibi için gerekli olan nitelikler belirtilir.
- B) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Tanımlar:
- 1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Uçuş Test Mühendisi (FTE), yerde yada uçuşta uçuş test operasyonlarına katılan herhangi bir mühendis anlamına gelmektedir.
 - 2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Lider Uçuş Test Mühendisi (LFTE), uçuş testlerinin icrası için hava aracında kendisine tayin edilen görevleri yerine getiren ya da uçuş test faaliyetleri süresince hava aracı ve sistemlerinin operasyonunda pilotu asiste eden uçuş test mühendisi anlamına gelmektedir.
 - 3) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Uçuş testleri, şu anlama gelmektedir:
 - i) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Yeni bir tasarımın (hava aracı, itki sistemleri, parçalar ve cihazlar) geliştirme aşamasındaki uçuşlar,
 - ii) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Sertifikasyon temeline ya da tip tasarımına uyumu göstermek için gerçekleştirilen uçuşlar,
 - iii) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Hava aracının halihazırda onaylı olan uçuş zarfının dışına çıkma ihtimali olabilecek alışılmadık manevralar ya da profilleri gerektiren, yeni tasarım konseptlerini denemek amacıyla gerçekleştirilen uçuşlar,

iiii. (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş test eğitimi uçuşları.

C) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş test kategorileri

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Aşağıdaki tanımlar, SHT-21 kapsamındaki tasarım ve üretim organizasyonları tarafından icra edilen uçuşları tanımlar.

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Birden fazla hava aracının teste katıldığı durumda, her bir bireysel hava aracı uçuşu, söz konusu uçuşun bir uçuş testi olduğunun ve uygunsa karegorisinin belirlenmesi için değerlendirilir. Sadece, (B)(3) maddesinde atf yapılan uçuşlar, bu Ek kapsamındaki uçuşlardır.

3) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş test kategorileri

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş testleri aşağıdaki dört kategoriye içerir:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori Bir (1)

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yeni bir hava aracı tipinin ya da uçuş veya idare karakteristiklerinde ciddi modifikasyon olabilecek bir hava aracının ilk uçuşları,

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Hali hazırda bilinenlerden ciddi derecede farklı uçuş karakteristiklerinin potansiyel olarak söz konusu olabileceği öngörülen uçuşlar,

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Orijinal ya da alışılmamış tasarım özellikleri ya da tekniklerinin araştırılması için gerçekleştirilen uçuşlar,

d) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş zarfının belirlenmesi ya da genişletilmesi için gerçekleştirilen uçuşlar,

e) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş zarfı limitlerine yaklaşıldığında, regülatif performans, uçuş karakteristikleri ve idare niteliklerini belirlemek için gerçekleştirilen uçuşlar,

f) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori 1 uçuş testleri için uçuş test eğitimi.

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori İki (2)

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Henüz sertifikaya edilmemiş bir hava aracı tipinin, Kategori 1 olarak sınıflandırılmayan uçuşları,

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Henüz onaylanmamış bir modifikasyonun uygulanması sonrası ve aşağıdaki gerekliliklerin karşılanması gerektiği durumda, hali hazırda sertifikaya edilmiş bir hava aracı tipinin Kategori 1 olarak sınıflandırılmayan uçuşları:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) hava aracının genel durumunun değerlendirilmesinin gerekmesi, ya da

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yeni ya da modifiye edilen bir sistemin işlediği durum için ya da sisteme ihtiyaç duyulduğunda, temel ekip prosedürlerinin değerlendirilmesi, ya da

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Halihazırda onaylı olan operasyonel zarfın limitlerinin dışında fakat sorgulanan uçuş zarfının içinde kasıtlı olarak uçulması gerektiğinde.

c) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori 2 uçuş testleri için uçuş test eğitimi.

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori Üç (3)

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Tip sertifikası ya da hava aracı uçuş el kitabı limitlerinin dışında uçuş yapılmasını gerektirmeyen, yeni üretilen bir hava aracının uyum beyanı yayımlanması için gerçekleştirilen uçuşları.

iiii. (Ek: 10/03/2022 - 3448) Kategori Dört (4)

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Henüz onaylanmamış bir tasarım değişikliğinin uygulanması durumunda, hali hazırda sertifikalı olan bir hava aracı tipi ile gerçekleştirilen, Kategori 1 ya da 2 olarak sınıflandırılmayan uçuşlar.

D) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Pilotların ve Lider Uçuş Test Mühendislerinin yetkinlik ve deneyimi

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Pilotlar ve lider uçuş test mühendisleri, aşağıdaki tabloda belirtilen yetkinlik ve deneyime sahip olacaktır.

Hava Aracı	Uçuş Test Kategorileri			
	1	2	3	4
CS-23 hava aracı (tasarım dalış sürati (Md) 0.6 üzerinde olan ya da en yüksek irtifa tavanı 7260 m (25000 ft) üzerinde olan), CS-25, CS-27, CS-29 ya da eşdeğer uçuşa elverişlilik kodları	Yetkinlik Seviyesi 1	Yetkinlik Seviyesi 2	Yetkinlik Seviyesi 3	Yetkinlik Seviyesi 4
Diğer CS-23 hava araçları (MTOM 2000 kg ve üzeri olan)	Yetkinlik Seviyesi 2	Yetkinlik Seviyesi 2	Yetkinlik Seviyesi 3	Yetkinlik Seviyesi 4
Diğer CS-23 hava araçları (MTOM 2000 kg altı olan)	Yetkinlik Seviyesi 2	Yetkinlik Seviyesi 2	Yetkinlik Seviyesi 3	Yetkinlik Seviyesi 4
CS-UAS ve SC-VTOL	Yetkinlik Seviyesi 4	Yetkinlik Seviyesi 4	Yetkinlik Seviyesi 3	Yetkinlik Seviyesi 4

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yetkinlik Seviyesi 1:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Pilotlar, SHT-FCL "Uçuş Ekibi Lisanslandırma" Talimatı gereklerine uyum göstereceklerdir.

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Lider uçuş test mühendisleri aşağıdaki gerekleri sağlayacaktır:

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlükçe uygun değerlendirilecek, Yetkinlik Seviyesi 1 eğitimini başarıyla tamamlamış olmak, ve

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş test eğitimi dahil, en az 100 saatlik uçuş deneyimi.

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yetkinlik Seviyesi 2:

1) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Pilotlar, SHT-FCL "Uçuş Ekibi Lisanslandırma" Talimatı gereklerine uyum göstereceklerdir.

2) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Lider uçuş test mühendisleri aşağıdaki gerekleri sağlayacaktır:

a) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Genel Müdürlükçe uygun değerlendirilecek, Yetkinlik Seviyesi 1 ya da 2 eğitimini başarıyla tamamlamış olmak, ve

b) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Uçuş test eğitimi dahil, en az 50 saatlik uçuş deneyimi.

(Ek: 10/03/2022 - 3448) Lider uçuş test mühendisi için yetkinlik seviyesi 1 ya da 2 eğitimleri en azından aşağıdaki konuları içerir:

i) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Performans,

ii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Stabilite ve kontrol/idare nitelikleri,

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Sistemler,

iv) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Test yönetimi, ve

v) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Risk/emniyet yönetimi.

iii) (Ek: 10/03/2022 - 3448) Yetkinlik Seviyesi 3:

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Pilotlar, SHT-FCL Talimatı gerekleri doğrultusunda teste tabi hava aracı kategorisinde bir lisans ve en azından ticari pilot lisansı (CPL) sahibi olacaktır. Uçuştan sorumlu pilot (PIC) ek olarak aşağıdakileri sağlar:

a) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) uçuş test yetkisine sahip olma, ya da

b) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) benzer karmaşıklığa ve karakteristiklere sahip hava aracında en az 1000 saat uçuştan sorumlu pilot olarak uçuş deneyimine sahip olma, ve

c) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) her bir hava aracı sınıfı ya da tipinde, en az beş hava aracının bireysel uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması ile sonuçlanan programın parçası olarak tüm uçuşlara katılmış olmak,

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Lider uçuş test mühendisleri aşağıdaki gerekleri sağlayacaktır:

a) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Yetkinlik Seviyesi 1 ya da 2'yi sağlamak, ya da

b) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) görev ile ilgili önemli seviyede uçuş deneyimi kazanmış olmak, ve

c) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) en az beş hava aracının bireysel uçuşa elverişlilik sertifikasının yayımlanması ile sonuçlanan programın parçası olarak tüm uçuşlara katılmış olmak.

iv) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Yetkinlik Seviyesi 4:

1) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Pilotlar, SHT-FCL Talimatı gerekleri doğrultusunda teste tabi hava aracı kategorisinde geçerli bir lisans ve en azından ticari pilot lisansı (CPL) sahibi olacaktır. Uçuştan sorumlu pilot (PIC), uçuş test yetkisine sahip olacak ya da benzer karmaşıklığa ve karakteristiklere sahip hava aracında en az 1000 saat uçuştan sorumlu pilot olarak uçuş deneyimine sahip olacaktır.

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Lider uçuş test mühendisleri için yetkinlik ve deneyim gerekleri, uçuş test operasyonları el kitabında tanımlanır.

v) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Diğer CS-23 hava araçlarında (MTOM 2000 kg altı olan) pilotlar için Yetkinlik Seviyesi 2 olarak belirtilen gereklilik ilk uçuş, uçuş zarf açılması ve tasarım değişikliği sonrası yapılacak ilk uçuş için aranır, bunlar haricindeki sertifikasyon programı kapsamında gerçekleştirilecek test uçuşları için en az PPL lisansı olan, en az 250 saati PIC olarak gerçekleştirilmiş olmak kaydıyla, ilgili hava aracı kategorisinde en az 500 saat uçuş tecrübesini tamamlamış olmaları yeterlidir. Bununla birlikte, pilotların uygunlukları Genel Müdürlük tarafından değerlendirilerek, başvuru sahibine bildirilir.

vi) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Diğer CS-23 hava araçları (MTOM 2000 kg altı olan) ile CS-UAS ve SC-VTOL kapsamındaki test uçuşlarını gerçekleştirecek pilotlar ve lider uçuş test mühendisleri için Yetkinlik Seviyesi 3 ve 4 olarak belirtilen gereklilikler uçuş test operasyonları el kitabında tanımlanır. Her durumda, pilotların ve lider uçuş test mühendislerinin uygunlukları Genel Müdürlük tarafından değerlendirilerek, başvuru sahibine bildirilir.

2) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Lider uçuş test mühendisleri

(**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Lider uçuş test mühendisleri, kendilerini istihdam eden kuruluş tarafından verilen, kendilerinin kuruluş içerisindeki fonksiyonlarının kapsamını detaylandıran bir yetkilendirme belgesi alırlar.

Yetkilendirme belgesi aşağıdaki bilgileri içerir:

- İsim,
- Doğum tarihi,
- Deneyim ve eğitim,
- Kuruluş içerisindeki pozisyon,
- Yetkilendirmenin kapsamı,
- Yetkilendirmenin ilk yayın tarihi,
- Gerekmesi durumunda, yetkilendirmenin bitiş tarihi, ve
- Yetkilendirmenin tanımlama numarası.

Lider uçuş test mühendisleri, sadece emniyetli bir şekilde kendilerine tayin edilen görev ve sorumlulukları yerine getirmek için fiziken ve mental olarak uygun oldukları durumda, belirli bir uçuş için atanırlar. Kuruluş, yetkilendirme sahiplerine, söz konusu yetkilendirme ile ilgili mevcut tüm kayıtları sağlayacaktır.

E) (**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Diğer uçuş test mühendislerinin yetkinliği ve deneyimi.

(**Ek: 10/03/2022 - 3448**) Hava aracında bulunan diğer uçuş test mühendisleri, ekip üyesi olarak kendilerine tayin edilen ve uygulanabilir olduğu durumda uçuş test operasyonları el kitabı doğrultusunda verilen görevleri yerine getirebilecek deneyime ve eğitime sahip olacaklardır. Kuruluş, söz konusu uçuş test mühendisine, kendilerinin uçuş test faaliyetleri ile ilgili tüm kayıtları sağlayacaktır.